Mihai Maxim LEANCĂ
Fragmente din calvarul unei vieţi

Textul reprezintă un document istoric, urmărind destinul unui tânăr român din Basarabia, în primii ani ai ocupaţiei sovietice. Deosebit de importantă, din acest punct de vedere, este relatarea participării la expediţia polară sovietică, strict secretă, pentru descoperirea unor zăcăminte necesare fabricării primei bombe atomice de către URSS. Aspectul memorialistic capătă adeseori, datorită talentului nativ al naratorului, forme beletristice. Autorul a refăcut multe scene, a reconstituit dialoguri şi a reuşit să menţină permanent tensiunea epică. Sunt mărturii evenimente tragice, putându-se urmări, ca în puţine alte cazuri, impactul lor asupra conduitei indivizilor. Pentru că nu se evită nimic din ceea ce pare semnificativ în privinţa destinului, textul conţine ample pasaje sentimentale şi chiar erotice, în stil de roman popular.

Dactilogramă primită de la autor prin Ginta latină - dr.Vlad Bejan, preşedinte, modificată în sens ortografic şi ortoepic, 2001. Am căutat a păstra, însă, culoarea graiului moldovenesc basarabean, spiritul de povestire populară al textului, dar şi autenticitatea informaţiei istorice - n.n. Ioan Răducea, 16 iunie 2001, Iaşi

C u p r i n s

I. Preambul. Povestirea lui Maxim Leancă despre zilele Unirii din 1918, în satul Movileni, judeţul Bălţi

II. Cântecele şi Pluguşorul durerii de An Nou 1945

III. Cortina de fier de la Prut

IV. Foametea organizată de bolşevici

V. Condamnat la 15 ani de închisoare

VI. Iadul din Karabas

VII. Lena Hodjaeva

VIII. Taina expediţiei polare

Preambul.
Povestirea lui Maxim Leancă despre zilele Unirii din 1918, în satul Movileni, judeţul Bălţi

Duminică, 9 iulie 2000, d-nii Vadim Pirogan şi Boris Movilă au fost în satul Movileni, din comuna Cuhneşti, judeţul Bălţi (sectorul Glodeni), satul lui Constantin Leancă, acel martir care a făcut Unirea, şi a fost deputat în parlamentul ţării. Domnul Pirogan, împreună cu primarul Ion Beţişor, a inaugurat o placă memorială pe faţada casei unui nepot al martirului, iar strada din centrul satului, pe care se află casa, a primit numele său. La casa de cultură din localitate s-a strâns mai multă lume, şi, după alocuţiunile d-lor Pirogan şi Movilă, au luat cuvântul mai mulţi săteni mai bătrâni care l-au cunoscut personal pe martirul Constantin Leancă. Atunci mi-am adus aminte de povestirea lui Maxim Leancă, tatăl meu, spusă mie cu două săptămâni înainte de a muri.

Îl aduceam, la 14 august 1953, din Gulagul bolşevic de la Valea Norocului, raionul Floreşti. Îmi făcuse chemare şeful lagărului nr. 1, căpitanul NKVD-ist Vasiliev, să vin după tatăl meu greu

bolnav, că îl eliberează înainte de termen, căci zilele îi sunt pe sfârşite. Am primit bilet de tren pe cheltuiala lagărului, de la gara Mărculeşti până la gara Făleşti; pe tren, bietul meu părinte mi-a povestit despre Unirea Basarabiei cu patria-mamă România, pentru care a fost persecutat de fiarele NKVD-iste şi condamnat la 10 ani de lagăr. Eu am scris întreaga povestire întocmai cum mi-a povestit-o tatăl meu, în care au intrat şi cuvintele lui Constantin Leancă. Cum acele însemnări erau periculoase pe acele timpuri, ca să nu am conflicte cu securitatea criminală bolşevică, am ascuns povestirea tatălui meu, scrisă pe foi de caiet, sub o învelitoare a unei cărţi din biblioteca personală. Biblioteca numără peste o mie de volume, şi, ca să găsesc acele foi unde am scris povestirea tatălui meu, de mult uitată, căci trecuseră aproape 47 de ani, mi-au trebuit două zile. Am găsit-o sub aceeaşi învelitoare unde am ascuns-o, ca s-o pot da publicităţii.

Ceea ce mi-a povestit tatăl meu s-a întâmplat la câteva luni după căsătoria lui cu mama, la data de 15 martie 1918.

"La data de 15 martie, de ziua naşterii soţiei mele, care împlinise 22 de ani, ne-am pregătit de o mică petrecere, prima pe care o organiza soţia mea. Nu destul că era postul mare, dar s-a întâmplat să fie şi zi de vineri, şi toată mâncarea s-a gătit numai de sec; pe lângă rudele apropiate pe care le-am chemat a fost şi preotul Baidan, care nu dădu voie nici peşte să avem pe masă, căci este zi mare, de două posturi în aceeaşi zi. Soţia, împreună cu verişoarele ei Leolea (căsătorită cu Ilie Corj) şi Maşa (sora mai mică a Leolei, căsătorită cu Pavel Gâdei) au pregătit toată mâncarea, iar pe Pavel Gâdei l-am trimis la evreul Mascu, în Bolotina, să cumpere ţuică. Ilie Corj s-a dus la Cuhneşti, la evreul Hascal, după votcă rusească, căci numai la dânsul se găsea. Iar părinţii mi-au adus o vadră de vin roziu Chasselas-Muscat. Din acest fel de poamă era aproape toată via, pe când soţia avea vinul ei, două butoaie cu vin negru vârtos, făcut din poamă rară neagră.

O dată cu seara, au venit, primii, amândoi fraţi ai soţiei: Petru şi Pavel, apoi şi sora mai mare a soţiei, Tasia, cu soţul ei, apoi verişorii mei - fraţii Serioja şi Vasile Leancă, iar apoi Gherghe, Pentelei şi Cozma Leancă, tustrei fraţii cu soţiile lor. Numai fraţii soţiei au venit singuri - soţia cumnatului Pavel n-a voit să vină de la Gălăşeni, având ură pe soţia mea, iar soţia lui Pavel murise (pe copilaşul ei îl creştea cumnata Tasia). Au venit apoi părinţii mei şi ai soţiei, tatăl ei cu a doua lui soţie, iar la urmă preotul Baidan cu preoteasa.

Când preotul Baidan a început să binecuvânteze masa, s-a auzit un marş puternic de la un taraf de lăutari. Am rămas cu toţii nedumeriţi, că din cauza postului mare preotul Baidan ne-a interzis să chemăm taraful de lăutari al lui Mihăiţă Berbece. Taraful cînta în pragul casei un marş solemn şi, în loc să se oprească, au continuat şi mai puternic, şi a intrat în casă unchiul Ion Leancă, cu Costache, fiul său mai mic, care numai ce veniseră de la Bălţi. Preotul Baidan îl şi luă la roată pe unchiul Ion :

"Frate Ioane, eşti om bătrân, cum de ţi-a dat în gînd să aduci lăutarii în postul mare, şi încă vinerea ?"
"Părinte, nu-i frumos să cerţi omul înainte să dai bineţe mesenilor, nu-i frumos ca la aşa petrecere de tineret să veniţi cu sacul plin de păcate. Ei sunt tineri, slavă Domnului că au scăpat cu zile din războiul cel turbat. Dacă vor juca în post cred că n-are să cadă cerul peste ei, aşa cum nici peste dumneata, părinte, n-a căzut, că nu de puţine ori ai jucat în post. Or închina şi ei aceleaşi mătănii câte ai închinat şi dumneata, după ce jucai în post, ca să ierte Dumnezeu păcatele. Iar mai departe află că pe noi nu ne-a chemat nimenea. Eram în prăvălia lui Hascal, când Ilie Corj a cumpărat zece sticle de votcă rusească şi ne-a spus că l-a trimis Maxim, căci mâine e ziua de naştere a nevestei lui. Mai mult nu ne-a trebuit nimica, căci pe Anicuţa noi am crescut-o, că doar e din mahalaua noastră, din subotca răzăşească pe care o iubeşte mahalaua întreagă; aşa fetiţă frumoasă, cuminte şi cinstită subotca noastră încă n-a avut, iar pentru noi,

lăutarii, ne era ca îngerul credinţei noastre. Şi cum să nu venim să înveselim pe aceşti tineri, dacă în această noapte îngerul nostru împlineşte douăzeci şi doi de ani! Aşa că noi nu am venit să cântăm pentru bani în postul mare! Ci am venit să bucurăm şi să înveselim pe Anicuţa noastră, împreună cu soţul ei, că nu de mult s-au căsătorit, şi dumneata, părinte, i-ai cununat. Iar dacă spuneţi că e păcat, atunci om închina şi noi mătănii, pentru iertarea păcatelor noastre. Cât priveşte pe domnul Ion Leancă, care a venit de la Bălţi cu băiatul lui, ni se pare că venirea noastră îi este de bine."

"Frate Mihăiţă, dacă-i aşa, atunci bine aţi venit. Dumneata, frate Ioane, vine şi te aşează aici lângă mine, iar băiatul dumitale să treacă lângă finul Maxim, că i-a şi făcut loc. Se vede că va fi o petrecere frumoasă, cu dansuri, bucurie şi veselie, necătând că e Postul Mare. Dar eu, ca preot al credinţei noastre, vă oblig ca vinerea viitoare să închinaţi câte zece mătănii, iar în Vinerea Patimilor să închinaţi câte douăzeci de mătănii - zece înainte de masă, şi zece când vă veţi scula. Şi, ca păstor al vostru, eu o să închin dublu, că nu voi răbda să nu-mi dansez finele, că am tocmai trei, care se învârtesc cu blidele pe care le aduc la masă, şi aşa plină cu bucate, şi toate sunt tinerele şi frumoase de îţi fug ochii după ele", a spus preotul Baidan, zâmbind. Apoi a vorbit şi unchiul Ion, uitându-se la cei din jur:

"Părinte, dragi şi cinstiţi meseni! Vreau să vă spun că băiatul meu cel mai mic numai ce a venit de la Bălţi, cu o însărcinare foarte importantă pentru întreaga noastră populaţie moldovenească din Basarabia. Iar acum lasă să vă lămurească singur Costăchel al meu."

Şi vărul Costache, înainte ca să-şi ia locul lângă mine, a vorbit:

"Dragii mei fraţi şi surori, şi cinstiţi meseni! Eu am venit în satul meu, la fraţii şi surorile mele, la rudele şi sătenii mei, ca să vă îndemn şi să vă fac chemarea la o faptă demnă de noi, care va trece în istoria neamului nostru. Părinţii noştri ştiu de la buneii noştri, şi buneii de la buneii lor, că Basarabia noastră a fost ruptă din trupul Moldovei, cu o sută şi şase ani în urmă. Turcii ne-au rupt, şi ne-au vândut ruşilor, contribuţie şi despăgubire de război, fără voia şi consimţământul acestui popor oropsit de soartă. Eroii martiri ai neamului nostru, cum au fost Hânculeştii de la Hânceşti, Codrenii de la Orhei, Lenculeştii de la Soroca şi Arbureştii de la Hotin, care s-au împotrivit cotropitorilor şi ocupaţiei ruseşti, au fost o mare parte nimiciţi pe loc, o altă parte deportată în Siberia sălbatică (tocmai la râul Zeia, în pădurile neumblate, se găsesc şi astăzi sate moldoveneşti, în jur cu mlaştini nesfârşite, şi calea de circulaţie este numai apa râului Zeia). Iar altă parte a scăpat fugind şi împrăştiindu-se peste toată Basarabia, bunăoară cum au fugit şi străbuneii noştri Lenculeşti din Soroca, şi s-au aciuat prin mai multe voloste, prin Cahul, prin Călăraşi, dar mai mulţi prin volostele Făleşti şi Balotina, iar părinţii părinţilor şi-au găsit adăpost în satul Movileni, care ne este satul nostru natal. Feldmarşalul Kutuzov a supus Basarabia, ucigând şi deportând cu pohodurile lui na Sibir, a înlocuit boierimea moldovenească cu dvoreni ai ţarului, şi a adus în satele pustiite bulgari, şi turci trecuţi în religia creştină, găgăuzii, care au fost de partea ruşilor. În timp de o sută şi şase ani Rusia ţaristă şi criminală a lichidat boierimea şi o mare parte din răzeşii lui Ştefan cel Mare, a lichidat limba moldovenească de prin toate şcolile, şi a permis la toată pleava rusească şi ucraineană să se stabilească aici.

Fraţi şi surori, cinstiţi meseni! Din cauza robiei ţariste şi a războaielor fără de sfârşit populaţia s-a răsculat şi ţarul Nicolae al II-lea, marele călău al Rusiei, a fost detronat şi arestat. S-a alcătuit primul guvern provizoriu democratic în Rusia, în frunte cu avocatul Kerenski, care ne-a permis să ne formăm şi noi guvernul nostru, şi să declarăm Basarabia noastră "Republica Moldova". Aflaţi, fraţi şi surori, cinstiţi meseni, că noi astăzi avem guvernul nostru numit Sfatul Ţării, în frunte cu preşedintele Ion Inculeţ, şi cu secretarul Buzdugan şi cu vicepreşedintele Pan Halippa.

Dar suntem puţini, Basarabia e plină cu pleava societăţii ruseşti şi ucrainene la nord, iar la sud cu bulgari şi cu găgăuzi. Iar bolşevicii aventurierului Lenin au format în Rusia cel mai criminal partid politic, care ucide prin groaznice masacre populaţia înstărită şi boierimea. Bandele bolşevice sunt şi pe la noi, şi au început să adune în jurul lor pe toţi hoţii şi puşcăriaşii din Basarabia, şi terorizează pe oamenii mai bogaţi. Noi, douăzeci de reprezentanţi ţărani din zemstva ţinutală Bălţi am prezentat la birou, în numele reprezentanţilor ţinutului, dorinţa următoare, scrisă şi, mai jos, de noi iscălită, de toţi reprezentanţii zemstvei ţinutului Bălţi. Cu cinste vă rugăm să aveţi bunătatea ca, înainte de a intra în rânduiala zilei hotărâtoare, să puneţi iscălitura pe această listă şi dumneavoastră; ca zemstva noastră să aibă mai mare glăsuire a tuturor dorinţelor noastre, ca să ne unim cu ţara noastră România, ştiind prea bine că acum o sută şi şase ani am fost furaţi cu de-a sila de la sânul mamei noastre scumpe, cu care am fost trup şi suflet.

Noi, toţi cei douăzeci de ţărani reprezentanţi ai zemstvei, ne-am împrăştiat pe la satele noastre şi prin toate satele cu populaţie moldovenească ale ţinutului Bălţi, ca să adunăm iscălituri, pentru a ne uni cu patria-mamă, România. Şi această hotărâre nestrămutată şi sfântă vom duce-o la Chişinău în Sfatul Ţării, pentru ca aceştia, ascultând glasul nostru, să hotărască în grabă, în numele întregii ţări, sfânta mântuire mult dorită în veşnica unire cu ţara noastră, România!

“Tinere, guvernul nostru chiar doreşte să ne unim cu ţara?” a întrebat preotul Baidan mirat.
“Da, părinte! Dar fără susţinerea populaţiei ei nu pot face nimica.”
“Auziţi, fraţi şi surori, tineri şi bătrâni! Sfatul Ţării noastre aşteaptă susţinerea populaţiei! Aşa că, tinere, scrieţi-mă mai întâi pe mine, ca păstor al întregului sat, apoi scrieţi pe toţi delaolaltă, căci unde se duce păstorul credinţei, se duc după el toţi credincioşii. Mâine e sâmbătă şi vom merge împreună în sat, vom aduna iscălituri, iar poimâine e duminică şi voi veni la biserică, căci la sfârşitul serviciului divin voi rosti o predică în privinţa unirii cu ţara, şi vor iscăli toţi credincioşii, chiar şi femeile care ştiu o brumă de carte.”

“Părinte! Eu, ruschii, poate iscălit?” a întrebat soţul Tasiei, sora mai mare a soţiei, uitându-se jenat la toţi împrejur.
“Frate Ivan, n-are importanţă dacă eşti rus, principalul e să scăpăm de hoţii bolşevici, care-s fără Dumnezeu, şi de dvorenii ţarişti, la care tu până la armată ai fost clăcaş. Iar în ţara românească robia şi claca au fost desfiinţate încă de marele domnitor Alexandru Ioan Cuza, aşa că, unindu-ne cu ţara, populaţia Basarabiei va fi liberă, iar moşiile răzăşeşti şi cele boiereşti, pe care dvorenii ruşi le-au luat, se vor întoarce adevăraţilor stăpâni.”

Toate rudele mele şi musafirii erau într-o stare de bucurie şi de mirare, că nu se aştepta nimeni la întoarcerea Basarabiei înapoi de unde a fost răpită. Cât a ţinut înscrierea şi iscălitul, taraful lui Mihăiţă a cântat permanent Hora Unirii, şi, după ce s-a terminat cu iscăliturile, preotul Baidan a binecuvântat masa de la început, şi o altă petrecere a început, cu bucurie dublă, de au dansat şi tânăr şi bătrân. Preotul Baidan, cam încălat, dansa de-i curgeau sudorile pe faţă, de parcă îi turna cineva apă în cap, iar vestea unirii cu ţara l-a înveselit, încât a uitat că-i postul mare şi zi de vineri. Peştele, pe care la început l-a interzis, el singur a cerut să-l aducă pe masă, şi petrecerea s-a terminat a doua zi pe la amiazi.

Vărul Costache, aproape de ziuă, şi-a cerut scuze, şi s-a dus să se odihnească, căci peste zi trebuia să-şi îndeplinească misia pentru care a venit. Împreună cu dânsul s-a dus şi preotul Baidan să se odihnească la unchiul Ion. Iar preoteasa, fiind mai tânără, a rămas să danseze cu noi, tinerii.

Au trecut două săptămâni de la această întâmplare, când ne-am pomenit cu armata română în sat, şi nu semăna deloc cu armata muscalilor, oameni mari şi bolfoşi, brutali şi beţivi. Ostaşii români erau slabi şi rău îmbrăcaţi, dar buni la suflet şi omenoşi; şi caii, de asemenea erau slăbiţi. Ei au trecut Prutul din sătişorul Barza, care se află faţă în faţă cu satul Bisericani, precum şi din satul Sântă-Măria, pe la vadul scăldătoarei răzeşilor. Acolo, la mijlocul Prutului, era o moară de apă legată de pilonii unui pod străvechi, care cândva lega satul Sântă-Măria de vechiul sat răzăşesc Chilia, sat de baştină al hatmanului Stavăr, mare hatman al lui Ştefan cel Mare. Acel sat era aşezat între bălţile Prutului, în centrul pădurii domneşti, fostă cândva moştenire a domniţei Ruxandra, fiica lui Petru Rareş, şi soţia lui Alexandru Lăpuşneanu. Ca mărturie a rămas doar fundamentul , unde cândva a fost biserica satului, şi două cruci de piatră, mărturie a unor morminte. Pe una din cruci era săpat numele unei femei cu litere slavone - “Stavăr Ana”, iar pe cealaltă abia se cunoştea pronumele “Mihalcea”, dar numele nu-l ştia nimenea.

Se ştie că o parte din locuitorii satului s-au refugiat în satul Bisericani, cum sunt răzeşii care poartă numele de familie: Baghici, Bădărău şi Stavăr, iar familia Sterpu s-a ridicat în deal de la marginea pădurii domneşti, şi au format cătunul Sterpeni, lângă care a luat fiinţă satul Movileni. Restul populaţiei fostului sat Chilia numai călăul Kutuzov ştie în care pohod na sibir a fost trimis. Satul acestor martiri a fost ruinat, şi pământurile, cu o parte din pădurea domnească, au fost dăruite dvoreanului Reghincamf, neamţ de origine. Când eram copil treceam balta Chilia, care mai mult era uscată, şi cu băieţii ne duceam pe acele locuri, unde fusese cândva satul, unde era fundamentul fostei biserici şi câteva morminte. Nu departe erau câţiva meri de prăsade foarte bătrâni, şi pe jumătate uscaţi, de unde culegeam prăsade, de trei sorturi: Ilinca, Pana şi Limonca.

Armata română, după ce a trecut Prutul, a mers pe linia de hotar între ogoare, pe drumul răzăşesc, şi s-a umplut satul. La noi în gazdă stătea un ofiţer, şi, când a terminat soţia cina, l-am poftit la masă, şi el a primit oferta bucuros; am scos un ulcior de vin şi am ciocnit împreună. Tot gustându-l, l-a băut tot, şi a recunoscut că e un vin foarte bun, de marcă europeană. I-am povestit cum a fost vărul meu Costache Leancă, şi am iscălit aproape tot satul cererea de Unire cu patria-mamă, România.

El a zâmbit, şi a vorbit cu bucurie:
“De aceea am primit noi ordin să trecem Prutul, ca să oprim năvălirea hoardelor bolşevice, care ucid şi pradă populaţia, fără să se uite că mulţi sunt de-ai lor.”

Mi-a mai spus:
“Tinere, e bine că, după cum văd, aici la voi lumea n-a suferit de pe urma războiului, cum a suferit populaţia noastră de dincolo de Prut. Mai ales în locurile unde se stabiliseră muscalii ţarului, târgurile şi satele au fost jefuite, n-a mai rămas nici o pasăre, un purcel, o vită în curte. De oameni şi-au bătut joc mai rău decât barbarii, femeile şi fetele de la 12 ani au fost lăsate gravide. Iar nemţii şi austriecii, dacă au venit în locul lor, şi-au bătut joc de populaţie tot atât de barbar ca şi muscalii. Eu sunt fiu de boier de pe Valea Dornei, am lăsat acasă părinţii bătrâni şi trei surori necăsătorite. Cât au fost muscalii la noi, au găzduit un general rus care a protejat surorile şi averea, iar după ce au plecat ei, au năvălit austriecii, care ne-au prădat complet şi mi-au batjocorit surorile. Sărăcie, greutate şi nevoie este şi la populaţie, şi în cadrul armatei, dar sunt bucuros de unirea Basarabiei, pământul nostru e bun şi roditor, populaţia e harnică. Prin unire ţara va deveni mai bogată şi mai puternică” - aceste cuvinte ofiţerul le-a rostit printre lacrimi.

A doua zi tot regimentul de cavalerie a plecat spre Bălţi. În urmă s-a aflat că era regimentul 7 Roşiori din Iaşi, care a trecut Prutul la primul ordin, şi s-au grăbit spre oraş, ca să lichideze bandele bolşevice care se cuibăriseră acolo.

Nouă, sătenilor, parcă ne era frică cu noua stăpânire, căci eram deprinşi cu ruşii, şi credeam că aşa trebuie să fie. Şi prima mirare pe care am avut-o a fost la biserică, căci preotul Baidan făcea toate serviciile divine în limba moldovenească, fapt care, până atunci, îi era interzis. Mai pe urmă s-a deschis şcoala obligatorie de 7 clase, pentru băieţi şi pentru fete, şi tot învăţământul era în limba moldovenească sau română, căci este una şi aceeaşi limbă. Iar cea mai mare mirare a fost împroprietărirea ţăranilor cu pământ; a fost luată o mare parte din moşiile dvorenilor ruşi şi nemţi, cum era la noi boierul Reghincamf, şi s-au împărţit ţăranilor aşa-numitele nadeluri. Toţi sătenii erau în culmea fericirii, că aveau pământul lor propriu, iar munca obligatorie de clacă la boieri s-a lichidat. Şi în scurt timp sătenii noştri erau de nerecunoscut, toţi veseli şi bogaţi. Pe an ce trecea lumea trăia mai bine şi se făcea mai bogată."

II. Cântecele şi pluguşorul durerii de An Nou - 1945

M-am născut în satul Movileni, comuna Cuhneşti, judeţul Bălţi. Acesta este satul de baştină al lui Constantin Leancă, unul dintre deputaţii care au votat Unirea Basarabiei cu patria-mamă, în anul 1918. La mobilizarea completă a satului, din Sâmbăta Mare a Paştelui - 15 aprilie 1944, rămăsesem numai nouă băieţi care nu fusesem mobilizaţi, pentru că aveam numai câte 17 ani. Am avut norocul să nu cunoaştem războiul, şi să nu ajungem carne de tun pentru Stalin şi pentru Hitler. Noi, aceşti băieţi, am organizat ultima horă, de sărbătorile Crăciunului pe stil nou, la 25 decembrie 1944. Ca de obicei, după jocul de sărbătorile Crăciunului, din mijlocul satului, a urmat plugul cel mare, în vremea revelionului, când fetele îşi aşteaptă cavalerii cu care au dansat primul dans la jocul de Crăciun. Ele pregăteau câte un colac mare, împletit în şase sau în opt, şi câte un bacşiş, încât cavalerii lor să plătească lăutarii care au cântat la Crăciun, şi care erau îndatoraţi să cânte şi la Anul Nou, la plugul cel mare.

În sat, de la sfârşitul lunii august 1944, când se terminase operaţia militară Iaşi - Chişinău, începuseră mari arestări, mai ales ale acelora care au venit acasă din armata română, cum a fost şi fratele meu. El a fost judecat pe 15 ani ca duşman al poporului, şi a murit de frig, de foame şi de sete în infernul de la Magadan. A fost înmormântat pe data de 28 decembrie 1945, într-un mormânt comun de 5.000 de deţinuţi politici. După ce l-au arestat, eu bun înţeles că nu ştiam de soarta lui de mai departe, dar ştiam bine că e dus dintre cei vii.

În timpul verii el stătuse ascuns prin pădure, cu mai mulţi oameni din sat, fiind apoi cu toţii arestaţi. O parte au fost judecaţi, ca şi fratele meu, iar o altă parte au fost trimişi pe front. Nu a rămas nimenea în viaţă, nici dintre cei de pe front, nici dintre cei judecaţi. Şi, în memoria fratelui meu şi a celor ascunşi cu el în pădure, am compus un cântec jalnic, întocmai cum s-a întâmplat cu fratele meu. L-am intitulat "Doina din pădure", şi câteva nopţi, cât l-am compus, udam foaia de hârtie în lacrimi. După ce l-am perfecţionat, am început să scriu şi să compun un al doilea cântec, în memoria mobilizării totale a satului, din Sâmbăta Paştilor - 15 aprilie 1944, căci ştiam că se vor înturna acasă numai cei calici şi cei grav răniţi. L-am numit după melodia unui vechi cântec popular - "Cu străini am stat la masă".

Am cântat aceste două cântece, prima dată, prietenelor mele, în casa Victoriei Curcudel, care era împreună cu vara sa Zina Curcudel şi cu vecina ei Vera Corj. Ele se uitau la mine cu mirare, şi ochii li se scăldau în lacrimi. Nu ştiam că alături, în bucătărie, asculta mama Victoriei. După ce

am terminat de cântat, ea s-a repezit la mine, m-am strâns la pieptul ei plângând, şi, când s-a liniştit, mi-a vorbit:
“Măi băiete, aceste cântece sunt cântecele durerii noastre”.

Şi, în scurt timp, s-a dus vestea despre ele în tot satul. Am fost chemat la câteva şezători, că pe atunci şezătorile erau în toi, căci femeile şi fetele torceau - in, cânepă şi lână. Mă chemau nu numai fetele, ci şi femeile la şezătoare, ca să asculte cântecele mele. Aveam un repertoriu bogat de cântece, şi cântam frumos, ca nimenea din sat. Am rămas nedumerit de cele întâmplate, căci toată lumea adunată la şezătoare plângea, cât timp am cântat acele două cântece ale durerii.

De sărbătorile Crăciunului, în timpul jocului din mijlocul satului, nu puteam dansa, căci nu-mi permiteau picioarele reumatice, care mă dureau fără încetare. Eu am fost iniţiatorul şi organizatorul jocului, la rugămintea celor trei fete prietene ale mele, dar nu mi-a dat în gând că ele vor înştiinţa prin sat că voi spune la joc cântecele durerii. Astfel erau numite acele două cântece ale mele, din care cauză s-a strâns multă lume, din amândouă satele : Movileni şi Cuhneşti. Şi, înainte de a începe muzicanţii, Ana Bădărău, sau, cum i se spunea, Anica Mărinii, cu un glas răsunător a vorbit:

“Oameni buni! Astăzi e cea mai jalnică sărbătoare a Crăciunului pe care am avut-o vreodată, căci părinţii, soţii şi fraţii noştri sunt la război, şi numai bunul Dumnezeu ştie care se vor întoarce acasă. Iar bietul nostru tineret, chinuit şi necăjit, înainte de a începe să danseze trebuie mai întâi să-şi amintească de părinţi şi fraţi prin cântecele durerii. Îl rugăm pe băiatul lui Maxim Leancă să ni le cânte, şi, după ce vor plânge pentru părinţii şi fraţii lor, vor avea dreptul şi să danseze.”

La aceste vorbe eu am rămas nedumerit, şi nu ştiam ce să fac. Dar m-am pomenit înconjurat de un grup de fete, iar Vera Corj mă rugă: “Cântă, Mihai! Cântă cântecele durerii noastre, că n-am să pot dansa, când tăticul şi frăţiorul meu sunt pe front, şi nu ştiu dacă îi voi mai vedea vreodată”. Şi izbucni în plâns. “Iar noi am primit înştiinţare că tăticul nostru nu mai este printre cei vii!” vorbi Zina lui Toader Curcudel, şi începu să plângă şi ea. Şi am început să cânt cu un glas jalnic şi puternic, întrerupt de suspine. La primul cântec au început să plângă femeile a căror soţi sau feciori s-au întors din armata română şi au stat ascunşi prin pădure, de unde au fost arestaţi, şi nu ştia nimenea de ei. Iar la al doilea cântec, dedicat celor mobilizaţi în Sâmbăta Paştilor, toată lumea a început să plângă în hohote. Şi, când am terminat, am fost înconjurat de mai multe femei, împreună cu mama mea, toate plângând, şi mi-au mulţumit. Una dintre ele m-a strâns la pieptul ei şi m-a sărutat, iar mamei mele i-a vorbit:
“Ferice de tine, femeie dragă, că ţi-a dat Dumnezeu un aşa fecior!”

Iar când am rămas numai eu cu mama, ea mi-a spus:
“Dragul mamei, ce-ai făcut? Îţi dai seama? Era groaznic să priveşti, cum plânge lumea din două sate adunate la un loc! Nu cred că s-a mai întâmplat vreodată aşa groaznică jale, ca să plângă în hohote două sate împreună. Aceste cântece ale tale au rupt inima la toată lumea, şi plâng cu disperare, cu toţii. Lumea a venit să mai asculte muzica şi să privească tineretul care a mai rămas, cum dansează, ca să mai uite de jalea şi de greutăţile de acasă. Dar tu, cu cântecele tale, ai pus-o pe plâns, şi-i groaznic să priveşti cum plânge lumea din două sate împreună…”
Anica Mărinii, care stătea lângă noi, a spus:
“Lele Anică! Lumea a aflat de aceste două cântece a fiului dumitale, şi a ştiut că întâi el va cânta aceste cântece de mare jale şi durere, la începutul jocului - de asta a venit atâta lume; dar pe urmă ai să vezi că au să rămână mai puţin de jumătate.”

A treia zi de Crăciun au venit la mine câţiva prieteni, printre care erau: Ion Leancă, Gligorie Cotrişău şi Ion Chirilici, şi au început să mă roage să compun o urătură de Anul Nou, tot atât de jalnic ca şi cântecele durerii. Nu am ieşit din casă până când nu am promis că am să mă stărui, ca până duminică, în ajun de An Nou, acest pluguşor al durerii şi jalei va fi gata. Şi, în câteva nopţi, nestingherit de nimenea, am compus acest pluguşor al anilor 1944 - 1945. Nu cred să mai fi fost alt pluguşor al plângerii, în timpul războiului declanşat de Stalin şi Hitler împotriva omenirii. Lăsam în urma noastră fiecare familie plângând.

Cântecele şi Pluguşorul durerii, 1944-1945

l. Doina din pădure

Codrule, pădure deasă
Cu frunzişul tău cel des
Tu-mi eşti casă,
Tu-mi eşti masă,
Din tine să nu mai ies.
Din căsuţa mea din sat
Veneticii cei păgâni
Copiii mi-au alungat,
Averea mi-au ruinat
Ca să fie ei stăpâni.
Prin hugeaguri şi desime
Cu triste păreri de rău
Stau flămând ca vai de mine
Ca să nu mă vadă nime
Şi beau apă din pârău.
Trece vara călduroasă
Şi cade frunza tremurând,
Iar soţia n-are casă
Copilaşii n-au nici masă
Şi umblu pe drum plângând.
Eu nu pot veni în sat!
Se aşterne bruma groasă,
De venetici sunt căutat,
Păgânii m-au arestat
La părinţi venind acasă.
Bun rămas, pădure deasă
Bun rămas stejari, paltini
Am fost arestat de-acasă
De la părinţi, când stam la masă,
Să mă împuşte ca pe câini.
Bun rămas, a mea măicuţă,
Surioare, fraţiori,
Copilaşi, şi-a mea mândruţă,
Bun rămas, a mea căsuţă
Fără de vină am să mor.

2. Cu străini am stat la masă

Cu străini am stat la masă
Şi cu ei am ospătat
Dar, gândind la mine acasă,
Pâinea-n lacrimi am udat.
Bun rămas, a mea măicuţă
Surioare, rămas bun
Poate avem noroc, măicuţă
Să n-ajung carne de tun.
Bun rămas, a mea mândruţă
Copiliţa mea din sat

Rămasă singură puicuţă
Perna-n lacrimi ai udat.
De prin sate pustiite
În ajun de sărbători
Şi de război bântuite
Merg părinţi cu-ai lor feciori
I-au luat pe toţi deodată
Satele-au rămas pustii,
Şi nu se ştie de-astă dată
Care vor rămâne vii.
La război când i-au luat
Au zis un simplu "rămas-bun!"
Şi la front i-au tot mânat
Devenind carne de tun.
În spital fără picioare
Plânge sărmanul fecior
Decât aceste zile amare
Mult mai bine e să mor.

3. Pluguşorul Anului Nou 1945

Aho, aho!
Astăzi anul se sfârşeşte
Şi cel nou mâine soseşte
Anul patruzeci şi patru
An de jale şi chin sacru
An de plângeri, jale mare
An cu lacrime amare
An cu patemi pentru noi
Zile grele de război
Zile grele-am suferit
Că părinţii ne-au murit.
Câţi am mai rămas flăcăi
Mai strigaţi o dată hăi!
Merge un plug printre răzoare
Şi-l duce o fată mare
Că părinţii-s la război
Şi-aţi rămas ca vai de voi
În loc de bărbaţi femei,
Copilaşi, sărmani de ei,
Şi araţi ca vai de voi,
Că frăţiorii-s la război
Toţi feciorii vă lipsesc
Şi măicuţele-i jelesc
Şi plâng cu lacrimi amare
Sărmanele surioare
Câţi am mai rămas flăcăi
Mai strigaţi o dată hăi!
Plugul merge-n brazda mare
Purtat de o fată mare
Ară, ară şi brăzdează
Şi plângând ea cuvântează

Tot arând acel ogor
Lipsită de ajutor:
- Unde-i tăticul să mă vadă
Şi să-mi dea plugul la brazdă?
Până acuma n-am arat
Boronit, şi nici grăpat.
Unde-i bietul frăţior
Ca să-mi deie ajutor?
Plugul din car să mi-l coboare
Să mi-l aşeze la răzoare,
Că nu pot plugul să-l aşez,
Boroana s-o-ncrucişez
Şi boii de înjugat
Din care parte la brăzdat.
Câţi am mai rămas flăcăi
Mai strigaţi o dată hăi!
Doi copii mari de o şchioapă
Stau alături pe o grapă.
Mama lor mereu oftează
Mână boii şi grăpează
Suspinând mereu cu jale
Că i-a venit înştiinţare
Şi copilaşii ei sărmani
Au rămas de-acum orfani
Că tăticul lor cel bun
A fost făcut carne de tun.
Câţi am mai rămas flăcăi
Mai strigaţi o dată hăi!
Doi băieţi şi o fetiţă
Plâng, sărmanii, la portiţă,
Că poştăriţa le-a adus
Şi din gură lor le-a spus
Că tăticul din război
Nu mai vine înapoi
Că-n scrisoarea asta scrie
Că înapoi n-o să mai vie
Căci a fost el împuşcat
În războiul cel turbat.
Plâng sărmanii băieţaşi
Plâng sărmanii copilaşi
Plâng fetiţe şi femei,
C-au rămas ca vai de ei,
Fără taţi şi frăţiori,
Fără soţi, fără feciori
Şi au rămas fetele toate,
Sărmanele, nemăritate.
Câţi am mai rămas flăcăi
Mai strigaţi o dată hăi!
Anul ce s-a terminat
De toată lumea blestemat!
Vine anul patruzeci şi cinci

Speranţe noi cu zile dulci
Să ne aducă bucurie
Să avem şi veselie
Să se sfârşească acest război
Să se întoarcă înapoi
Toţi băieţii şi toţi taţii
Toţi feciorii şi toţi fraţii
Dară nu se-ntorc, sărmanii,
Din războiul cu duşmanii,
Nu se-ntorc cum au plecat
În războiul cel turbat
Căci vin în satul lor
Fără mână sau picior
Toţi răniţi, calici, sărmanii,
Că i-au nenorocit duşmanii.
Câţi am mai rămas flăcăi
Mai strigaţi o dată hăi!
În spitalul militar
Plânge jalnic şi amar
Un fecior răpus de jale
C-a rămas fără picioare
Iar alături greu suspină
Că nu are nici o mână
Un băiat prea tinerel
Şi plânge ca vai de el
Plâng, sărmanii, amândoi
Nenorociţi de acest război
Şi nu doresc să mai trăiască
În viaţă să se chinuiască
Şi ei într-una plâng, mereu,
Ca să-i ierte Dumnezeu
Şi se roagă ne-ncetat
Să ajungă ei în sat
Dintre doi, nici unul viu
Ci s-ajungă în sicriu.
Câţi am mai rămas flăcăi
Mai strigaţi o dată hăi!
De urat am mai ura
Dară iarna îi cam grea
Iar noi suntem ca vai de noi
Caliciţi de-acest război
Şi umblăm încetişor
Că încă rănile ne dor.
Iar la anul care vine
Să vă fie numai bine,
Să vă fie casa casă,
Să vă masa masă,
Să aveţi noroc în toate
Masa plină cu bucate,
Să uitaţi de-acest război
Ce ne-a calicit pe noi,

Să uitaţi de-a voastră jale
Şi de lacrime amare.
Aho, aho, ho, ho!…

(sîmbătă, 30 decembrie 1944)

III. Cortina de fier de la Prut

Sunt unul dintre nepoţii lui Costache Leancă, deputat în Sfatul Ţării, care a votat Unirea cu patria-mamă, în 1918. Arestat de bolşevici, după 1944, şi judecat pe zece ani, ca duşman al poporului, a murit de foame şi de sete în lagărul morţii Suho-Bezvodnaia, din regiunea Gorki. Tatăl meu a fost văr cu unchiul Costea.

După invazia bolşevică, golanii şi derbedeii au devenit cei mai de seamă comunişti ai satului. În toamna anului 1945 ei l-au pârât pe tatăl meu agenţilor NKVD, că-i frate drept cu unchiul Costea. A fost arestat şi condamnat la zece ani, cu confiscarea întreagă a averii, ca duşman al poporului, lăsându-ne pe noi, mama, eu şi două surori, complet goi, căci au luat totul din casă, tocmai în Vinerea Paştilor, 19 aprilie 1946. Tatăl meu a stat la închisoare 8 ani, şi s-a stins din viaţă într-o zi de miercuri, 26 septembrie 1953, în etate de 55 de ani, căci mizeria din gulagul bolşevic i-a tocit sănătatea.

În toamna anului 1944, cu un an înainte de arestarea tatălui meu, a fost arestat fratele meu vitreg Pitirim Şontea, fiindcă a fost subofiţer şi furier în cancelaria regimentului 7 Roşiori din Iaşi, iar acasă avea prăvălie, magazinul său, proprietate privată. A fost condamnat ca duşman al poporului, pe 15 ani, cu confiscarea casei şi a întregii averi, iar soţia lui, cu doi copilaşi, au fost alungaţi din sat. În iarna anului 1946 fratele meu a murit de foame în lagărul morţii din Magadan, şi a fost înmormântat în mormântul comun, împreună cu cinci mii de deţinuţi. În anul 1949 soţia lui, cu cei doi copilaşi, au fost deportaţi în regiunea Kurgan din Siberia.

Vara anului 1946 a fost cea mai călduroasă şi secetoasă. Din luna aprilie şi până la 17 iulie n-a căzut nici un strop de ploaie. Căldura s-a transformat într-o arşiţă completă, vântul, permanent dinspre sud-vest, aducea o boare fierbinte insuportabilă, din care cauză pământul s-a uscat complet şi a devenit un relief cu crăpături imense. Arşiţa a uscat totul pe câmp, grânele s-au uscat înainte de a da în spic, iar porumbul s-a uscat când avea patru frunze. Pe această secetă îngrozitoare au pus bolşevicii temelia foametei organizate. Eu împlinisem 19 ani, dar limbă comună cu băieţii mei din sat nu aveam, căci nu sufeream prostiile şi beţia lor. În schimb, mă înţelegeam şi vorbeam cu Toader Curcudel, fostul primar al comunei Cuhneşti, care a trecut calvarul gulagului bolşevic, şi a avut norocul să se întoarcă acasă. De la Zina, fetiţa lui frumoasă şi cuminte, care mă simpatiza, am avut primul sărut în viaţa mea.

Mie îmi ţinea calea Paulina lui Vasile Dranciuc, cu care am fost coleg de şcoală, o fată frumoasă şi elegantă, dar o stricată, care voia cu orice preţ s-o iau în căsătorie. Mama ei era Aniuţa lui Dranciuc, o stervă şi o coadă de topor - agent superior al NKVD-ului, care prin pârâ şi prin minciună grosolană a dat pe mâna lui Snidcov, şeful NKVD-ului raional, pe cei mai gospodari şi mai cinstiţi oameni din sat, printre care şi pe tatăl meu. Din această cauză soţul ei a alungat-o din casă. Paulina i s-a plâns că i-am respins declaraţia ei de dragoste, şi atunci ea s-a dus acasă la

Toader Curcudel. Ştia că Zina, fiica lui, îmi este prietenă, şi i-a hotărât ca să mă lase în pace căci, dacă mă căsătoresc cu ea, îl voi ajunge pe tatăl şi pe fratele meu din urmă, iar el va ajunge înapoi în gulag, de unde a venit.

O muiere certată cu cinstea şi cu adevărul era, în acel timp, o mare năpastă pe întreg satul. Seara, când am intrat în casa lui Toader Curcudel, i-am găsit pe toţi ai casei speriaţi, şi pe Zina plângând. Tatăl ei m-a lămurit de cele întâmplate şi m-a sfătuit să mă duc din sat pe un timp oarecare, căci această muiere susţinută de NKVD e în stare de orice crimă. Eu i-am lămurit că mai degrabă mă duc la închisoare decât să mă căsătoresc cu o prostituată. Apoi, când am rămas, ca de obicei, în doi, el m-a întrebat ce am de gând să fac, iar eu i-am răspuns că m-am pregătit de mai demult să părăsesc satul, dar nu ştiu unde să apuc. Iar cu seceta asta groaznică mi-e teamă, că nu ştiu ce se va întâmpla cu mama şi cu surorile mele, însărăcite de pe urma confiscării din săptămâna Paştelui, când bolşevicii ne-au prădat complet.

"Măi băiete", mi-a zis Toader Curcudel, "tu cunoşti foarte bine graniţa de pe malul Prutului, cu toate posturile secrete ale grănicerilor. Ei te-aş sfătui să treci Prutul. Am un prieten cu care am venit împreună din gulagul bolşevic. Se numeşte Ghiţă Blănaru şi trăieşte în Andrieşeni, nu departe de Sântă-Măria. Caută-l, şi du-te la unchiul tău din România, îmi pare că-i ştii adresa. Poate, cu ajutorul lui, vei reuşi să-ţi duci şi pe mama, şi pe surorile tale, căci aici vă aşteaptă pe toţi Siberia. Întâi urmăreşte grănicerii, dacă au aceleaşi posturi secrete, şi la ce oră le părăsesc. Dacă nu te vor prinde, norocul tău, iar dacă te vor prinde - totuna; vei fi condamnat pe zece ani, ca fiu al unui duşman al poporului. Aniuţa lui Dranciuc, muierea asta blestemată, nu se va lăsa până nu te va băga la închisoare. Doar ştii că ea are copoii săi, Vasilina lui Babin, Catunia Maşii lui Nică, veneticul Erofei Popov, Vasile Beţişor şi alţi golani şi derbedei, cum sunt Mitruţă Calfa, Gheorghe al lui Nechifor şi Andruşa ţigăncii."
"Am să încerc, bade Toader, că e totuna dacă rămân în sat, mă aşteaptă închisoarea. Dar, te rog, să nu ştie absolut nimenea!"
"Cum, nici ai tăi?"
"Afară de sora mea Liuba nu va şti nimenea. Şi, te rog, ceea ce a hămăit Aniuţa lui Dranciuc, afară de ai dumitale, să nu ştie absolut nimenea!"

După această convorbire n-am mai fost la Toader Curcudel. Câteva zile am urmărit grănicerii, şi am aflat că postul lor secret de supraveghere a Prutului era la vreo treizeci de metri depărtare de scăldătoarea răzeşilor, unde venea lumea din sat la scăldat, înainte de invazia bolşevicilor. Scăldătoarea îmi era cunoscută, şi se putea trece pe malul drept al Prutului unde, din vârful dealului, se întinde la vale spre miazăzi satul Sântă-Măria. Stăteam pe gânduri, mă temeam că era prea aproape de scăldătoare postul secret al grănicerilor, şi mă vor observa. Dar s-a întâmplat că miercuri seara, pe data de 17 iulie 1946, au apărut la orizont, dinspre asfinţit, nouri negri, cu fulgere şi descărcări electrice. Eu aveam valiza pregătită, unde mi-a încăput micul meu bagaj. Bani nu aveam, dar aveam în schimb trei perechi de cizme din piele cromată, de care purtau ofiţerii ruşi. Le procurasem prin schimb, pe vin, de la un subofiţer al pichetului de grăniceri din pădurea numită Pădurea Domnească. Când s-a înserat de-a binelea, iar nourii negri au acoperit tot orizontul, şi se apropiau de sat cu rafale de vânt şi cu stropi măşcaţi de ploaie, mi-am luat valiza şi am plecat grăbit în pădure, apoi pe drumeagul de hotar răzăşesc care ducea până în Prut, la scăldătoarea răzeşilor. În buzunar aveam un şlang subţire de rizină, în care, la amândouă capetele, am introdus câte o ţeavă făcută din stuf, şi legată strâns cu sfoară subţire. De una din ţevi am legat strâns un mănunchi de papură, lung de vreo 20 cm, în loc de plută. Celălalt capăt îl aveam în gură, ca să pot merge pe sub apă. Voiam să trec cu paşi grăbiţi, dar fără a fugi, ca să nu asud, căci mă temeam că apa poate să fie rece. Când mai aveam vreo două sute de metri până la graniţă, a început o ploaie năprasnică, cu grindină şi descărcări electrice neîntrerupte. Ploaia, bătută de vânt şi însoţită de grindină, venea de sus deasă ca prin pâlnie. Atunci am început să fug

din răsputeri, fiindcă ploaia era rece. Când am ajuns la gardul de sârmă ghimpată şi am găsit locul pe unde treceau grănicerii la postul lor secret, am căzut într-un şanţ adânc până la brâu, despre care nu ştiam că există, la doi metri după trecătoare. La lumina fulgerelor m-am lămurit unde mă aflu, şi am reuşit să ies din acel şanţ repede, cu toate că am alunecat de câteva ori de ajungeam în fundul şanţului. Iar de la şanţ până la apa Prutului erau câteva zeci de metri.
Ajuns în apă, voiam să mă scufund, dar mare mi-a fost mirarea, că apa îmi era până la genunchi, şi abia la mijlocul Prutului, nu mai lat de vreo zece metri, apa îmi ajunse până la brâu. Când am ajuns pe malul drept a încetat şi ploaia, iar tunetele au amuţit. Pe partea dreaptă a Prutului România nu avea graniţă. Am suit dealul pe un drumeag ce şerpuia spre satul Sântă-Măria, un sat frumos, situat între două dealuri, pe o vale pitorească. Până în ziuă am ajuns în satul Andrieşeni şi, înainte de a intra în sat, am tăiat cu briceagul cusătura foii de cort în care era împachetată valiza, am deschis-o şi am îmbrăcat o cămaşă curată şi o pereche de pantaloni. Cele de pe mine, deşi se uscaseră, erau murdare de lut din cauza căderii în şanţul de la graniţă. Mi-am curăţit bine pantofii din picioare, iar hainele murdare şi foaia de cort le-am aşezat în valiză, apoi am intrat în sat. În Andrieşeni nu a ajuns acel şuvoi de ploaie torenţială, şi pământul era uscat, dar roada în câmp era frumoasă, căci au fost câteva ploi în cursul verii, şi au ferit satul de secetă. În sat am întrebat de Ghiţă Blănaru, un cunoscut de-a lui Toader Curcudel, cu care stătuse împreună doi ani în gulagul bolşevic, ca prizonier de război, fiind eliberaţi odată. Ajuns în curtea lui, soarele răsărise şi era de o prăjină la orizont. Gazda ieşise la poartă şi s-a uitat la mine lung, măsurându-mă din cap până la picioare. M-a întrebat:
“Cine sunteţi, domnule, de bateţi în poartă aşa de dimineaţă?”
“Scuzaţi, om bun, în caut pe Ghiţă Blănaru”, îi răspund eu.
“Eu sunt Ghiţă Blănaru, domnule, ce vreţi de la mine?”
“Încă o dată scuzaţi, domnule Blănaru. Vă rog să mă primiţi în gazdă, măcar pe o zi sau două”.

El s-a uitat la mine curios, şi mi-a răspuns:
“Domnule, nu vă cunosc şi nu ştiu cine sunteţi.”
“Aveţi dreptate, domnule Blănaru, în schimb îl cunoaşteţi bine pe Toader Curcudel, care vă roagă să mă găzduiţi pe vreo două zile.”
“Toader Curcudel! El v-a trimis la mine?”
“Da, domnule Blănaru.”
“Atunci, haideţi în casă”, mi-a spus, mirat.

În casă nu era nimeni. Cei trei copii, doi băieţi şi o fată, erau în câmp, iar soţia trebăluia prin curte. După ce i-am povestit totul, am adăugat:
“Domnule Blănaru, badea Toader mi-a vorbit multe despre dumneata, şi mi-a spus să am încredere, că mă veţi ajuta să ajung la Râmnicu-Vâlcea, la unchiul meu. Dar nu am nici un document la mine, şi nici bani. În schimb, am o pereche de cizme foarte bune.”
“Măi băiete, eu te credeam mai în etate, dat tu eşti de o seamă cu băiatul meu cel mai mare. Grele zile am ajuns cu toţii, dar, cum se vede treaba, la voi în Basarabia e îngrozitor. Ai tu nădejde, băiete, că îţi vei găsi unchiul, şi apoi că vei putea trece graniţa rusească, împreună cu mama şi cu surorile tale?”
“Bade Ghiţă, oare nu-i totuna dacă ne prind trecând cortina lor de fier, şi vom fi judecaţi pe zece ani, sau ne duc în Siberia, ca duşmani ai poporului, judecaţi tot pe zece ani?”
“Da, băiete, ai toată dreptatea. Am fost în lagărele bolşevice şi le cunosc sălbăticia acoperită cu laude mincinoase. Eu te pot ajuta. Principalul este să te vezi cu buletinul de înscriere la biroul populaţiei, ca să poţi călători cu trenul. Întâi să-ţi văd cizmele, poate putem face ceva.”

Şi, când a văzut cizmele, el a exclamat mirat:
“Măi băiatule, aşa cizme poartă numai ofiţerii ruşi!”
“Întocmai, bade Ghiţă, de la ei le-am şi cumpărat, dar nu pe bani, ci pe vin.”

“Te cred, că ruşii sunt cei mai beţivi oameni din lume. Ştii tu cât costă cizmele astea?”
“Ştiu că, pe timpul războiului, o pereche de cizme bune costau până la douăzeci de mii de lei.”
“Acum, băiete, banii noştri au rămas de nimic, o singură pâine este cinci sute de lei, aşa că aceste cizme costă cel puţin opt sute de mii de lei. Nici nu ştiu ce să fac când le va vedea Vasilică al meu, că sunt pe măsura picioarelor lui.”
“Bade Ghiţă, eu vi le las cu jumătate de preţ, dacă mă ajutaţi să-mi capăt un document oarecare, ca să mă pot duce cu trenul până în Oltenia, la Râmnicu-Vâlcea.”
“Bine, îţi dau cinci sute de mii de lei pe ele. Am în casă numai trei sute de mii de lei. Mâine dimineaţă pleci cu Vasilică la Cuza-Vodă, un sat mare şi frumos, pe malul Siretului. Acolo trăieşte Ion Blănaru, frate cu tatăl meu. Băiatul lui, Petrică, e primar, iar ginerele lui, Costică Ursachi, e şeful postului de jandarmi, şi eu am să-l rog, prin băiatul meu Vasilică, să-ţi facă rost de un buletin, pentru cele două sute de mii de lei care nu-mi ajung.”

A doua zi, cu mult înainte de zori, am plecat pe jos din sat, împreună cu Vasilică, băiat înalt şi puternic, îmbrăcat, ca fiecare ţăran, în cămaşă albă şi pantaloni din pânză de casă, ţesută din in în patru iţe, şi vopsiţi în negru. Am poposit în Târgu Frumos, distrus complet de pe urma războiului, am intrat într-o cârciumă, unde am luat câte o bere şi o ciulama de pasăre şi am plecat mai departe. Am mas peste noapte la un mic han, în satul Belceşti. A doua zi, pe la prânz, am intrat în curtea lui moş Ion Blănaru, om bătrân, cu barba şi pletele albe, dar încă voinic şi în putere. Era meşter de pietre de moară şi pregătea, în mijlocul ogrăzii, nişte blocuri de cremene albe. Le cioplea în clinuri, ca să formeze o piatră mijlocie de moară, pe când vreo trei alte pietre erau gata, şi stăteau rezemate sub un şopron, una mare şi două mai mici. S-a sculat repede şi şi-a îmbrăţişat nepotul, iar pe mine m-a măsurat din cap până în picioare. După o scurtă discuţie cu Vasilică, mă chemă şi pe mine în casă şi, după ce i-am răspuns la întrebări, apoi i-am povestit tot calvarul meu, el mi-a vorbit:
“Sărmanii basarabeni, că grele suferinţe le-au adus ruşii! Iar acum Stalin cu bolşevicii lui îi vor duce în Siberia şi prin închisori, pe toţi. Dar fii pe pace, băiatule, vei avea buletinul.”
“Şi cum, finule, îţi plac cizmele?” a întrebat bătrânul pe Vasilică, finul său.
“Naşule, astfel de cizme numai ofiţerii superiori poartă.”
“Şi zici că tată-tău numai trei sute de mii a avut în casă, iar cu două sute de mii să-l împrumut?”
“Naşule, cum va vinde tata porcii puşi la îngrăşat, eu în persoană îţi aduc toţi banii.”
“Bine, finule, spune-i lui tată-tău că aceşti bani sunt partea mea pentru cizmele tale, aşa că poate să fie liniştit. Numai să nu ştie bade-tău Petrică, că nici el n-are cizme bune, şi nici nu ştiu ce va face la iarnă, că doar e primarul satului, şi nu are decât cizmele vechi, peticite prin părţi. Dar şi ţine, finule, văd că îţi trebuie, că de-acum eşti flăcău, iar fetele prind a-ţi face din ochi, mai ales Săftica lui Costache Ciubotaru” - Vasilică a lăsat capul în jos, ruşinat, şi nu a spus nimica.
“Moş Ioane, eu mai am o pereche de cizme, e cu un număr mai mare decât a lui Vasilică, dar tot noi şi acelaşi model.”
“Foarte bine, băiatule, scoate-le, să le văd!”- şi, când deschid valiza, moş Ion vede două perechi în loc de una.
“Băiete, tu ai două perechi?”
“O pereche o ţin pentru mine, moş Ioane”, i-am răspuns eu.
“Aşa şi trebuie. Şi ce număr au, ştii?”
“Eu port numărul 42, şi celelalte sunt 43.”
“Foarte bine, tocmai pe măsura fiului meu, şi, fără nici o vorbă, o să primeşti opt sute de mii pe ele. Aşa că mâine mergi cu mine la fotograful din sat, pentru buletinul de identitate. Iar peste o săptămână te va duce Petrică la Paşcani, şi te va trimite la Piteşti, la cumnatul ginerelui meu Sandu Filipoiu, tot şef de post, ca şi ginerele meu. Iar de la Piteşti ajungi mai uşor la Râmnicu-Vâlcea. Şi află, băiete, de cozile de topor, care au dat pe mâna emisarilor ruşi foarte mulţi refugiaţi basarabeni. În caz că nu-ţi găseşti rudele, întoarce-te la noi, că nu vei regreta. Nu te sfătuiesc să te întorci în Basarabia, căci vei fi prins la graniţă, şi te vei prăpădi, căci bolşevicii

sunt mai răi decât fiarele. Iar mamei şi surorilor tale nu le vor face nimica, căci sunt nişte ţărance neştiutoare de carte, iar de foame nu vor muri, căci nu peste tot locul a fost secetă aşa de mare, şi dacă spui că le-au rămas boii, or să vândă boii şi vor cumpăra de mâncare."

Seara, fiind sâmbătă şi mare sărbătoare de Sfântu Ilie, s-a umplut casa lui moş Ion. Mai înainte veniseră soţia şi fata lui, şi l-au boscorodit că a cioplit la cremenele lui şi în zi de mare sărbătoare, iar bietul bătrân, ca să scape, le-a şoptit că are în casă pe cineva foarte important. Atunci mătuşa Mariuca a amuţit, şi s-a uitat la el dojenitor. A intrat după fiică-sa în casă, fără să ne aşteptăm, căci eram interesat de povestirea lui Vasilică despre cele două verişoare ale lui - Raluca şi Violeta, fiica şefului de post, cam fudulă, lui nu-i dă nici o atenţie. Pe când Raluca, fiica lui Petrică, vară cu el, e mult mai frumoasă, o fată în toate bună - "Şi cred că naşul de asta te îndeamnă să te întorci la el, căci ea este moştenitoarea lui; nea Petrică mai are încă două fete, mai mici. Iar Violeta lui nea Costică, şeful de post, e una la părinţi, şi-i prea alintată, căci nu lucrează nimica, are servitoare în casă".

Dar nu terminase Vasilică vorba bine, că ne-am pomenit cu cele două femei în casă:
"Vasilică, finule, cum de ţi-a dat în gând să ne vizitezi?"
"Năşico, am venit cu băiatul ăsta, care are nevoie de ajutor de la naşul."
"Da' de unde-i el, finule?"
"E din Basarabia, Măriuco!" i-a răspuns moş Ion, intrând în urma lor. "Întorceţi-vă înapoi, şi chemaţi pe toţi ai noştri la cină. Lui Petrică să-i spui că am pentru el o surpriză, să vie şi Raluca cu Violeta, să le fac cunoscut un băiat care a trecut graniţa de la Prut, a ruşilor."
"Vasilică, finule, du-te tu în locul meu, că eu trebuie să gătesc cina!"
"Bine, năşico, eu mă duc la nea Petrică, iar mătuşa îi aduce pe ai ei", a răspuns Vasilică, ieşind împreună cu mama Violetei.

La cină am fost nevoit să spun a treia oară întreg calvarul meu, apoi am ajuns în casă. Toţi au ascultat cu mirare, iar fetele au uitat şi de mâncare. După cină, moş Ion i-a dat cizmele băiatului său, zicând:
"Iată, fiule, şi surpriza. Să-mi spui drept cât ar costa la piaţă."
La vederea cizmelor, fiul şi ginerele lui moş Ion, care stăteau lângă mine, au sărit în picioare, miraţi.
"Aşa cizme am văzut numai la ofiţerii mari ai ruşilor", a spus Costică, ginerele lui moş Ion. "La piaţă nu le iei nici cu un milion de lei!"
"Cam aşa, măi Costică, dar Petrică îi va plăti băiatului opt sute de mii, iar pe deasupra voi amândoi îi veţi face buletinul de identitate. Mâine îl duc la fotograf, să se fotografieze pentru buletin."
"S-a făcut, tăticule. Când aduceţi trei fotografii, buletinul e gata", a spus Petrică, băiatul lui moş Ion.
"Iar eu voi pune viza, după ce dai un adălmaş frumos pentru cizme", a spus Costică, ginerele.
"Măi cumnate, adălmaş va fi chiar mâine, căci aşa cizme la noi n-am văzut".
Şi aşa s-a sfârşit cina, iar fetele mi-au spus, la plecare:
"Mihai, noi mâine te însoţim la fotograf", şi au plecat vesele.

După ce au plecat toate rudele lui moş Ion, mătuşa Măriuca mi-a aşternut într-o cameră aparte, dar gânduri triste mi-au înlocuit somnul. Nu-mi ieşea din minte Raluca, nepoţica lui moş Ion. După cum îmi spusese Vasilică, era frumoasă şi în toate bună, şi avea 18 ani, şi-mi era dragă de-o pierdeam din ochi. Nici Violeta nu era urâtă, dar nu era aşa trasă prin inel, ca Raluca. Era cam plină, ca şi Zina lui Toader Curcudel, şi semăna cu mamă-sa, care era prea grasă după anii ei, şi încă tânără. Şi, în loc să mă bucur că Raluca m-a apreciat de la prima vedere, şi nu-şi lua ochii de la mine, eu mă scârbeam cu atât mai mult, pentru că simţeam că mă iubeşte, cum şi eu o iubesc pe dânsa, dar totul va fi în zadar, căci nu eram sigur pe ziua de mâine. Acum era a patra noapte de când mama nu ştia nimica de mine, de când plecasem, miercuri seara, o dată cu furtuna şi cu şuvoiul de ploaie torenţială, cu grindină. Surioara Liuba ştia că am de gând să plec, dar nu ştia unde şi când. Să fi fost surorile măritate, căci sunt mai mari decât mine, acum aş fi fost fericit. N-

aş mai fi avut nevoie de unchiul Jenea, a cărui fată nu mă place, m-aş fi căsătorit cu Raluca, şi aş fi uitat de toate.

A doua zi era duminică, 21 iulie, şi prima a venit Raluca. Eu tocmai îmi scoteam costumul din valiză, ea s-a apropiat de mine şi mi-a spus:
“Mihai, costumul tău e şifonat şi trebuie călcat.” Mi-a scos ea singură cele două cămăşi din valiză, s-a uitat la ele - “şi cămăşile am să ţi le calc. Cizmele astea, cred că-s pentru tine.”
“Încă nu ştiu, Raluca. Dacă îmi ajung banii pe care îi voi primi de la tatăl tău, şi cei pe care-i am la mine, ca să-mi aduc mama şi surorile aici în România, şi să mă duc la unchiul meu, la Râmnicu-Vâlcea, atunci le păstrez pentru mine, iar dacă nu-mi vor ajunge, voi fi nevoit să le vând.”
“Să nu le vinzi, Mihai! Dacă nu-ţi vor ajunge, te vor împrumuta tăticul şi bunicul meu, căci cred că, după ce le duci pe mama şi pe surori la unchiul tău, te vei întoarce la noi, şi să ştii că eu te aştept.”

La aceste cuvinte m-am uitat cu mirare în ochii ei negri şi frumoşi, ea şi-a dat seama de cuvintele ei şi, ruşinoasă, a pus fruntea pe pieptul meu şi mi-a spus încet:
“Mihai, eu m-am gândit toată noapte la tine, şi nu mi-am dat seama că vorbesc ce-am gândit toată noaptea.”

Eu i-am luat capul ei frumos în mâini, apoi am strâns-o la piept, şi am sărutat-o îndelung, şi ea mi-a fost a doua fetiţă pe care am sărutat-o, după Zina lui Toader Curcudel. Apoi ea s-a desprins din mâinile mele, zicând:
“Ajunge, Mihai, că mă tem să nu vină bunica. Şi află că tu eşti primul băiat care m-a sărutat, şi pe care îl iubesc. Şi dacă te întorci la mine află că eu sunt moştenitoarea bunicului, ne căsătorim şi vom avea de toate. Iar acum îţi iau costumul şi cămăşile şi mă duc afară în bucătăria de vară, unde bunica face focul cu lemne, şi sunt cărbuni pentru maşina de călcat."
“Cum, şi eu rămân singur în casă?”
“Trebuie să sosească Violeta şi nu vei fi singur. Ea la noi e cuconiţă, căci are servitoare în casă şi e logodită cu un ofiţer, mare moşier din viţă de boieri mari, din neamul Buzeştilor. E drept că e cu treizeci de ani mai mare decât dânsa, dar n-a fost însurat niciodată. Bunica se vede la bucătăria de vară, aşa că poţi să mă mai săruţi o dată, şi chiar mă duc. Dacă vine Violeta nu ne vom putea săruta.”

S-a apropiat de mine şi a ridicat mâinile ca s-o cuprind, ea m-a cuprins pe după cap şi ne-am mai sărutat îndelung, apoi ea s-a desprins din braţele mele, zicând:
“Ajunge, Mihai, că ne-o găsi Violeta sărutându-ne.”
Apoi a luat hainele mele, şi pe mine de mână, şi am ieşit amândoi din casă, am intrat în bucătăria de vară, unde Raluca pregăti masa pentru călcat. Apoi s-a aplecat, cu maşina de călcat într-o mână, iar cu cealaltă alegea jăratic din cuptor şi-l punea în maşină. A apărut pe neobservate Violeta.
“Ce te-ai apucat să faci, fetico, în zi de duminică?”
“Doar n-o să mergem la fotograf, cu Mihai în haine şifonate; n-ar fi ruşine, el, între două fete, cu costum şifonat.”
“Vezi ce verişoară am, Mihăiţă? Mare noroc pe acela care va lua-o de nevastă!”

Raluca se uita la noi, şi închidea maşina de călcat. Şi-a fript degetul şi, enervată, a spus:
“Violeta, du-te cu Mihai în casă, căci eu, uitându-mă la voi, mai ard şi costumul lui Mihai, nu numai degetele.”
“Hai, Mihăiţă, în casă, să poată Raluca lucra în voie.”

“Raluca, dacă te doare tare, lasă-mă să-mi calc eu hainele, că nu mi-i prima dată”, i-am spus, apropiindu-mă de ea.
“Ba nu, Mihai, nu mă doare. Fă-mi plăcerea şi lasă-mă să-ţi calc eu hainele. Tu du-te cu Violeta în casă, ştie să spună verzi şi uscate şi n-are să-ţi fie urât.”
“Noi putem face şi altceva, cât eşti tu ocupată”.
“Atunci să vă fie de bine”, a zis Raluca surâzând.
Ajunşi în casă, Violeta se agăţă de gâtul meu şi începu să mă sărute tremurând. Eu am cuprins-o de mijloc, şi m-am aşezat cu ea în braţe într-un fotoliu, întrebând:
“Violeta, tu chiar vrei să faci cu mine dragoste?”
“Mihăiţă, drept cine mă iei? Eu sunt fată cinstită, vergină. Dar, cu toate că sunt logodită, mai degrabă m-aş mărita cu tine decât cu logodnicul meu bătrân şi urât, pe care nu-l pot suferi.”
“De ce te-ai logodit, dacă ţi-e aşa de urât?”
“Crezi că a fost voia mea? Părinţii m-au logodit, că dânsul e mare moşier, şi-i viţă de mari boieri din neamul Buzeştilor, ofiţer cu grad de colonel. E cu treizeci de ani mai mare decât mine, de-o seamă cu tatăl meu”, îmi povestea ea, printre lacrimi.
“Şi cum, n-ai pe nimeni să ţină la tine?”
“Mihăiţă dragă, tu eşti venit din Basarabia, şi nu ştii ce e pe la noi, nu ştii că băieţii şi oamenii tineri lipsesc. I-a tocat războiul blestemat al lui Hitler şi Stalin, de-au rămas satele şi oraşele pline cu văduve şi cu fete nemăritate. Puţinii care au rămas, ba încă şi cei cu caş la gură, nu-i pot împărţi între ele văduvele tinere şi bogate. Şi ce crezi, Mihăiţă, că eu nu doresc dragoste, că doar am douăzeci de ani, şi ai observat cât de tare tremuram sărutându-te. Dar părinţii mi-au hotărât logodnicul - bătrân, dar n-a mai fost căsătorit, căci aşa se însoară boierii cei mari. Şi doreşte ca mireasa lui să fie fată mare, nu-i trebuie nimica, numai să fie fată mare. Tata îşi zboară creierii, dacă îl fac de râs.”
“Şi când îţi va fi nunta?”
“Nu ştiu, Mihăiţă. El vine foarte rar, anul acesta a fost la 10 Mai, şi a stat sâmbătă şi duminică. Duminică seara a voit să mă ia la dânsul în pat, şi să mă ia cu el la Deva, unde-i regimentul lui. Iar eu l-am respins, i-am zis <Nu, moş bătrâne. Sunt un copil înaintea dumitale, dar eu nu am încredere în boierii cei mari. Eu rămân la părinţii mei, şi rămân fată mare până mă duci la biserică, cu cununie.> Mirat, a voit atunci să mă sărute, dar i-am zis: <Mâna ţi-o pot oferi să o săruţi, ca oricărui bărbat, iar sărutul meu ţi-l voi da în biserică, o dată cu cununia.> El mi-a sărutat mâna, zâmbind, iar a doua zi, luni 13 mai, a plecat, şi e bun plecat. Se vorbeşte că data de 13 e fără noroc, şi să dea bunul Dumnezeu să nu am noroc ca el să se întoarcă, şi să vină când l-oi chema eu.”

Şi-a şters apoi lacrimile, şi mi-a spus, zâmbind:
“Hai, sărută-mă, că vine Raluca, şi nu ne vom mai putea săruta.”
Era s-o păţim destul de rău dacă nu era Violeta atentă, căci a intrat mătuşa Măriuca, bunica ei, şi ne-a chemat la masă. Când ne-am aşezat, moş Ion numai ce venise din sat, de la fotograf, cu care s-a înţeles să-i fotografieze nepoatele, împreună cu un nepot venit de la Andrieşeni, apoi să-l fotografieze pe nepot, aparte, pentru buletinul de identitate. Urma să ne ducem până la amiază acasă la el. Lipsea de la masă Vasilică, şi, la întrebarea mea, moş Ion m-a lămurit că a plecat de cu noapte acasă. După masa de dimineaţă, am îmbrăcat costumul, iar Raluca mi-a găsit o cravată frumoasă de-a lui moş Ion, apoi am fost nevoiţi să mergem la Raluca acasă, să se îmbrace şi ea - Violeta venise gata îmbrăcată. Tatăl Ralucăi nu era acasă, iar mama ei, doamna Ruxanda, ne-a primit bucuroasă, ne-a servit câte un pahar de vin, şi a tăiat un harbuz mare şi gustos.

Fotograful era un evreu simpatic şi binevoitor, şi ne-a aranjat pentru poză. Prima fotografie, în trei, eu în mijloc şi fetele pe de lături, a doua, cu Raluca, eu am fost aşezat pe un scaun, iar Raluca în picioare, în spatele meu, cu mâinile pe umerii mei, a treia fotografie, cu Violeta, la fel. Iar a patra fotografie, pentru buletin, de unul singur. Ne-a spus că vor fi gata în patru zile, joi 25

iulie. Apoi ne-am întors înapoi la Raluca, să terminăm harbuzul pe care îl mâncasem numai pe jumătate. Dar am râs cu toţii, când am găsit numai cojile, căci îl mâncaseră surorile mai mici ale Ralucăi; râzând, ea a scos din beci altul, şi mai mare. Ne-a dus apoi în camera ei. Câtva timp, Violeta a mai comentat tot felul de întâmplări, în stilul ei comic. La urmă, ne zise:
"Ştiţi ce, eu mai bine plec, căci unde-s doi al treilea încurcă. Dar întâi, Mihăiţă, sărută-mă bine şi apăsat, ca să mă duc cu inima împăcată."
Şi, zâmbind, m-a cuprins de după cap, şi a început să mă sărute cum a dorit, apoi şi-a lăsat mâinile în jos şi a vorbit, cu jale în glas:
"Acum, dragii mei, săruturile sunt ale voastre", şi a ieşit repede din casă.
Câtva timp, Raluca se uită în tăcere la mine, cu ochii în lacrimi. Mie, după sărutul Violetei, îmi era oarecum să mă apropii de dânsa. Ea înţelese, se aruncă în braţele mele şi-mi spuse:
"Am ştiut că şi ea te iubeşte, şi cred că şi în casă la bunicul te-a sărutat, dar nu ştiu de ce a ieşit plânsă?"
"Raluca, ea mi-a spus că mă iubeşte platonic. E logodită cu un colonel bătrân, mare moşier, pe care nu-l poate suferi. M-a sărutat de mai multe ori printre lacrimi, şi mi-a spus că nu îndrăzneşte la iubirea mea, căci ştie că te iubesc pe tine."
"Mihai, e adevărat? Mă iubeşti şi n-ai să mă părăseşti?!
"E adevărat, Raluca, te iubesc, şi află că tu-mi eşti prima fată pe care o iubesc cu patimă. Până a nu te întâlni pe tine n-am avut nici o fată de care să-mi placă, să-mi fie dragă cât să o iubesc şi să mă iubească. Nu zic, în sat la mine am o fată care mă iubeşte, dar eu n-o pot iubi, căci şi ea este tot aşa groasă şi încălată, ca Violeta."
"Mihai, dacă mă voi face şi eu aşa grasă, ca Violeta, n-ai să mă măi iubeşti? Şi n-am să-ţi mai trebuiesc?"
"Raluca, tu eşti harnică, muncitoare, şi nu leneşă ca Violeta. Toată tinereţea ai să ai înfăţişarea asta minunată. Tocmai la cincizeci de ani femeile harnice ca tine, şi care nasc câţiva copii, prind a se îngrăşa, ca şi bunica ta. E normal aşa, nu ai de ce te teme. Devenind soţie, pe lângă iubire vine şi deprinderea unul cu altul."
"Mihai, eu mă tem de vorbele tale. Mi se pare că vorbeşti cu o străină, şi nu cu aceea care te iubeşte."
"Raluca, eu vorbesc ce s-ar întâmpla, şi ca să te liniştesc. Te rog să mă aştepţi, că eu mă întorc neapărat la tine. Tu îmi eşti prima mea iubire, şi vreau să-mi fii soţie, pe toată viaţa - acum eşti liniştită?"
"Sunt liniştită, Mihai, bucuroasă şi tare liniştită."

Iar, după sărutări neîntrerupte, văzând că ea tremură prea tare, am lăsat-o din braţe şi i-am spus:
"Raluca, văd că tremuri prea tare, şi nu vreau să-ţi fac rău. Ar fi mai bine să plec acasă, la bunicul tău."
"Nu te las să pleci singur, mergem împreună. Să-mi iau altă rochiţă, că pe asta am şifonat-o prea tare."
A doua zi, luni, şi sărbătoare - Maria-Magdalena. amândoi bunicii Ralucăi s-au dus la biserică. Când a venit ea, eram numai eu acasă, în bucătăria de vară, şi răsfoiam o carte a lui Rebreanu, "Pădurea spânzuraţilor", pe care o citisem încă acasă fiind, cu câţiva ani în urmă, şi acum o găsisem pe o poliţă. Ea a venit zâmbind, mi-a căzut în braţe şi, după un sărut, m-a întrebat:
"Bunicii sunt duşi la biserică?"
"Da, Raluca, nu de mult au plecat."
"Atunci hai în casă să ne sărutăm în voie" - şi mă luă de mână, şi a închis uşa după noi. Era îmbrăcată într-un capot subţire, înflorat, şi încinsă cu un colan din acelaşi material. Eu aveam cămaşa şi pantalonii pe care îi murdărisem de lut, în şanţul de la graniţă, spălaţi acum de mătuşa Măriuca. În casă, ea m-a cuprins pe după cap, lăsându-mă s-o cuprind de mijloc, şi au început sărutările neîntrerupte. Era în capot cu nasturi de sus până jos şi, ştiind că bunicii sunt duşi la biserică, venise anume să facem dragoste. Dar eu, ce să fac? Niciodată nu mai sărutasem pe

nimenea, afară de Zina, iar dragoste nu făcusem cu nimenea, nu ştiam ce înseamnă sex. Pe Zina o sărutam până când începea să tremure, apoi îmi spunea să o las în pace, că tremură. Dar cu Raluca, ce să fac? Ea voia dragoste, iar eu nu îndrăzneam, şi nici nu ştiam cum s-o pun în pat. Auzeam de la băieţi că e mai uşor la marginea patului, dar nu ştiam bine cum, şi, cu toată frica, am hotărât să încerc, ca să nu rămân prost în faţa ei. Şi, aşa cum tremura, am luat-o în braţe şi am pus-o de-a curmezişul patului, cu picioarele lăsate în jos. Ea se uita la mine zâmbind, şi m-a întrebat ce vreau să fac. Îi spun că vreau s-o deschei de capot, dacă îmi permite, iar ea îmi răspunde:
"Bine, Mihai, numai ridică-mă mai sus, că nu stau bine, picioarele-s prea jos."
Şi, după ce am ridicat-o, până când a ajuns cu capul în covorul de pe perete, am voit să-i dezleg colanul, dar de emoţie şi tremur n-am izbutit. Ea, zâmbind, îmi spune:
"Tremuri prea tare, lasă-mă pe mine".
Şi singură şi-a dat capotul în lături, şi eu am rămas nedumerit şi tresărind de mirare, văzând-o toată goală. După ce şi-a dat picioarele în lături, m-a întrebat:
"Iar acum, ce vrei să faci mai departe?"
"Cred că trebuie să mă dezbrac şi eu."
"Tocmai asta şi doresc, şi haide, nu te sfii. Tu mă vezi pe mine complet goală, aşa vreau, vreau să te văd şi pe tine complet gol, şi nu trebuie să ne ruşinăm unul de altul, pentru că vreau să fii al meu chiar astăzi. Stai aşa, să mă uit şi eu bine la tine - îmi placi, eşti solid, aşa cum doream să-mi fie bărbatul. Ţie cum îţi pare trupul meu?"
"Raluca, până acum eu n-am mai văzut trupul unei fete, dar al tăi îmi pare că-i cel mai frumos. Sânii tăi sunt minunaţi, până şi sexul tău e minunat."
"Şi eu mă uit la sexul tău, îmi place, de-acum văd ce am să primesc în sexul meu, dacă voi avea norocul să fii al meu. Acum lipeşte-te de mine, şi să ne săturăm, eu de pieptul tăi, şi tu de sânii mei" - şi m-a apucat de mâini, şi m-a tras deasupra ei. După ce i-am sărutat sânii, faţa, şi peste tot, i-am apucat picioarele, şi am voit s-o trag la margine. Ea şi-a ferit picioarele şi întrebat:
"Mihai, ce ai de gând să faci?"
"Raluca, lasă-mă, că nu mai pot rezista, simt ca o durere. Dar dragoste eu n-am făcut niciodată, cu nimenea."
"Mihai, tu crezi că eu sunt de fier, nu vezi cum tremur?"
"Atunci lasă-mă să te apropii de margine."
"Te las, Mihai, că te iubesc, şi te voi iubi până la moarte. Mă dau cu trup şi suflet ţie, dar întâi dă-mi cuvântul că, după ce terminăm, ne îmbrăcăm frumos şi ne ducem la biserică, să ne dea buneii binecuvântarea, să ne cununăm. Căci îţi dau trupul şi îmi devii bărbat, şi nu mă mai despart de tine niciodată. Voi merge cu tine la Piteşti şi la Râmnicu-Vâlcea, merg şi în Basarabia, după mama şi surorile tale. Iar de ne-ar prinde ruşii, să ne împuşte pe amândoi."
"Raluca, îţi dai seama ce-mi ceri?"
"Îmi dau seama, Mihai. Îmi dau seama, iubitul meu, scumpul şi dragul meu. Iată, îmi pun picioarele în mâinile tale, numai trage-mă cu capot cu tot, că sunt vergină, şi mă tem să nu murdăresc patul de sânge. Hai, hotărăşte-te odată, nu-mi mai ţine atât picioarele în mâinile tale. Cred că m-ai văzut îndeajuns, şi sânii pe care i-ai sărutat, şi mijlocelul, şi sexul, care îţi aparţine de-acum numai ţie. Hai odată, că te aştept, mai mult nu mai pot. Numai să nu îndrăzneşti să mă minţi, să mă nenoroceşti trăind cu mine câteva nopţi, apoi să te duci pentru totdeauna."

Cu tot trupul ei ademenitor, şi cu tot îndemnul, eu n-am cutezat la aşa jertfă. I-am pus picioarele jos, m-am lipit de ea, i-am sărutat sânii de mai multe ori, şi guriţa. Am luat-o în braţe din pat, m-am aşezat cu ea în fotoliu. Ea s-a lipit de mine, şi eu de dânsa. Ţineam în braţe trupul ei gol, şi m-a podidit plânsul, căci îmi spunea inima că nu voi avea norocul să fie a mea această fată minunată, cu toate că ea, sărmana, ar fi făcut şi imposibilul ca să mă aibă lângă dânsa. Când a simţit lacrimile mele curgând pe pieptul şi pe sânul ei gol, a început să plângă şi ea, şi m-a sărutat îndelung. Mi-a vorbit printre lacrimi, lipindu-şi sânii de pieptul meu:

“Mihai, bunul meu iubit, cuminte şi cinstit, ştiu de ce plângi. N-ar fi trebuit să te pun la încercarea asta grea. Împreună cu Violeta am pus-o la cale, aseară, dar ştiu de-acuma că eşti prea cinstit, şi prea mult mă iubeşti, nu mă poţi minţi. Îmi dau seama că nu te poţi cununa astăzi cu mine, că te temi şi ţi-e milă de mine. Nu ştii ce se va întâmpla mai departe cu tine, şi nu doreşti ca eu să rămân văduvă, poate şi gravidă.”
“Adevărat, Raluca. Nu te întrista că azi nu ne-am iubit, şi nici nu ne-am cununat, dar ai încredere în mine. Va da Domnul, poate se va termina acest chin blestemat, şi vom fi nedespărţiţi toată viaţa. Acum ridică-te în picioare, să-ţi mai văd o dată trupul tău minunat, şi apoi ne îmbrăcăm.”
“Atunci ne ridicăm amândoi, căci îmi pare că pârpâra ne-a trecut, că nu mai tremurăm.”

Iar până în seară săruturile şi îmbrăţişările au fost ale noastre, dar eram liniştiţi, nu mai tremuram. A doua zi, marţi, Raluca a venit tocmai pe seară, dar acasă nu s-a mai dus, căci a stat să-I ajute bunicii ei la copturi şi mâncăruri, pentru joi, de Sântă-Mărie, căci era ziua ei de naştere şi împlinea şaptezeci de ani. Mi-a adus cartea lui Rebreanu “Ion”, pe care n-o citisem, şi adesea venea la mine în casă pentru un sărut-două, şi repede ieşea la treabă, că şi mama ei Lenuţa era la trebă, precum şi Ruxanda, mama Violetei. Seara ea mi-a şoptit că vine să doarmă cu mine într-un pat, are încredere în mine că nu voi îndrăzni la dânsa. Iar seara, când a venit, eu am adormit tot aşteptând-o. Când m-a trezit, cu un sărut, era în cămaşă de noapte, şi când a intrat sub cearceaf m-a prevenit că mă lasă să-i ţin sânii în mână şi s-o cuprind de mijloc, dar să nu îndrăznesc să-i ating sexul, că nu va putea rezista şi va intra în păcat. Am asigurat-o că împotriva voinţei ei nu voi merge niciodată în viaţă, apoi, după mai multe sărutări, i-am propus să se întoarne cu spinarea la pieptul meu, am strâns-o la piept şi i-am luat sânii în mână. A spus că se simte foarte bine şi, fiind trudită, a şi adormit. Ne-am trezit târziu, dormisem neîntorşi, şi am avut noroc că n-a intrat nimenea la noi, şi nu s-a ştiut că am dormit împreună. S-a îmbrăcat repede şi mi-a spus fericită, după câteva sărutări, că n-a dormit niciodată aşa de bine, simţindu-se cuprinsă, şi cu sânii în mâinile mele.

Petrecerea mătuşii Măriuca s-a terminat o dată cu seara. După ce am luat masa şi un pahar de vin, eu am felicitat-o, I-am sărutat mâna şi m-am retras. Fetele asta şi aşteptau, că m-au ajuns din urmă, au venit după mine în odaie. Violeta m-a şi cuprins de după cap şi m-a sărutat îndelung, fără să mă aştept, pe când Raluca se uita la noi zâmbind. Iar Violeta, după sărut, mă luă de mână şi mă duse lângă Raluca.
“Iată, Raluca, ţi-l dau, că e al tău.Dar să ştii că, pe viitor, dacă se va întâmpla să mă mărit cu boşorogul meu, să nu te superi dacă ţi-l iau câteodată în pat, pentru că ştii că şi eu îl iubesc. Iar acum să văd cum vă sărutaţi, hai, nu vă jenaţi!”
“Violeta, eu n-am secrete faţă de tine, şi n-am de ce să mă jenez.”
Şi Raluca m-a cuprins şi ea, la rândul ei, şi a început să mă sărute peste tot, şi gura, şi obrazul, şi ochii, iar Violeta se uita la noi. Şi când Raluca a încetat, Violeta s-a apropiat de mine, zicând:
“Raluca, crezi că eu nu pot săruta aşa?”
Iar eu, ca o coşcogeamite păpuşă, stăteam năuc între două fete care se întreceau de-a sărutatul. Văzând că nu mai încetează, le-am zis:
“Fetelor, dar încetaţi odată, că m-aţi zăpăcit” - şi am tras-o după mine pe Raluca, care mă ţinea de mână, şi m-am aşezat pe fotoliu, uitându-mă la ele cum zâmbeau.
“Fetelor, pentru noi n-ar fi rău să avem legea musulmană, ca bărbatului să I se permită până la şapte soţii!”
Iar Violeta a început să râdă în hohote, s-a aşezat pe speteaza din stânga a fotoliului, pe când pe cea din dreapta stătea Raluca.
“Mihăiţă, tu n-ai fost în stare să faci dragoste cu Raluca ta, oferindu-se ţie complet goală şi îndemnându-te, şi încă te gândeşti la şapte soţii!”

Văzând că ea ştie totul, am zis:
“Violeta, eu până la voi n-am cunoscut sărutul, precum nu cunosc nici sexul. N-am iubit pe nimenea până la Raluca, care e mai scumpă decât viaţa mea. Cum crezi tu că aş fi putut îndrăzni la dânsa, împotriva voinţei ei, ştiind că nu mă pot cununa cu ea acum,. Nu ştiu mâine ce se va întâmpla cu mine, fiindcă sunt încă la margine de prăpastie. Cum crezi tu că aş fi în stare să-mi nenorocesc fata? Sunt în stare să-mi dau şi viaţa pentru ea. În caz că mă prind ruşii la graniţă, ce se face ea, nici fată, şi nici soţie! Iar dacă mă ajută Dumnezeu să scap de capcanele bolşevice, mă voi cununa cu ea, şi fericirea va fi a noastră. Iar dacă vom cădea în capcanele bolşevice, voi muri împreună cu mama mea şi cu surorile mele în lagărele morţii, în Siberia, unde au murit fratele, tatăl şi unchiul meu. Iar scumpa mea Raluca, fiind vergină, după cum e frumoasă, harnică, şi în toate bună, Dumnezeu se va îndura de dânsa şi-I va găsi drumul pe care îl merită.”

Raluca mi-a căzut în braţe, şi-a rezemat capul de pieptul meu, plângând înăduşit. Iar Violeta a spus printre lacrimi:
“De ce nu mi-a dat bunul Dumnezeu şi mie un logodnic ca tine, scumpul meu Mihăiţă!”
Când petrecerea mătuşii Măriuca s-a terminat, Raluca a spus Violetei:
“Eu rămân la bunici, de-acuma sunt cam ameţiţi şi se vor culca, şi am de strâns mesele şi de dereticat peste tot, împreună cu Mihai, iar după ce terminăm dormim iarăşi împreună.”
“Cum, vrei să dormi iar cu dânsul în pat, şi să n-ai nimica?”
“Vreau să dorm fericită ca astă-noapte, simţindu-mă la pieptul lui, cu sânii în mâinile lui. Am dormit toată noaptea neîntoarsă la pieptul lui.”
“Şi chiar poţi să rabzi să dormi aşa, să n-ai nimica cu dânsul?”
“Întâi ne vine greu la amândoi, dar pe urmă trece, ne liniştim şi dormim amândoi liniştiţi toată noaptea.”
“Eu una n-aş rezista, să dorm cu iubitul meu şi să nu-mi stingă focul din mine. Aş înnebuni, şi aşa mă trezesc noaptea tremurând şi cu o poftă nebună, dar să dorm cum dormiţi voi nu mă încumet, că aş sări pe el şi, până nu mă potoleşte, nu-l las în pace. Vă spun drept, îmi pare rău că în mai, când a venit boşorogul meu, l-am refuzat şi n-am plecat cu el la Deva. M-aş fi cununat, aş fi ajuns doamna Buzescu, stăpâna unei mari moşii de pe valea Teleajenului, dar aşa stau acasă şi sufăr, şi în fiecare dimineaţă sunt nevoită să-mi schimb chiloţii uzi de pe mine.”
“Violeta, uită-te la Raluca, e zveltă, nu are nici un pic de grăsime în plus, iar tu pentru douăzeci de ani eşti prea grasă. De aceea te chinuie pofta, şi poţi să te îmbolnăveşti rău. Dacă ţi-e dat să-ţi fie ursit moşierul bătrân, şi n-ai la cine altcineva spera, nu mai sta pe gânduri, trimite-i o telegramă să vină să te ia, că altfel te măriţi cu altul. Cunună-te, ai să ajungi o cucoană mare, ai să ai grijă să rămâi la moşie şi acolo îţi iei ibovnic. Ai să slăbeşti, scapi de grăsimea de pe tine, boşorogul tău va muri şi rămâi cu ibovnicul, cu care te măriţi. Aşa se face în societatea înaltă, aşa vei face şi tu.”
“Mihăiţă, de ce nu te-am întâlnit mai demult, că astăzi aş fi fost doamna Buzescu, stăpâna acelei moşii de pe Teleajen, boşorogul ar fi stat mult şi bine la regimentul lui de la Deva, şi n-aş fi avut coşmaruri noapte, iar dimineaţa să mă trezesc udă.”
A ieşit din casă plângând. Eu cu Raluca am strâns mesele şi am pus totul la loc, iar peste noapte am dormit liniştiţi şi îmbrăţişaţi, fără să mai tremurăm. A doua zi, vineri 26 iulie, nea Petrică, primarul, mi-a înmânat buletinul de identitate, m-a sărutat pe frunte şi mi-a zis:
“Băiete, încearcă să vii cât mai degrabă, să n-o laşi pe Raluca să sufere, căci ştim totul, Raluca nu are secrete faţă de noi.”

La prânz au venit cu toţii, părinţii Ralucăi şi ai Violetei, aceştia cu trăsură cu doi cai şi un jandarm cu grad de caporal, ca vizitiu. După masă mi-am luat la revedere de la toţi, promiţându-le că mă voi întoarce, apoi m-am suit în trăsură, pe care o aduseseră pentru mine, au urcat şi Raluca şi Violeta şi au mers cu mine până la Paşcani, să prindem acceleratul de noapte Suceava - Bucureşti, ca sosea la Paşcani la şapte şi un sfert seara. În gară am stat cu fetele, iar caporalul s-a

dus să-mi ia bilet până la Piteşti, pentru că militarilor li se dădeau bilete fără rând. Când s-a întors, s-a apropiat de Raluca, fiindcă plângea şi eu n-o puteam linişti.
“Domnişoară Raluca, astăzi nu mai e război, şi n-ar trebui să plângeţi. Logodnicul dumitale se duce la Piteşti cu treburi personale, şi nu la război. Se întoarce repede şi, ţine minte, fetiţo, o scurtă despărţire dublează iubirea.” Apoi mi-a dat biletul.
“Domnule Mihai, aveţi loc la vagonul doi, cupeul şapte, veţi putea dormi toată noaptea.”

Soarele era sus când s-a oprit acceleratul, numai trei minute. Am urcat în tren, lăsându-le pe amândouă fetele plângând, am găsit repede cupeul şi m-am repezit la fereastră, care era deschisă, şi am strigat:
“Raluca, nu mai plânge, ai încredere în mine, că am să mă întorn cât de curând.”
Apoi trenul a pornit şi n-am ştiut că o văd pentru ultima oară. M-am lungit pe banca cupeului trist şi îngândurat, căci nu ştiam ce mă aşteaptă în viitor. Am dormit toată noaptea, nici nu ştiu prin ce oraşe am trecut. Dimineaţa am primit o cană de ceai, în valiză aveam un pui fiert şi pâine, pregătite de mătuşa Măriuca, şi aceea mi-a fost mâncarea pe toată ziua. În Bucureşti am ajuns pe la trei noaptea, am coborât şi m-am dus la casa de tranzit, să-mi pună viza şi să-mi dea un tichet pentru acceleratul de Piteşti, care trebuia să plece la ora cinci şi jumătate.

Mai aveam de stat două ceasuri şi ceva. Îmi era groază să plec undeva, căci peste tot mişunau soldaţi şi ofiţeri ai armatei ruseşti. Peste tot erau lipite pancarte cu lozinci “Sus partidul Petru Groza”, “Jos Maniu şi Brătianu”. În Paşcani, fiind cu fetele, nu am dat nici o atenţie acestor pancarte, dar în Bucureşti, văzând atâţia ruşi, şi lozincile lipite pe garduri, ziduri, porţi şi stâlpi de telegraf, am fost curios să ştiu cine este acest petru groza care e ridicat în slăvi. M-am apropiat de un chioşc şi am văzut portretul lui Stalin, pe un ziar cu titlul “România liberă”, iar pe altul, cu titlul “Adevărul”, citesc cu litere mari “Maniu şi Brătianu împotriva comunistului Groza.” Le-am cumpărat pe amândouă şi am citit până la plecarea trenului, precum şi în tren. Am înţeles că se duce o luptă electorală foarte încinsă între marile partide istorice şi partidul hoţilor şi derbedeilor comunişti, ieşiţi de prin închisori, în frunte cu doctorul Petru Groza şi agenta comunistă Ana Pauker. Erau susţinuţi de Vâşinski, reprezentantul cu puteri nelimitate al Moscovei, conducătorul din umbră al ţării. Situaţia o vedeam clară, destul de sumbră pentru România, dacă pun mâna pe putere bandele comuniste. Am ajuns la Piteşti duminică 28 iulie, dimineaţa. Erau şi aici destul de multe lozinci, în schimb nu era nici un soldat rus. Pe peron stăteau doi jandarmi. M-am apropiat de ei şi am întrebat:
“Domnule sergent, unde îl pot găsi pe domnul Filipoiu, şeful jandarmeriei Piteşti?
“De unde ai venit, tinere?”
“Sunt din satul Cuza-Vodă, de pe Siret.”
“Şi rudă cu doamna Filipoiu?”
“Întocmai, domnule sergent.”
“Mergeţi cu noi, că am terminat tura de noapte.”
Jandarmii au oprit un birjar care ne-au dus la porţile unui castel în stil gotic, la marginea oraşului. Sergentul a sărit din trăsură şi a spus:
“Neică, mai stai niţel. Azi e duminică, cred că domnul şef e în aşternut. Trebuie să dau raportul de noapte şi să-l prezint pe băiatul ăsta, rudă cu doamna, şi ne întoarcem în oraş.”

Jandarmii s-au întors cu un om înalt, cu corp atletic, păr cărunt şi faţa bărbierită, îmbrăcat cu cămaşă albă şi pantaloni de casă. Stăteam lângă poartă, cu al doilea jandarm.
“Mi se pare că dumneata, tinere, eşti Mihai, şi vii de la cumnatul Costică? Măi băiete, de ieri te aşteptăm. “
După ce jandarmii au plecat, domnul Filipoiu m-a luat de braţ şi am intrat într-un hol larg, cu o masă masivă în mijloc şi cu câteva scaune cu spătar, destul de vechi. Se vedeau, de o parte şi de alta, treptele unor scări care duceau la etaj.

“Costică mi-a spus la telefon că ai să ne povesteşti ceva.”
“Domnule Filipoiu, nea Costică m-a trimis la dumneavoastră şi la domniţa Safta, sora sumnealui, ca să mă ajutaţi cu ce puteţi, iar ceea ce veţi afla de la mine să nu spuneţi la nimeni.”
“Hai cu mine în sufragerie”

Am urcat la etajul, în dreapta, şi am ajuns într-o cameră tot cu masă masivă în centru, două canapele, scaune înalte cu spătare în jurul mesei.
“Stai în fotoliu. Le chem pe nevasta şi pe sora mea, care te aşteaptă încă.”
A mers până undeva aproape, apoi s-a întors şi m-a lămurit că, fiind duminică, servitorii sunt liberi, mai este numai bucătăreasa, pe care se duce s-o cheme, ca să aducă micul dejun:
“Până mă întorc, au să vină la tine Săftica şi Clara, sora mea”.
A venit întâi Săftica, femeie între două vârste, cam plinuţă, dar nu grasă, s-a uitat la mine şi mi-a zis:
“Eşti tânăr, mai tânăr de cum ne aşteptam. Cred că n-ai nici douăzeci şi cinci de ani.”
“Abia nouăsprezece, domniţă.”
“Eşti mic faţă de copiii mei. Mitrică are treizeci şi doi, iar Margareta treizeci. Amândoi sunt la Bucureşti, au familiile lor.”

A apărut înaintea mea, fără să-mi dau seama cum, o femeie. Am tresărit şi am sărit drept în picioare, căci semăna atât de bine cu sora mea Liuba că era să mă arunc în braţele ei, dacă nu mă oprea glasul, care nu era al Liubei:
“Ce-I cu tine, domnule, de ce ai tresărit şi te-ai ridicat în picioare?”
M-am uitat lung la ea, avea aceeaşi înfăţişare, aceiaşi ochi, gură, faţă, plete cu bucle. Trebuia să fie domniţa Clara. Stătea nedumerită, uitându-se cum o cercetez cu de-amănuntul. I-am sărutat mâna:
“Scuzaţi, domniţă, vă lămuresc imediat!”
Am scos carnetul meu cu cântece şi însemnări, unde ţineam câteva fotografii, şi I-o dau pe cea a surorii mele.
“Poftim, domniţă, uitaţi-vă bine, ea e sora mea Liuba.”
“O, domnule, sora ta seamănă cu mine! De necrezut ce seamănă, numai rochia e alta, şi centura mi se pare că e militară.”
“Domniţă, când sora mea a făcut fotografia îi mai rămăsese rochia de pe ea. Tatăl meu a fost judecat ca duşman al poporului, averea ne-a fost confiscată. Mai simplu, am fost prădaţi de bolşevici.”
“Cine a fost prădat de bolşevici?” a întrebat gazda noastră, intrând pe uşă, cu un coş cu pâine. Din urma lui venea bucătăreasa, aducând pe o tavă patru căni cu lapte.
“Sandule, ia uită-te şi spune cine-i persoana din fotografie”, a zis domniţa.
“Tu eşti, dar de unde ai scos rochia asta, şi centura militară?”
“Aşa-i că seamănă cu mine?”
“Cum, nu e poza ta?”
“Nu, în fotografie e sora lui.”
“Nemaipomenit, persoane care să semene aşa de mult, fără să fie rude! De unde eşti, tinere?” m-a întrebat gazda, dar eu I-am făcut că în spatele lui e cineva. S-a întors şi el înspre bucătăreasc, care se uita şi ea la fotografie. Sora lui, domniţa Clara, a înţeles.
“Lele Marie, mai adu şi cafea, zahăr şi nişte salam.”
Bucătăreasa a plecat, iar Clara m-a întrebat:
“De ce nu vrei să vorbeşti de faţă cu ea?”
“Domniţă Clara, ce am să vă povestesc să nu mai ştie nimeni. Mă încred în dumneavoastră, nenea Costică m-a asigurat că mă veţi ajuta.”
“Sandule”, a spus Clara, băiatul se uite spre uşă, să vină mai întâi bucătăreasa, ori du-te tu şi adu ce I-am cerut, căci băiatul trebuie să fie flămând.”

Domnul Filipoiu a pornit, dar în uşă s-a întâlnit cu bucătăreasa, I-a luat tava din mână, I-a mulţumit şi I-a spus că până a doua zi de dimineaţă îi dă liber.
“Acuma, Mihai, suntem singuri, spune fără frică.”
“Aş vrea mai întâi ca doamnele să servească masa.”
“Da, că laptele se răceşte. Ia şi dumneata - vai de mine, plângi!” a exclamat domana Safta, iar domnul Filipoiu mi-a zis:
“Mihai, fii bărbat, mă. Ia mai bine laptele, că se răceşte.”
“Iertaţi-mă, domnule Filipoiu, că de când am văzut-o pe sora dumneavoastră parcă mi s-a rupt ceva în piept. Cred că sărmanele mele surori nu mai sunt în viaţă.”
“Atunci lămureşte-ne ce e cu tine, băiete, că nouă ne-a trecut pofta de mâncare, când te vedem aşa.”
“Domnule Filipoiu, domniţelor, eu sunt din Basarabia. Ca să-mi salvez mama şi două surori de foame şi de Siberia, am trecut Prutul prin graniţa de fier a bolşevicilor. Îl caut pe unchiul meu, ca să am unde le duce şi ascunde de urmărirea NKVD-ului.”
“Dar unde stau mama şi surorile tale?”
“În comuna Cuhneşti, judeţul Bălţi, din Basarabia.”
“Şi cum vrei să le aduci încoace?”
“Le trec Prutul peste graniţă, cum am trecut şi eu.”
“Imposibil, băiete. Nu-mi vine să cred că ai trecut tu peste graniţă, ruşii împuşcă până şi porumbeii care zboară pe deasupra, şi-i controlează să nu aibă vreun mesaj printre pene. Dar să treacă cineva o graniţă, care are şi sistem de rachete de alarmă!”
A trebuit să povestesc a patra oară tot calvarul meu şi al familiei mele. Când am terminat, domnul Filipoiu stătea nedumerit, iar domniţele plângeau.
“Măi băiete, ce ne-ai povestit tu este inuman. Va să zică bolşevicii duc o politică mai criminală decât hitleriştii, şi ce spun ei la radio şi în ziar nu-I decât minciună. Şi vrei tu să te mai prinzi în capcana lor?”
“Nu-I oare acelaşi lucru, să ne împuşte la graniţă ca pe porumbei, sau să ne răpească în puterea nopţii şi să ne ducă cu maşina neagră dintre cei vii, aşa cum I-au dus, când au venit peste noi în 1940, pe unchiul meu Costea Leancă, pe fraţii Bădărău - Gheorghe şi Pavel, pe Ionucă Pripa, pe Alexei Ivanencu, cei mai cinstiţi şi mai bogaţi oameni din sat? Oameni de care nici până acum nu s-a mai aflat ce s-a făcut. Sau anul trecut, pe lângă fratele şi tatăl meu, au condamnat şi au scos dintre cei vii pe mai mulţi dintre fruntaşii satului, iar la primărie au venit hoţii şi derbedeii. Totuna e, domnule Filipoiu, să ne ducă cu maşina neagră, sau să ne împuşte la graniţă ca pe porumbei.”
“Şi cu ce te pot ajuta eu, măi băiete?”
“Puteţi să mă ajutaţi să-l găsesc pe unchiul meu. Înainte să se refugieze din Basarabia, şi-a transferat banca comercială din satul Baraboi, judeţul Bălţi, la care era preşedinte, la o bancă din Râmnicu-Vâlcea. Îl cheamă Eugen Baciuliuc, şi e văr primar cu mama mea.”
“Grea treabă te-ai apucat să faci, măi băiete. Pe şeful jandarmeriei Vâlcea îl cunosc, nu e greu să-l caute pe unchiul tău, dar dacă el, ca mulţi refugiaţi, s-a ascuns pe la prieteni, şi nu te poate ajuta, chiar dacă îl găseşti? Rămâi singur la unchiul tău?”
“Nu, că numai o mamă am, şi două surori, că tatăl meu şi fratele s-au dus dintre cei vii. Mă întorc, căci dacă ne ridică şi nu ne omoară, ne duc în Siberia, şi am să le fiu sprijin.”
Clara a venit la mine şi m-a sărutat, vorbindu-mi printre lacrimi:
“Nu, Mihai. Dacă nu te ajută unchiul tău, te ajut eu. Le aduci la mine pe surorile şi pe mama ta, şi vor sta în conacul de la moşie. Sandu le face la fiecare buletin de identitate, şi vor scăpa de primejdie. Tu adu-le încoace, eu nu te pot ajuta decât cu bani, ca să aveţi cu ce ajunge aici.”

I-am sărutat mâinile şi am mulţumit din suflet, apoi am rămas singur cu domnul Filipoiu, care m-a întrebat de cumnatul lui, Costică Ursachi, de Violeta, dacă s-a măritat. Doamna Săftica s-a întors şi mi-a spus:

“Mihai, hai să-ţi arăt camera ta. Sandule, fă de serviciu până la capăt şi du înapoi gustarea, că s-a răcit, am să pregătesc eu mai târziu masa de prânz.”
Alături era biblioteca, cu rafturi frumos ornamentate şi pline de cărţi pe un perete, în stânga. În mijloc era o masă lungă, încărcată de cărţi şi ziare. În jurul ei erau scaune cu spătarul înalt, iar pe dreapta alte scaune şi fotolii. Erau expuse portretele regilor Carol I şi Ferdinand, a reginelor Maria şi Elisabeta, a regelui Mihai I şi a mamei sale Elena, portretele lui Eminescu, Alecsandri, Ion Heliade Rădulescu, precum şi a cinci mari domnitori: Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul şi Alexandru Ioan Cuza. Dar cele mai mari erau trei tablouri, ale boierilor Preda şi Stroe Buzescu, precum şi a surorii lor, Ruxandra Culcea, expus la mijloc. Aceasta era răs-străbunica lui Vasile Culcea, soţul domniţei Clara, fost colonel al regimentului 6 Vânători de munte, căzut cu moarte de erou la Cotul Donului.

Intrat în bibliotecă, am uitat de toate şi nu ştiam la ce să mă uit, la cărţi, la tablouri. Mi-am fixat ochii pe portretul frumoasei Ruxandra Culcea şi m-am apropiat de el, dar doamna Săftica m-a apucat de mână şi m-a tras după dânsa, spunând:
“Mihai, ai timp să te uiţi, dar acum vino cu mine, să-ţi dau camera în primire. Am să-ţi spun un secret.”
A deschis uşa unei camere fără ferestre, cu o măsuţă între două canapele cu aşternuturi strălucitoare, aurii. La capătul lor era câte un fotoliu, iar lângă noptieră două scaune moi, cu spătar. Doamna a aprins veioza cu trei becuri de pe noptieră, şi încăperea s-a luminat. M-a luat de mână, s-a aşezat pe patul din dreapta, care era mai jos decât celălalt, şi mi-a şoptit să stau alături. Mi-a arătat o uşă în capăt.
”Mihai, aici e dormitorul lui Vasile Culcea, fostul soţ al Clarei, mort pe front. Era mai bătrân cu aproape douăzeci de ani ca ea, cam urât şi brutal, ca un boier de viţă veche. În dormitorul vecin e Clara. Ea n-a iubit pe nimeni, a fost măritată fără vrere şi nu-şi putea suferi soţul, care era cum ţi-am spus. Răcnea tot timpul când o lua cu el în pat, o chinuia, iar dacă încerca să fugă şi se împotrivea, o bătea crunt.

Fata dispreţuieşte orice bărbat, dar mi se pare că pe tine te-a îndrăgit. Mare noroc ai avea, măi băiete. N-are importanţă că e mai mare cu cinci-şase ani, e frumoasă şi are o inimă de aur. Asta am avut să-ţi spun, fii îndrăzneţ, nu-i săruta numai mâinile, că ea vrea iubire, şi nu sărutări de mână.”
A ieşit încetişor, şi eu am rămas încurcat. Raluca nu-mi ieşea din minte, iar aici dădusem de altă fată, care semăna cu surioara mea Liuba, era foarte bogată şi făcea parte din elita socială. Mă plimbam aşa prin dormitor, măsurându-mi paşii, de la noptieră la uşă şi de la uşă înapoi la noptieră. M-am lungit pe patul mai înalt, din stânga, şi mi-a fugit gândul la fetele din satul meu, la Catia lui Andrei Corj, la Victoria lui Ion Curcudel, Viorica lui Cornelevschi sau Vera lui Toader Corj, care râdeau de mine, că sunt prea cuminte, retras şi prost. Eram ruşinos şi nu ştiam să dansez, ele îşi băteau joc de stângăcia mea, şi-mi imitau dansul pentru a se distra. Numai în timpul lucrului, la clăci şi şezători, aveau nevoie de mine, căci cântam frumos ca nimeni altul. Eram chemat, căci unde veneam se umpleau casele cu femei şi fete. Lucrau la clacă la cânepă, in şi lână, numai să asculte cântecele mele. Fetele care fuseseră prea obraznice nu mai îndrăzneau să mă cheme la clăcile şi şezătorile lor. Dar îşi trimiteau mamele, care rămâneau numai cu promisiunea. Fetele şi femeile adunate, de nu încăpeau în case, văzând că nu vin părăseau claca două câte două, de rămâneau casele goale.

Am tresărit şi mi s-a rupt firul gândurilor, căci m-am pomenit cu Clara lângă mine, s-a aşezat pe marginea patului şi mi-a luat mâinile într-ale sale.
“Mihai, iar ai tresărit, ca şi prima oară când m-ai văzut.”
“Domniţă Clara, eu, un biet prigonit de soartă, să fiu simpatizat de o aşa domniţă strălucită, ca dumneavoastră.”

“Mihai, ce ai povestit tu mi-a schimbat părerea despre oameni. Am dispreţuit toţi bărbaţii, iar tu, dragul meu, m-ai readus la realitate. Mă atrage sufletul tău curat. I-am spus cumnatei să te aducă în dormitorul acesta, unde până acum am trăit durerea şi groaza, iar de-acum doresc să am iubire şi fericire, pe care eu încă nu le-am cunoscut.”
“Domniţă, sunteţi tânără şi frumoasă. Veţi întâlni o persoană care vă va înlătura ura şi indiferenţa faţă de bărbaţi. Nu-I mai dispreţuiţi pe toţi, căci vă dispreţuiţi şi propria viaţă. Sunteţi doar o jumătate a unei vieţi, dar, când veţi întâlni dragostea adevărată, şi împreună cu acela veţi face un întreg, care dă naştere vieţii pe pământ.”
“Mihai, dragul meu, cuvintele tale sunt filozofice şi m-au vrăjit. Eu am aflat ceea ce mi-a lipsit o viaţă întreagă, dragostea, dar mi-e teamă că mă respinge, şi voi fi iarăşi dezamăgită.”
“Trebuie să-i daţi de înţeles că sentimentele lui sunt la fel ca ale dumneavoastră, şi dragostea se va înfiripa.”
“Mihai, dragul meu Mihai, ajunge atâta filozofie. Află că tu eşti persoana de care m-am îndrăgostit, întâia oară în viaţă. Vreau să-ţi aduci mama şi surorile aici, am să le consider mama mea şi surorile mele. Când ai tresărit văzându-mă, şi ai sărit în picioare, am tresărit şi eu o dată cu tine, am simţit în piept ceva dumnezeiesc.”
“Domniţă Clara, nu ştiu ce să-ţi spun, e prea repede, mă tem că vei fi dezamăgită, iar eu voi scădea în ochii dumitale. Nici eu n-am iubit pe nimeni, şi nici nu m-am mai iubit cu vreo fată.”
“Mihai, spune-mi pe nume, Clara.”
“Ei bine, Clara, cred că diferenţa dintre noi e mare, eu, un prigonit de soartă, pe când dumneavoastră, o mare doamnă, stăpână peste o moşie şi un asemenea castel.”
“Mihai, ce spui e adevărat, dar nu mă ajută, dar am o viaţă tristă. Tu m-ai adus la realitate.”
“Clara, cred că un bărbat care să respingă sentimentele tale nu poate exista.”

Ea, bucuroasă, s-a lăsat peste mine în pat, şi a început cu sărutările. Am descoperit cu mirare că ea nu ştie să sărute, pe când eu eram deprins cu sărutările Ralucăi, învăţate din dragostea noastră.
“Clara, tremuri prea tare, să ne despărţim, ca să ne liniştim.”
“Mi-am dat seama că tremur, şi nu mi s-a mai întâmplat, căci fostul meu soţ mă lua forţat în pat, să facă amor cu mine. Eu tremuram atunci de frică, şi nu de dorinţă. Mihai, vreau să încerc cu tine, dragul meu, căci, din contra, eu mă tem că am să te dezamăgesc. Dacă şi cu tine voi avea dureri, atunci am să ştiu că sunt o biată femeie frigidă, şi s-a terminat cu dragostea şi cu fericirea mea.”

Îmi vorbea cu jale, iar eu mă uitam la ea uimit. Ca s-o împac, i-am spus că văd la ea patimă, cum asemenea femei nu cred să aibă.
“Atunci, vreau să încercăm chiar acum dragostea, ca să ştiu ce e cu mine.”
“Acum, Clara, e ziuă, se apropie prânzul, iar doamna Săftica ne-a spus că ne cheamă la masă. Eu nici n-am mai făcut vreodată dragoste, şi mi-e frică că vă doare.”
“Mihai, te cred, dar eu ştiu cum se face, şi am să mă pun pe pat aşa cum mă punea fostul meu bărbat. Am să fac ce mă punea el să fac, mai mult de frică. Durerile mai mari le aveam când mă punea pe marginea acestui pat înalt, şi mă trăgea la pieptul lui. Vreau să încercăm la marginea patului. Tu dezbracă-te, şi eu mă duc să încui uşa la bibliotecă, ca să nu fim supăraţi de nimeni.”
S-a întors la mine surâzând. Eu eram rezemat de pat, îmbrăcat. A început să mă dezbrace, iar eu nu ştiam ce să fac de ruşine.
“Mihai, nu trebuie să-ţi fie ruşine. Suntem numai noi doi, o să stăm goi în pat, prin dormitor, prin baie.”

Mi-a scos cămaşa, mi-a dat în jos pantalonii, apoi şi-a descheiat capotul şi s-a lăsat în pat pe spate. Am rămas dinaintea ei, perplex, căci era goală, ca şi Raluca.
“Mihai, am să stau lângă tine goală, şi ai să ai când să te uiţi. Acum hai, că nu mai am răbdare. Dă-ţi jos chiloţii, şi vino în pat. Adu-mă mai la margine, aşa, şi acum lasă-mă-să te ajut… Mihai,

cei ai tu e cu mult mai mic decât ce avea fostul meu bărbat, mă simt acum foarte bine, nu am absolut nici o durere. Îţi mulţumesc, mă satisfaci aşa de plăcut, mulţumesc lui Dumnezeu că mă simt şi eu femeie, şi nu sunt, cum credeam, o biată frigidă. Scumpul meu Mihai, sunt fericită, mă simt femeie, îmi aduci plăceri şi nu durere."

Acesta a fost primul meu raport sexual. Şi când a venit lelea Săftica, cum o numea Clara, ca să ne cheme la masă, ea radia de fericire.
"Clara, ce ai, de eşti aşa de bucuroasă?"
"Lele Săftică, sunt şi eu în sfârşit femeie", şi s-a aruncat în braţele cumnatei, rezemându-şi capul plângând de sânii ei.
"Linişteşte-te, fata mea, că-mi eşti ca o fată, şi nu cumnată, că te-am crescut de mititică. Spune-mi, chiar ai încercat?"
"Ce era să fac, îl iubesc şi mi-era frică să nu-l dezamăgesc. Voiam să ştiu ce e cu mine, dacă sunt sau nu cu adevărat femeie. Leliţă, Mihai mă iubeşte, şi am să fiu fericită când îşi aduce pe mama şi pe surioarele lui aici. Pe mama mea eu n-am cunoscut-o, iar tată a vrut să mă facă mare cucoană, şi m-a măritat după acest Vasile Culcea, care şi-a bătut joc de mine până a pierit în război."
"Lasă, fetiţo, bucură-te că ai scăpat, şi ţi l-a trimis Dumnezeu pe băiatul ăsta, care spui că te iubeşte."
Şi s-a uitat la mine, mi-era tot timpul ruşine de ce vorbeau. Văzând că se uită la mine, am zis:
"Lele Săftică, oare ar fi în stare vreun bărbat să fie indiferent faţă de o femeie tânără şi atât de frumoasă?"
"Aşa, e, tinere, dar uite că s-a găsit un boier care a chinuit-o, câine bătrân, deprins dă I se permită totul. Spunea că ea e parte din moşia lui, că, decât să divorţeze, mai bine o bagă în pământ şi îşi ia o nevastă care să-l aprecieze, şi cu aceea se va purta cum trebuie la pat."

Am prânzit în trei, căci domnul Filipoiu era în oraş. Lelea Săftica a sfătuit-o pe Clara ca fratele ei să nu afle prea curând de relaţia noastră. Până seara am stat în bibliotecă cu Clara. Era prima oară când vedeam o femeie aşa de îndrăgostită. Nu mai puteam de atâtea sărutări. Noaptea am dormit împreună, prima noapte de dragoste. A adormit în zorii zilei, cu spinarea lipită de pieptul meu, cu sânii în mâinile mele, cum îi plăcea să doarmă şi Ralucăi. După ce a adormit, am început să-mi depăn gândurile. Mă chinuiau remuşcările, îmi plângea sufletul, şi nu ştiam ce să fac. Cât de fericit aş fi fost să fie mama şi surorile în acest castel! Dar, ca să le aduc, trebuia să trec printr-un gard de sârmă ghimpată înalt de trei metri şi împletit cu nuiele, împânzit cu o reţea de rachete de alarmă, cu fire subţiri de sârmă ascunse pe jos. Trebuia să calci doar un fir, şi te pomeneai într-un caier de sârmă din care era greu să te descurci. Se lansau automat, tot atunci, trei rachete de alarmă, şi numai Dumnezeu ştie dacă n-aş fi căzut în capcană, singur sau cu mama şi surorile mele. Mai aveam şi alt amar pe sufletul meu, căci o iubeam pe Raluca din tot sufletul, şi trebuia să o las, pentru a asigura viitorul mamei şi a surorilor mele. Clara era cu patru ani mai mare ca mine, elegantă şi frumoasă la înfăţişare, semăna cu sora mea Liuba. Mi se lipise de suflet, dar Raluca le întrecea pe toate, şi simţeam o durere de nedescris că trebuie să renunţ la ea.
……
……
……
Slatina am ajuns în a doua jumătate a nopţii, iar la Râmnicu-Vâlcea la trei după amiază, marţi 13 august. Am coborât din tren şi am ieşit în faţa gării, unde aşteptau mai mulţi birjari. M-am apropiat de unul bătrân, cu mustaţă albă şi cu o pălărie de paie de modă veche, şi l-am rugat să mă ducă până la bancherul George Duca. Trecând pe câteva străzi, birja s-a oprit în dreptul unei case vechi, cu două etaje. A apăsat pe sonerie, uşa s-a deschis şi a apărut o femeie în vârstă.
"Doamna Ana, v-am adus un musafir."
"Cine eşti, tinere?"

“Doamnă, sunt nepotul lui Eugeniu Baciliuc.”
“Cum, nepotul lui Jenică Baciu? Intră.”
Am intrat şi m-a poftit pe un fotoliu.
“Scuzaţi-mă, nu cunosc nici un Jenică Baciu.”
“E unchiul tău. Refugiaţii din Basarabia şi-au luat alt nume, ca să nu fie prinşi. Dar ai întârziat, să fi venit cu două luni mai înainte îl găseai aici la noi. Prin iunie a plecat cu familia, nu ştiu unde. Dar o să vină imediat bărbatul meu de la bancă, cred că el ştie. Dumneata de unde vii, cred că nu eşti din oraş?”
“De la Piteşti vin, doamnă.”
“Dacă stai în Piteşti, de ce n-ai ajuns mai înainte?”
“Doamnă, la Piteşti am fost numai găzduit, câteva zile. Am să vă povestesc, când va fi de faţă şi soţul dumneavoastră. Ce pot să vă spun este că am trecut încoace prin graniţa de la Prut.”
“Ferească Dumnezeu, tinere. Trebuie să ai un necaz mare, dacă ţi-ai pus viaţa în primejde. Lasă, vine soţul meu şi ne povesteşti atunci. Hai cu mine în bucătărie, trebuie să-ţi fie foame.”
În bucătărie doamna m-a servit cu ciorbă şi ciulama, apoi mi-a arătat o cameră frumos mobilată, şi mi-a spus că acesta e dormitorul meu. Am mulţumit şi m-am lungit pe una din cele două canapele. Mă întrebam ce mă fac, dacă nu-l găsesc pe unchiul Jenea. Nu voiam nimic de la el, numai să scrie un bilet pentru mama, s-o îndemne să aibă încredere în mine, că le voi trece Prutul şi am să le aduc la Piteşti, pe o moşie frumoasă, şi scăpăm de urgia bolşevică. Dacă n-am să ajung la unchiul meu, m-am gândit să mă întorc la Clara, să scrie chiar ea mamei şi surorilor mele, că este mireasa mea, nu are părinţi, şi le roagă să vină şi ele să stea cu noi.

Aşteptam să se întoarcă stăpânul casei, care a venit pe la şapte seara. Soţia lui m-a chemat, şi m-a întâmpinat un om bătrân, cu păr cărunt, solid, dar fără burtă. Ne-am aşezat împreună la masă.
“Tinere, mâncăm, pe urme ne povesteşti ce te-a făcut să treci graniţa de la Prut.”
După ce le-am spus totul, bătrânii au rămas nedumeriţi, iar mătuşa Ana a început să plângă.
“Măi băiete, acum am aflat şi noi adevărul, şi ştim ce ne aşteaptă. Fii atent, băiete, văd că eşti îndrăzneţ şi cu mintea ageră. Despre Eugen, unchiul tău, nu mai ştiu nimic. A trebuit să plece, căci îl urmărea banda comunistă, ieşită de prin închisori, în frunte cu un oarecare Tudor Ionescu, un pungaş condamnat pentru escrocherie, care în închisoare s-a făcut comunist. Acum e mare şef, îi minte cu neruşinare pe oamenii săraci, face mitinguri şi demonstraţii, au pus peste tot lozinci comuniste, iar la demonstraţii duc portrete cu Stalin, Molotov şi Vâşinski. De vreo două luni, de când a început campania electorală, urlă “Sus partidul Petru Groza”, “Jos Maniu şi Brătianu”, şi nu are nimeni ce le face, căci îl sprijină armata rusească.

Au dat câteva familii de refugiaţi basarabeni pe mâna NKVD-ului, şi unchiul tău a trebuit să plece din oraş. Filiala lui a dat faliment, din cauza devalorizării, a rămas cu douăzeci şi cinci de milioane, adică vreo două mii cinci sute de lei de dinainte de război. A plecat întâi vreo zece zile în Ardeal, apoi s-a întors să-şi ia familia, dar, din motive de securitate, nu mi-a spus unde se duce. Mi-a spus că se întoarce înapoi, dacă la alegeri câştigă coaliţia lui Maniu şi Brătianu.”
I-am spus de scrisoarea pe care voiam să o trimită Clara către ai mei, el mi-a spus că e o idee bună, dar numai dacă nu câştigă în alegeri comuniştii.
“Dragă băiete, dacă doctorul trădător Petru Groza câştigă - şi aşa va fi, probabil, căci e sprijinit de armata rusă, va fi şi în România ce-a fost în Rusia în primii ani ai revoluţiei. Regele Mihai e numai o marionetă în mâinile lui Vâşinski, a mai rămas rege datorită decoraţiei bolşevice “Victoria”, pe care i-au dat-o ruşii. Dacă nu va părăsi ţara, va fi împuşcat, ca şi mareşalul Antonescu.
Aşa că, băiete, nu vă sfătuiesc să aştepţi aici rezultatul alegerilor, şi nici la Clara să nu te duci, căci sunt sigur că vor câştiga comuniştii, şi moşia ei va fi expropriată. Fratele ei este şef al jandarmeriei, pe care bolşevicii au o ură de moarte. Nici la Raluca nu poţi găsi sprijin, căci tatăl ei este primar, iar unchiul şef de post, şi ai să suferi şi tu împreună cu ei. Du-te acasă, ca să îţi

ajuţi mama şi surorile. Dacă vă deportează în Siberia, tu, ca bărbat, le vei fi sprijin. Iar dacă vor câştiga partidele istorice, şi vom scăpa de bolşevici, veniţi cu toţii vara viitoare. Îi scriu eu Clarei, ca să te aştepte atunci."
"Dar dumneavoastră ce faceţi, dacă vin comuniştii?"
"La mine, băiatule, totul este pus la punct. Fata şi băieţii mei sunt la Paris. Pe Lucreţia, care e profesoară de franceză, am trimis-o de anul trecut, împreună cu ginerele meu, şeful filialei noastre de la Târgu-Jiu. Am transferat şi valuta noastră, dolari şi lire sterline. În primăvara asta au plecat băieţii, amândoi cu familiile. Erau preşedinţii filialelor din Lugoj şi din Slatina. După cum vezi, eu mi-am concediat toţi servitorii, până la unul, şi aştept rezultatul alegerilor. Dacă pierd ai noştri, îmi iau nevasta şi plec la Paris."

Peste noapte n-am închis un ochi. Ştiam că, dacă plec, n-am să mă întorc vreodată, mai degrabă au să mă ia ruşii prin închisorile Siberiei. Nici aici nu puteam sta, căci ruşii nu vor pleca, şi vor instaura puterea lor comunistă, iar dacă populaţia se răscoală vor coloniza ţara, cum au făcut şi în Basarabia şi în Ţările Baltice. Va fi şi aici o republică socialistă sovietică, va năvăli, ca şi în Basarabia, toată pleava, toţi hoţii şi potlogarii din Rusia, şi vor bate cu pumnul în piept, că pe ei partidul i-a trimis, ca mari specialişti şi ideologi ai minciunii şi hoţiei.

Nu-mi puteam opri plânsul, pentru cele şase zile ale primei mele iubiri curate, fără păcat, căci adevărata iubire suferă şi rabdă toate, şi mi se rupea inima că scumpa mea Raluca mă aşteaptă în zadar. Iar Clara îmi oferise totul, şi le aştepta pe mama şi pe surorile mele, să fie mamă şi surori şi pentru ea, iar noi să călătorim peste tot, să cunoaştem Brazilia, Africa, Egiptul, India şi insulele oceanice ale Indoneziei.

Toată noaptea am plâns şi am umblat prin dormitorul acela străin. Când a intrat la mine mătuşa Ana s-a speriat. Eram umblat la faţă, cu ochii roşii. Domnul Duca m-a certat şi nu m-a lăsat să plec în starea aceea. Mătuşa Ana a stat cu mine, şi m-a îmbărbătat, să nu rămân la nici una dintre fete, căci voi pierde mai mult. Voi regreta toată viaţa moartea mamei şi a surorilor mele, care vor muri de foame acasă, sau de foame şi de frig în Siberia.

A doua zi, joi 15 august, ziua Adormirii Maicii Domnului, m-am dus la gară, împreună cu mătuşa Ana. Ea mi-a luat bilet până la Paşcani, la acceleratul Alba-Iulia - Bucureşti, care trecea prin Râmnicu-Vâlcea. De la Bucureşti trebuia să vizez biletul, pentru acceleratul Bucureşti - Botoşani, care trecea prin Paşcani. Biletul îmi era la vagonul 3, cupeul 4. Când am trecut prin Piteşti, nu ştiu ce oră de noapte era, căci dormeam. Să fi fost treaz, nu aş fi răbdat să nu mă duc la Clara. În Bucureşti am vizat biletul, şi la ora şapte fără un sfert am urcat în vagonul 3, cupeul 3. În a doua jumătate a nopţii, marţi 20 august, am ajuns la Paşcani, am coborât şi am pornit pe jos spre Cuza-Vodă. Am ajuns în sat înaintea zorilor, am venit la casa lui moş Ion Blănaru, şi am stat puţin pe scaunul de la poartă, dar nu am cutezat să intru în curte, măcar ca să-mi iau cizmele şi foaia de cort, ca să o cos înapoi pe valiză. Nu am dorit ca Raluca să sufere mai tare. Mă gândeam că, dacă nu ni se va întâmpla nimica, voi veni, dacă nu cu mama şi surorile, atunci de unul singur.

M-am sculat de pe scaunul de lângă poartă şi am plecat mai departe plângând. Spre seară am ajuns în Târgu Frumos,şi am luat masa la aceeaşi cârciumă, căci nu mai mâncasem de la restaurantul gării din Bucureşti absolut nimica. Am pornit mai departe, am mers toată noaptea pe jos, şi în dimineaţa de joi, 22 august, am ajuns la Andrieşeni. La asfinţitul soarelui am ajuns în satul Sântă-Măria, şi m-am oprit în marginea satului, într-o colibă părăsită dintr-o vie. M-am schimbat cu hainele cu care aveam să mă scufund în apă, apoi am dormit, mai bine de jumătate de noapte.

M-am sculat, am trecut grăbit prin sat şi am coborât dealul înalt, pe drumeagul care şerpuia până la malul Prutului. Am stat câteva minute la marginea apei, România încă nu avea graniţă pe Prut. Afară de murmurul apei nu se auzea nimica, doar din când în când ştelepăiau prin apă peştii mai mari. Noaptea era fără lună, stelele numai sclipeau pe cerul senin, se apropia dimineaţa şi apa era cam rece. Am intrat în apă, mergeam încet şi atent, uitându-mă în jur. Din când în când clipoceau peştii, şi zgomotul lor mă bucura, că acopereau zgomotul făcut de mine. Apa era tot aşa ca în urmă cu 37 de zile, când o trecusem prima dată. La jumătate apa îmi ajungea la brâu, am pus valiza pe apă, plutea, şi o împingeam înaintea mea, căci mă aplecasem până am ajuns cu bărbia în apă, ca să nu fiu observat apropiindu-mă de mal. Mă abăteam spre dreapta scăldătorii răzeşilor, unde la câţiva paşi de la mal creşteau două tufe de păpuriş. Cu cât mă apropiam de mal, cu atât eram mai atent spre stânga, unde era camuflat postul de observaţie al grănicerilor, şi am înţeles că unul din ei fumează în pumn. M-am aplecat la nivelul apei, împingând valiza înainte, şi m-am bucurat când am ajuns în dosul tufei de păpuriş şi, cu încetul, am intrat în mijlocul ei. Mi-a rămas să aştept până în zori, când grănicerii vor părăsi postul lor de observaţie, cam pe la ora patru dimineaţa. Spre ziuă timpul se răci, şi am început să tremur de frig, apa se răcise, şi mă uitam cu spaimă în jur, zorile veniseră, iar grănicerii stau pe loc. Am văzut cum se aprinde un chibrit, iar de la el două ţigări, apoi s-a auzit foşnet de foaie de cort, şi au ieşit din şanţul lor camuflat doi grăniceri. S-au îndreptat spre trecătoarea dintre două garduri, pe unde trebuia să mergi pe brânci, ca să nu atingi firele subţiri ale instalaţiei de rachete.

Nu se depărtaseră grănicerii nici o sută de metri, că eu am ieşit din apă şi, din grabă, am uitat să păşesc pe nisipul uscat, şi am făcut două urme adânci la marginea apei, apoi am trecut pe brânci pe poteca dintre gardurile de sârmă ghimpată ale cortinei de fier, sărind şanţul în care căzusem data trecută, şi m-am repezit în pădure, pe drumeagul de hotar răzeşesc. M-am afundat în goană în pădure, şi am ajuns la o poiană mare, numită Poiana răzeşilor, unde, la tulpina unui stejar bătrân, aveam ascuns un sac cu un rând de haine vechi şi cam murdare, cu care lucram în câmp. Era adus de mine cu câteva zile înainte de a trece Prutul, dar, dacă s-a întâmplat acel şuvoi de ploaie cu furtună, ele acolo au rămas. Când m-am întors mi-au prins foarte bine căci, fugind prin pădure, mi-am amintit că am lăsat urme la malul apei şi, mai devreme sau mai târziu, se va ridica întreg pichetul de grăniceri în căutarea făptaşului. Am dezbrăcat hainele ude de pe mine şi le-am stors, apoi le-am pus în valiză. Am îmbrăcat hainele vechi, am pus valiza în sac, iar la marginea pădurii am pus nişte vreascuri, ca să nu se cunoască ce am în sac, şi, cu sacul în spinare, am ieşit pe imaşul satului unde venea spre mine cireada satului. Am intrat în sat printre vaci.

Ajuns acasă, am băgat valiza sub pat şi m-am culcat după sobă. Tocmai după masă m-a trezit, plângând, sora Liuba. Mă certa de ce m-am întors acasă să mor de foame împreună cu ele, căci umblă derbedeii de la primărie şi impun lumea să ducă postavca ruşilor, iar cei care n-o vor duce vor fi judecaţi şi duşi în Siberia. Eu am lămurit-o că şi în România sunt ruşi, nu e mai bine decât la noi, atât am spus. Mama şi cu sora Eugenia n-au ştiut unde am fost, ele credeau că mă aflu la Bălţi, la unchiul Pertea, un verişor al mamei, şi nu s-au mirat când m-au văzut acasă.

Iar spre seară s-a umplut satul cu grăniceri, căutau spionii care au trecut Prutul. Seara am fost chemaţi la primării, toţi premilitarii din sat, precum şi oamenii în putere. Ne-a lămurit şeful postului de grăniceri că a trecut Prutul o grupă de spioni şi s-a oploşit în sat. Apoi ne-a dat însărcinarea să controlăm peste tot, şi, câte doi, să stăm ziua şi noaptea pe la crucile drumurilor. Dacă vom vedea pe cineva necunoscut, unul dintre noi să alerge la primărie ca să dea de ştire. Printre oamenii chemaţi era şi Toader Curcudel, şi când m-a văzut a tresărit, s-a apropiat de mine, şi m-a întrebat când am venit.

“Bade Toader, numai să-ţi închipui cât sunt de mincinoşi bolşevicii ăştia blestemaţi. Eu am venit de unul singur, iar ei spun că a venit o grupă de spioni, şi au adunat toţi oamenii din sat să prindă spionii.”

Astfel s-a încheiat ziua de vineri, 23 august 1946, când m-am întors acasă, trecând dus şi întors prin capcana cortinei de fier.

IV. Foametea organizată de bolşevici

Întors acasă, mi-am căutat de nevoile gospodăriei. Fiind seceta mare şi câmpul pustiu, uscat şi crăpat, nu a fost de unde strânge măcar nutreţ pentru vite, de am fost nevoit să strâng frunze de frasin şi de arţar din pădure, ca să am pentru iarnă cu ce hrăni boii care ne mai rămăseseră, şi-i ţineam ascunşi în pădure. Bolşevicii din raion au trimis derbedeii lor, ca să strângă impozitul pe pământ, în produse - aşa-zisa postavcă. Umblau din casă în casă hoţii şi derbedeii satului, luau bucatele omului, şi cele pe care le mai aveau din anii trecuţi, până măturau podurile caselor. Lăsau pe oameni fără surse de existenţă. Când Hrusciov i-a spus lui Stalin că moare lumea de foame în Basarabia, el a răspuns vesel:
“Foarte bine, abia vom putea popula fosta provincie românească cu alte popoare ale Uniunii Sovietice.”

Mureau ca muştele bieţii locuitori ai Basarabiei, iar conducerea bolşevică a ţinut în taină groaznica lor crimă, a foametei organizate. Nimenea nu ştie câte sute de mii de osândiţi s-au stins, murind de foame, în acest colţ de ţară românească cotropită de bolşevicii criminali. Noi am avut atunci doi saci cu porumb boabe. Un sac l-am ascuns, îngropându-l sub un gard, pe celălalt l-am ascuns în altă parte, ca să avem de mâncare, să nu vină hoţii bolşevici să ni-l ia. Neavând hrană pentru porci şi păsări, totul a fost tăiat, de ne-au rămas numai boii ascunşi în pădure, care se hrăneau cu frunze şi cu lăstari. Prin luna septembrie s-a terminat totul în jurul casei, am rămas fără nici o pasăre şi fără nici un purcel. Afară de nişte crupe de porumb, pe care singuri le făceam, nu mai aveam nimica. Mama gătea din ele un fel de terci rar, aşa că la noi în casă se simţea foamea, ca şi în tot satul.

În zilele de duminică şi de sărbători ne întâlneam, băieţii şi fetele din sat, dar glumele şi veselia au dispărut de pe faţa fiecăruia. Altă vorbă între noi nu era, afară de diferite mâncăruri pe care se lăudau fetele că ştiu să le facă, dar se lăudau cu lacrimi, căci erau flămânde ca şi noi, băieţii. Apoi au început ştirile, care şi cum a murit de foame. În mahalaua noastră au murit de foame mai multe familii. Primul a murit Vasile Serafimciuc, poreclit Ciocălău, împreună cu soţia şi cu cele două fetiţe mai mici. Apoi a murit şi feciorul lui Ion, care era de o seamă cu mine. Apoi Nică Curcudel cu soţia şi fata cea mai mică, iar în urmă şi feciorul lor Vasile, cu un an mai mare decât mine. Apoi a murit Jorja Leviţchi, poreclit Brătianu, cu întreaga familie. Tot atunci au murit pavel Ciobanu cu familia, şi tatăl său Dănilă, Vasile Călinescu cu familia, Mariţa lui Babin şi Maşa lui Nică Leancă, cu doi băieţi şi o fată, apoi Costache Negrea cu soţia, şi Petrea Leviţchi cu soţia. Dintre cei sortiţi morţii, fiind distrofici, au supravieţuit Onisim Negrea şi Vasile Mitracov, căci i-au salvat pisicile şi câinii pe care i-au mâncat, precum şi fraţii Gheras, care l-au mâncat pe tatăl lor, devenind criminali şi canibali.

În sâmbăta zilei de 21 septembrie, de ziua Sfintei Marii, s-au adunat la mine prietenii şi fetele din vecini - Teodor Duracov, cu sora lui Ana, Victor Bărănceanu cu sora lui Lida, Vladimir

Bărânceanu cu sora lui Ileana, Grigore Cotrişău, Zina lui Toader Curcudel, cu vara sa Lida Chiriac. Toţi eram cu zâmbetul trist pe buze, şi flămânzi ca vai de noi. Eu, ca gazdă, nu aveam nimic cu ce-i servi, dar mi-am amintit că aveam adus din pădure un sac de mere pădureţe. Le strânsesem când adunam frunze pentru boi. Erau galbene, mari şi frumoase, dar teioase şi acre, de nu le puteai mânca. Umplusem totuşi un sac, şi le-am împrăştiat pe sub frunze, în şopron. M-am dus să le încerc dacă s-au făcut bune de mâncat. Când am gustat din unul, mare mi-a fost mirarea, în câteva săptămâni se făcuseră bune şi gustoase. Am îmbucat câteva aşa nespălate, până am spălat un hârdău plin, şi le-am adus ude în casă, la musafiri. Fetele, când le-au văzut, au exclamat: "Mere!", şi toate s-au repezit. Au luat fiecare câte puteau să ia în două mâini, cum au făcut şi băieţii. Toate merele s-au mâncat, fără să rămână măcar cioturile. Apoi i-am lămurit de unde le-am adus, şi cu toţii au început să mă roage să-i duc la merii pădureţi, că poate vor găsi măcar pe jos. Am plecat cu toţii în pădure, după amiază, şi cu toţii mergeau repede şi fără glume, sau măcar un zâmbet voios pe faţă. În vârful pomilor încă mai erau multe mere pădureţe, dar erau teioase şi acre. În schimb cele de pe jos erau bune de mâncare. Toate au fost scuturate şi culese, până la ultimul. Apoi s-au împrăştiat cu toţii prin pădure, în căutarea altor fructe.

Am rămas numai eu cu Zina, pe care am oprit-o, lămurind-o că prin jur nu mai este nici un măr pădureţ. Am îmbiat-o să ne întoarcem, căci merele pădureţe pe care le-am strâns sunt pentru dânsa. Şi ea, bucuroasă, mă luă de mână, iar cu cealaltă, ca şi mine, ţinea poalele rochiei pline cu mere pădureţe, precum ţineam şi eu poalele cămăşii pline cu mere.
……..
……..
…….
Plângeam şi mă blestemam singur că am lăsat totul şi m-am întors acasă să mor de foame. Stând lungit în pat, plângând şi amintindu-mi de cele petrecute peste Prut, am hotărât să scriu totul, ce mi s-a întâmplat, despre persoanele scumpe mie pe care le-am întâlnit în România. Mai aveam câteva caiete în lădiţa mea plină cu cărţi, în număr de 146 de volume, pe care o ţineam încuiată permanent sub patul în care dormeam. Astfel a apărut povestirea mea, căreia mai pe urmă i-am pus titlul "Cortina de fier". Aveam scris deja jumătate de caiet, scriam plângând de jale şi de foame, căci nu mâncasem nimic de ieri, de când adusesem hârdăul cu mere pădureţe. Simţeam că nu mai pot scrie, că-mi tremură mâinile de foame, şi m-am sculat plângând, ca să mă duc în şopron după mere pădureţe. Dar a intrat surioara Liuba, şi mi-a adus o strachină plină nu cu terci, ci cu o mâncare de varză, amestecată cu crupe de porumb, ce avea gustul găluştelor. Mi-a pus-o pe masă zâmbind, şi eu am întrebat-o cu mirare:
"Găluşte leneşe! De unde aţi luat varză?"
"Suvronia lui Manolachi i-a dat mamei o căldare plină de varză murată, şi i-a spus că Manolachi a părăsit grădina, că nu mai are la ce sta acolo. A strâns toţi brojbanii de varză mai mărişori, şi au rămas încă frunze bune şi brojbani mai mici. Mama a spus să te repezi în pădure, la grădina lui Manolachi, căci el ieri a venit acasă şi ce-oi găsi, brojbani cât de mici şi frunze bune, pune totul în sac şi adu acasă, ca să le pună mama la murat. Grădina lui Manolachi era în mijlocul pădurii, pe malul unui pârâu. Cât a fost apă în pârâu, ea a fost irigată. Zarzavaturi timpurii, puţine, au fost, însă varza şi sfecla roşie au rămas neirigate, căci pârâul s-a uscat. Numai şuvoiul de ploaie de la 17 iulie a ajutat ca varza să crească numai în brojbani înfoiaţi, iar sfecla roşie a crescut mai mică decât merele, în august i s-au uscat şi frunzele. Eu, cu sacul în mână, m-am dus pe de-a dreptul, pe vatra pârâului secat. Aproape de grădină, într-un pâlc mare de păpuriş, se roteau mai multe ciori, şi era plin pâlcul de păpuriş cu ciori. Curios, m-am dus să văd ce nu pot împărţi cioroii între ei. Când m-am apropiat, cioroii s-au speriat şi au zburat, iar câţiva dintre ei aveau câte un ţipar în cioc. Plin de mirare, am descoperit în mijlocul tufarului urmele unui bulhac.

Mâlul era uscat pe deasupra, cu o coajă groasă de vreo cinci cm, şi avea crăpături, iar printre crăpături se vedea mâlul moale şi rar, plin cu apă, iar prin acel mâl se vedea capul câtorva ţipari

(chişcari). Atunci am desprins dintre crăpături o bucată de mâl uscat, l-am dat în lături, iar de dedesubtul ei, în mâlul moale, mişunau atâţia chişcari că m-am speriat. Apoi am băgat amândouă mâinile şi am scos, împreună cu mâlul rar care se scurgea printre degete, mai mulţi chişcari destul de mari şi de groşi. Atunci am aşezat înapoi bucata de mâl uscat, aşa cum a fost, şi am adus câteva braţe de crengi , am astupat mica bulboană uscată, ca să nu năvălească ciorile de mai înainte. M-am dus mai departe, la grădina lui Manolachi, şi am găsit frunze bune şi brojbani mici de varză, iar în bordei o grămăjoară de sfeclă roşie ca merele de mari. Întâi am strâns frunzele şi brojbanii de varză, toţi, de am umplut opt saci plini. Am ascuns varza într-un pâlc de papură, tot pe albia pârâului uscat. Apoi m-am întors la bordei şi am luat toată sfecla, mică cum era. M-am întors acasă şi am povestit totul. Mi-am făcut, în grabă, un ciorpac dintr-o pânză veche. Pe seară, împreună cu mama şi surorile, fiecare cu un sac în mână, ne-am dus pe albia pârâului, întâi să scoatem chişcarii din nămolul unde erau adunaţi. Eu îi scoteam cu ciorpacul şi-i aruncam la marginea păpurişului, iar mama cu surorile îi curăţeau de nămol, şi îi puneam în saci. O dată cu asfinţitul soarelui am scos toţi chişcarii din mica bulboană în care erau adunaţi, de s-au umplut doi saci şi jumătate, apoi i-am împărţit în patru saci şi i-am dus acasă. Cu alţi saci am adus toată varza noaptea pe lună, iar mama cu surorile, până în ziuă, au curăţit toţi chişcarii şi i-au pus în butoiul cu murături, la sărat. Varza am pus-o într-un butoi butoi mare pentru vin, la murat. O vreme s-a mai îmbunătăţit mâncarea, şi nu ne mai simţeam flămânzi.

La Zina m-am dus în fiecare seară, o săptămână întreagă. Apoi, printre lacrimi, mi-a spus că nu mai are putere să mă primească în fiecare seară, că e mereu flămândă, se simte obosită, dar mă aşteaptă în fiecare duminică seara. A doua zi, Ziua Crucii, 14 septembrie 1946, am hotărât să termin povestirea mea numită mai târziu “Cortina de fier”, dar m-am oprit, speriat că îmi dezvălui, prin ceea ce am scris, taina mea şi a persoanelor scumpe vieţii mele, care mă iubeau, m-au găzduit şi m-au ajutat. Voiam să descriu tot adevărul, dar mă temeam că vor suferi din cauza mea, căci nu eram sigur pe viaţa mea.

În caz că muream de foame, lădiţa mea cu cărţi putea cădea în mâinile Aniuţei lui Dranciuc. Deşi nu ştia citi, ducea lui Snidcov, şeful NKVD-ului raional, orice carte românească ce-i cădea în mână. Iar stăpânului acelei cărţi îi erau zilele numărate. Chiar dacă nu mă duceau cu maşina neagră dintre cei vii, lădiţa mea cu cărţi tot putea să cadă în mâinile lui Snidcov. Dar nu puteam să nu scriu, căci cu anii totul trece în uitare, şi, de rămâneam în viaţă, mi-ar fi părut rău că am lăsat baltă istoria mea ieşită din comun. Am hotărât să încep de la început, dar cu familia şi localitatea schimbate, pentru propria lor securitate. Speram că, dacă se va da publicităţii această povestire, ei vor afla poate tot calvarul vieţii mele, şi mă vor ierta că n-am avut posibilitatea să-mi îndeplinesc promisiunea. Am scris plângând toată ziua de sîmbătă a Sfintei Cruci, şi am terminat-o cu versurile iubirii şi durerii mele fără de sfârşit, a doua zi, duminică 15 septembrie 1946. (……)

V. Condamnat la 15 ani închisoare

Vineri, 1 noiembrie 1946, am fost chemat la sovietul sătesc. Preşedinte era Ion Pânzaru, poreclit Buzatu, un derbedeu din satul vecin, Balotina. Am fost impus să plătesc impozitul în cereale, aşa-numita postavcă, de 1.200 kg. grăunţoase, grâu sau porumb, pe când noi mai aveam numai un sac de grăunţe de porumb, şi acela îngropat sub un gard. Am fost prevenit că, dacă nu duc postavca la stat, îi voi ajunge pe fratele şi pe tatăl meu din urmă. Mama, când a aflat, a început a boci. Unchiul Pavel o liniştea, spunându-I:

“Soră dragă, nu plânge în zadar. Nu mai ţine boii ascunşi în pădure, adu-i acasă, pe cel mai slăbănog tăiaţi-l, o parte din carne o veţi vinde sau veţi schimba-o pe păpuşoi, iar cealaltă o veţi avea de mâncare. Iar cu boul celălalt, mare şi frumos, să se ducă băiatul tău la Bălţi, să-l vândă. Cu banii să se ducă la Cernăuţi să cumpere postavca şi s-o dea acolo la stat, iar de acolo să aducă chitanţă că a dat postavca ruşilor. Aşa m-a lămurit secretarul sovietului sătesc.”

Am fost nevoit să aduc, de cu seară, boii din pădure şi, o dată cu noaptea, am plecat cu boul cel mai frumos la Bălţi. Duminică dimineaţa, la data de 3 noiembrie, am ajuns la piaţa din Bălţi şi am vândut boul cu 3.300 de ruble. Trei mii am ascuns în sân, iar restul i-am oprit pentru cheltuieli. Am ajuns la Cernăuţi marţi, 5 noiembrie. În piaţa oraşului se găseau numai cartofi de vânzare, dar costau 20 de ruble kilogramul, şi nu-mi ajungeau banii ca să cumpăr postavca ruşilor. În piaţă vindeau cartofi doi fraţi din Străşeni, de la care voiam să cumpăr cartofi, dar aveau prea puţini. Când au aflat la ce-mi trebuie cartofii, mi-au spus să-I aştept până când vor termina de vândut, şi mă vor lua cu ei în Ucraina apuseană, că de acolo aduc ei cartofii; îi cumpără cu două ruble kilogramul, şi în Cernăuţi îi vând cu câte douăzeci de ruble kilogramul.

Am ajuns în gara oraşului Strii, şi de acolo am mers pe jos până într-un sat mare şi bogat, Velicike Ciulan. Acolo mi-am găsit gazdă un gospodar pe nume pan Gligor, care mi-a şi vândut 1.200 kg de cartofi, şi tot el mi-a găsit un colonel al unui regiment de represalii împotriva răsculaţilor lui Stepan Bandera, căruia i-am vândut cartofii. Fiind foarte mulţumit, în chitanţă mi-a scris secară în loc de cartofi. Tot pan Gligor mi-a mai vândut 300 kg de cartofi, dintre cei mai frumoşi, şi tot el m-a dus cu căruţa până la gara Strii, unde mă aşteptau cei doi fraţi din Străşeni. Când a venit trenul Lvov - Odessa, am încărcat sacii în vagonul de bagaje, plătind mecanicului de locomotivă câte zece kg de cartofi de persoană, până la Cernăuţi, unde le-am vândut repede. Astfel am umblat cu comerţul, mai bine zis cu specula, până când am adunat cincizeci de mii de ruble.

Gazda mea avea trei fete. Cea mică,
…….
…….
Am dus acasă prima dată 50 kg de secară şi 200 kg de cartofi, cu care am salvat pe mama şi pe surorile mele, care sigur ar fi murit de foame. Când am dus chitanţa la sovietul sătesc, derbedeul de preşedinte m-a lăudat, apoi mi-a făcut altă impunere, să dau o postavcă dublă, de 2.400 kg. de secară, în locul celor săraci, care mor de foame. Eu am refuzat categoric, iar el, după ce m-a pălmuit, m-a avertizat că mă va da pe mâna lui Snidcov, şeful NKVD-ului. Acasă m-au îndemnat să mă duc înapoi în Ucraina, căci derbedeul buzat nu mă va lăsa în pace. În aprilie am mai adus acasă 200 kg de cartofi, ca să aibă mama ce pune în pământ. La începutul lunii mai 1947, când am fost ultima dată cu cartofi la Cernăuţi, piaţa era plină cu diferite haine şi cu încălţăminte, pe care le vindeau invalizii de război - aceştia le primiseră ca ajutor umanitar din America.
Noi, fiind prădaţi de bolşevici, prin confiscarea întregii averi, eram cu totul goi. M-am bucurat găsind în piaţă tocmai ce ne lipsea. Şi, având bani îndeajuns, am cumpărat îmbrăcăminte şi încălţăminte pentru mine, pentru mama şi pentru surori, de am umplut două valize mari. Dar nu mi-a fost dat să ajung acasă, căci pe dat de 17 mai, anul 1947, am fost arestat în tren, în gara Ocniţa. Dormeam, pe poliţa a treia, de sus, când am fost trezit de doi agenţi NKVD, care controlau actele. Eu am întins paşaportul unuia dintre ei, care l-a cercetat amănunţit, apoi a căutat pe o listă, şi I-a spui celuilalt:
“Individul acesta e trecut pe lista de urmărire, trebuie arestat.”

În timpul percheziţiei, mi-au găsit taloanele pentru vagonul de bagaje, în care se arăta că am două valize cu haine, trei saci cu cartofi şi unul cu secară. Totul a fost confiscat, iar, după trei

luni de anchetare, am fost condamnat, pe baza articolului 58, la 15 ani privaţiune de libertate, fiindcă m-am împotrivit să dau postavcă la stat şi am fugit, ca să scap de răspundere.

VI. Iadul din Karabas

În închisoarea din Chişinău am nimerit într-o celulă cu oameni de vază, aduşi din diferite regiuni ale Ucrainei şi ale Rusiei vreme de trei luni de zile. Nu ştiau nici unul pentru ce I-au adunat la Chişinău, din închisorile Ucrainei şi Rusiei. Celula era de trei metri lăţime şi cinci metri lungime, era complet goală, nu exista nici un pat, nici masă, nici scaune. Numai un vas de fier într-un ungher dinspre uşă, care servea de closet. Toţi deţinuţii stăteau jos pe beton, cu capetele către perete, iar cu picioarele unele peste altele.

În celulă erau: trei generali bătrâni, Vasili Ivanovici Şincarenco, ucrainean din oraşul Osnova de lângă Harcov, Chiril Vasilievici Samoilenco, tot ucrainean, din Dnepropetrovsk şi Ivan Afanasevici Smirnov, din regiunea Novgorod; doi academicieni: Mihail Fedotovici Eliseev, din regiunea Kursk şi Andrei Andreievici Kiselov, din regiunea Saratov; doi profesori: Vladimir Ivanovici Tocarev, din oraşul Sâzran, şi ucraineanul Iurii Dmitrievici Iurcenco, din oraşul Jitomir; un procuror - Ivan Ivanovici Kirilov, din oraşul Jmerinca; un colonel, Feodor Alexandrovici Tarasenco, din Rostov pe Don, şi mult regretatul meu amiral, Anatol Andreievici Dimidenco, din oraşul Kerci. Mai erau şi şase foşti secretari de partid, cu care aceşti oameni de vază se certau permanent.

Când am intrat în celulă, s-au uitat cu toţii miraţi la mine, pentru că eram un copil faţă de ei. Anatol Andreievici mi-a făcut loc lângă el şi m-a întrebat pe ce articol sunt judecat. Când au aflat că sunt condamnat, pe baza articolului 58, la 15 ani de închisoare, au rămas nedumeriţi, mai ales că aveam abia douăzeci de ani. Anatol Andreievici m-a îndemnat să le povestesc calvarul meu şi, după ce am povestit totul, el s-a adresat celor şase secretari de partid:
“Aţi auzit, bolşevicilor?! Şi încă mai aveţi neruşinarea să spuneţi că partidul vostru, bolşevic, este cel mai uman dintre toate partidele politice. Spuneţi voi dacă mai există în lume vreun partid mai criminal decât al vostru, care a organizat foametea din 1932, când milioane de familii au murit de foame. Când marele savant norvegian Nansen a cerut Ligii Naţiunilor un ajutor pentru lumea înfometată din Ucraina şi din Rusia partidul vostru a ignorat ajutorul internaţional, şi nu aţi permis ca el să treacă frontiera. Acum cu ce sunt vinovaţi moldovenii, de le-aţi organizat foametea de acum, măturând podurile, luând şi ultimul grăunte, şi lăsându-i să moară de foame ca muştele, în loc să le daţi sprijinul cuvenit, şi să cereţi şi ajutor Naţiunilor Unite, pentru marea secetă care s-a abătut peste Moldova. Dar voi, bolşevici criminali, aţi organizat foametea aceasta din Basarabia, special ca să moară populaţia şi s-o înlocuiţi cu pleava societăţii ruseşti, ca să rusificaţi o provinci a României, cotropită în 1940, şi ocupată iarăşi în 1944. Aflaţi că ideologia voastră este criminală.”

Apoi s-a întors către mine şi mi-a vorbit:
“Fiule, cum se vede din ce ne-ai povestit tu n-ai nici o vină. Doar atât, că fratele şi tatăl tău sunt condamnaţi ca duşmani ai poporului, cu alte cuvinte, duşmani ai ideologiei criminale a bolşevicilor. Totuşi, nu ai nici o vină, căci ţi-ai plătit impozitul faţă de stat, iar preşedintele sovietului sătesc nu are nici un drept să impună cuiva să plătească impozitul la stat de două ori, ba încă dublu a doua oară. Acela nu-I decât un idiot care s-a răzbunat pe familia ta din motive personale. Aşa că vei fi eliberat curând, dar trebuie să scrii o cerere de graţiere, pomilovanie,

către Şfernuc, preşedintele Sovietului suprem al URSS, căci numai el e ceva mai detreabă, în vârful piramidei sovietice. Ivan Ivanovici e procuror, şi îţi va scrie pomilovania aşa cum trebuie, iar tu, cu ajutorul nostru, o vei copia, o vom trimite la Moscova, şi peste câteva luni vei fi liber."
"Nu chiar liber", a spus procurorul Kirilov. Fiindcă e fiul unui duşman al poporului, nu I se va permite să se întoarcă în Moldova. Mai degrabă, prin FZO, îl vor trimite la vreo mină de cărbuni, care e tot o închisoare, numai că nu ai escortă în urma ta."
"Procurorul are dreptate, fiule. Nu-ţi vor permite să te întorci acasă. Îţi vor propune să-ţi alegi un oraş în care vrei să trăieşti. Eşti tânăr, şi trebuie să înveţi, ca să poţi trăi mai bine. Tu să le spui că vrei să înveţi, dacă te vor întreba ce vrei să faci. În caz că mama şi surorile tale vor fi deportate, să te străduieşti să ţii legătura cu ele prin scrisori. Când vei termina de învăţat, le vei fi de mare ajutor."

După aceste vorbe, Anatol Andreievici a cerut de la gardianul de serviciu hârtie şi un toc cu cerneală, pentru pomilovania pe care a scris-o procurorul Kirilov. Cu ajutorul lui Anatol Andreievici am copiat-o, dar nu am putut-o trimite, căci a doua zi ne-au încărcat într-un vagon de marfă, împreună cu criminalii de drept comun. O lună şi jumătate am călătorit către iadul din Karabas, un lagăr de transfer, din regiunea Karaganda a Kazahstanului.

În vagonul infernal, printre criminalii de drept comun, era un grup de şapte indivizi foarte periculoşi, mai răi decât fiarele sălbatice. Mai grav era că pe aceşti criminali îi cunoşteau toţi NKVD-iştii ce ne însoţeau, parcă exista o legătură. Criminalii se adresau între ei numai prin porecle. Primul era Kosoi (Ochi încrucişaţi), şeful bandei, şi mai marele pe vagon. Avea cinci condamnări, prima pe zece ani, iar patru pe câtre 25 de ani. Al doilea, Unâlâi (Scârbitul), avea tot cinci condamnări: prima pe trei ani, a doua pe zece ani, şi trei pe câte 25 de ani. Al treilea, Ugriumâi (Supăratul), avea patru condamnări pe câte 25 de ani. Al patrulea, Veselciak (Veselul), avea tot patru condamnări, prima pe cinci ani, a doua pe zece ani, şi două pe 25 de ani. Al cincelea, Hromoi (Şchiopul), şchiopăta cu stângul şi umbla sprijinit în baston. Din cauza acelui baston avea cinci condamnări pe câte 25 de ani, şi mereu repeta că tovarăşul Stalin l-a pedepsit să trăiască încă 125 de ani. Al şaselea, Blizoruki (Miopul) avea trei condamnări, prima pe zece ani, şi două pe câte 25 de ani. Al şaptelea, Durâi (Tâmpitul), una din cele mai periculoase fiare cu înfăţişare omenească, avea şapte condamnări, prima pe cinci ani, a doua pe zece, a treia pe cincisprezece şi patru pe câte 25 de ani, şi era mâna dreaptă a lui Kosoi. Banda aceasta teroriza întregul vagon. Pâinea şi balanda (ciorba), aşa proastă cum era, o împărţeau întâi între ei, restul, după ce se săturau, o împărţeau ceilalţi condamnaţi de drept comun. Pe noi, cei 17 condamnaţi politic, ne lăsau adesea flămânzi.

Generalul Ivan Afanasevici Smirnov, fost prizonier în Japonia, din care cauză a fost condamnat la 15 ani de închisoare, cunoştea bine artele marţiale chino-japoneze, judo şi karate. La un prânz, când ne-au lipsit de mâncare a treia zi la rând, el n-a mai putut răbda, şi toată banda celor şapte, în câteva minute, a fost întinsă pe podelele vagonului şi schilodită rău. Timp de patru zile generalul Smirnov a fost mai marele pe vagon, timpul de care au avut nevoie bandiţii ca să-şi revină. În a cincea zi, pe când se lumina de ziuă, generalul Smirnov a fost ucis de Durâi, printr-o lovitură în cap cu bastonul lui Hromoi, pe când dormea. Când gardienii NKVD-işti l-au dus pe generalul mort, I-au luat cu ei şi pe Cosoi, Durâi şi Hromoi, dar, peste câteva ceasuri, s-au întors veseli şi au început o teroare şi mai aspră. Peste două zile a fost ucis procurorul Kirilov apoi, din trei în trei zile, au fost înjunghiaţi cei şase foşti secretari de partid. Colonelul Tarasenco, nemaiputând răbda, fiind sabreur de prima categorie, a smucit bastonul din mâna lui Hromoi. I-a rupt, dintr-o lovitură, osul piciorului drept, şi Hromoi a început să urle de vuia tot vagonul. Apoi i-a bătut pe cei şase bandiţi atât de tare, încât patru au rămas cu câte o mână frântă, şi doi cu câte un picior frânt, Hromoi fiind al treilea. La urmă a sfărâmat bastonul, rămânând numai cu şpanga de fier, care se afla în baston. Cu şpanga în mână s-a apropiat de Kosoi, care avea mâna dreaptă

ruptă, i-a pus capătul şpăngii în piept şi l-a întrebat pentru ce a ucis pe procuror şi pe cei şase foşti secretari de partid. Iar banditul, simţind că-I intră şpanga în piept, I-a răspuns plin de groază că aşa a primit ordin de la Feodor Dementevici Averin, comandantul plutonului de gară. Atunci am înţeles intenţia criminală a bolşevicilor. Când s-a oprit trenul într-o gară, întreaga bancă, calicită, a fost scoasă din vagon şi nu I-am mai văzut până în lagărul iadului din Karabas. Noi am rămas nouă, şi eram atât de slăbiţi că nu ne puteam ţine pe picioare. Ajunşi în Karabas, am coborât cu greu din vagon.

Ajunşi în lagăr, pe noi, cei nouă deţinuţi politici, ne-au băgat într-o despărţitură mică a unei barăci. Deasupra uşii era scris "OPE", adică încăpere pentru hrană specială. Timp de 15 zile ne-au hrănit de patru ori pe zi. Aici am avut cele mai groaznice zile din viaţa mea, căci au început să apară, în a doua jumătate a nopţii, cinci bandiţi dintre cei şapte: Kosoi, Unâlâi, Uriumâi, Veselciak şi Durâi. Celor treji le-au făcut semn să tacă, şi prima jertfă le-a fost colonelul Tarasenco. El dormea, când banda stalinistă a intrat cu cuţitele în mână, cuţite lungi şi subţiri, de fabricaţie proprie, şi au tăbărât pe dânsul. Doi îl ţin de mâini şi doi de picioare, iar Kosoi îi implântă cuţitul în piept râzând şi îl întreabă dacă îl doare. Colonelul le răspunde:
"Terminaţi o dată, fiare staliniste!"

A doua oară Kosoi îi implântă cuţitul în inimă, şi colonelul muri, fără să scoată vreun cuvânt. În noaptea următoare victimă le-a fost generalul Şincarenco, apoi generalul Samoilenco, pe urmă veni rândul academicienilor Eliseev şi Kiselov. Văzând că am rămas numai patru, am început să plâng de frică. Anatol Andreievici mă liniştea mereu, ţinându-mă lângă el.
"Linişteşte-te, fiule, că tu vei rămâne în viaţă, eşti prea tânăr şi n-ai nici o vină. De tine Stalin cu banda sa bolşevică nu au teamă, cum au teamă de noi, oameni bătrâni, cu mult mai învăţaţi decât el şi banda lui de criminali bolşevici."

A doua zi de dimineaţă Anatol Andreievici chemă supraveghetorul ("nadzeratel"), un kazah bun şi cinstit, pe nume Tâhambetov, şi îi înmână pomilovania mea, zicând:
"Vă rog să primiţi pomilovania acestui băiat, şi s-o trimiteţi Sovietului suprem la Moscova. Vă rog, citiţi-o aici de faţă, şi veţi vedea că băiatul n-are nici o vină."
Supraveghetorul a citit pomilovania, s-a uitat lung la mine, şi a spus:
"Multe ticăloşii se mai fac în această Uniune Sovietică! Dar fii liniştit, băiatule, că pomilovania ta va ajunge în mâinile tovarăşului Şfernic."

Diavolii negri au apărut după miezul nopţii următoare. Toţi patru eram treji şi aşteptam, căci ştiam că vor veni, şi nu ştiam care dintre noi va fi victima. Noi povestisem ce se întâmplă, cum vin diavolii negri în fiecare noapte şi ne ucid. Îl rugasem pe supraveghetorul Tâhanbetov să ne scoată din această cameră a morţii, iar el ne-a răspuns că nu e în puterile lui, pentru că el e supraveghetor de zi, şi nu I se permite să ne scoată până nu se împlinesc cele 15 zile de carantină. De ceea ce se întâmplă noaptea în lagăr răspunde supraveghetorul-şef, cu toţi şefii lagărului. Pierdusem orice speranţă de salvare. Când au intrat diavolii negri, găsindu-ne pe toţi treji, Kosoi a vorbit:
"Amirale, mai bine lungeşte-te de bunăvoie, că ţi-a venit rândul!"
Anatol Andreievici i-a întrebat, zâmbind:
"Băieţi, de ce nu ne-aţi omorât pe toţi odată? Ne-aţi scuti de aşteptarea asta groaznică."
"Amirale, noi suntem ca un pluton de execuţie, şi până în ultimul moment noi nu ştim pe cine vom executa!" i-a răspuns Kosoi, implântându-i cuţitul în piept, pe neaşteptate, şi Anatol Andreievici muri tot atunci.

A doua zi, când a venit supraveghetorul în control, cu doi gardieni, m-au găsit plângând deasupra corpului neînsufleţit al lui Anatol Andreievici, şi l-am rugat, plângând, să ne scoată din această cameră a morţii.
“Taci, băiatule, nu mai plânge. Află că am trimis pomilovania ta la Moscova, şi îţi garantez că peste trei luni vei fi liber. Acum luaţi-vă bagajele, căci astăzi s-au împlinit cincisprezece zile de carantină. Banda celor şapte criminali specializaţi în asasinarea oamenilor au fost băgaţi la carceră, după asasinarea, din greşeală, a amiralului acesta. Au fost cu toţii băgaţi la carceră, şi vor fi trimişi într-un lagăr cu regim aspru. Nacealnicul de la secţia politică, principalul vinovat de asasinatul deţinuţilor politici, este arestat, şi va primi o pedeapsă după merit.”

Eu am fost dus în baraca nr.5, numită baraca internaţională. Avea lungimea de o sută de metri şi lăţimea de douăzeci de metri. Înăuntru avea cinci rânduri de nare - paturi etajate. Lăţimea narei era de 2,5 metri, lungimea de treizeci de metri, cu trei etaje. Baraca era atât de aglomerată, că nu încăpeau pe paturi, şi mulţi stăteau pe jos, în aşternut de paie.

Erau aici toate neamurile pământului, orânduite în grupuri mici şi mari. Din grupurile mici făceau parte prizonierii negri din coloniile engleze şi franceze. Din grupurile mijlocii făceau parte spanioli, francezi, englezi, americani, greci, turci şi persani. Din grupurile mari făceau parte coreeni, chinezi, japonezi, apoi germani, italieni, unguri, bulgari şi români, la care s-au alipit şi basarabenii, unde am nimerit şi eu. Mizeria, foamea şi păduchii întreceau toate limitele. Gerurile şi viscolele au început de la sfârşitul lui octombrie. În baracă era o căldură insuportabilă, şi o duhoare îngrozitoare. În fiecare dimineaţă se scoteau peste două sute de morţi.

După o săptămână, cu ajutorul supraveghetorului Tâhambetov, am fost trimis la Dilinka, centrul de raion de care aparţinea şi iadul Karabasului, pentru cursuri de zece zile. Aici se pregăteau şi se instruiau aşa-numiţii samohranici, gardieni din rândul deţinuţilor, pentru paza lagărelor. După terminarea cursurilor am fost transferat într-un lagăr agricol, la 50 km de Dolinca. Eram în mijlocul stepelor Batâc, pe malul râului Cimbai, afluent al Nurei, singura mare apă curgătoare din centrul Kazahstanului. Lagărul Batâc, ca toate lagărele agrare, era foarte bogat. Avea sute de cârduri de oi d rasă merinos şi curdiuk, a căror cozi erau fixate pe cărucior, multe cirezi de vaci şi herghelii de cai, mii de hectare de pământ arabil, afară de stepa cu păşuni şi fânaţuri fără de sfârşit, până la 50 km în jurul lagărului. Populaţia lagărului era de peste 10.000 de deţinuţi, în stare de robie, aflaţi sub pază şi escortaţi de gardieni, precum şi vreo 5-6.000 de deţinuţi, care trăiau destul de bine, în afara lagărului şi fără escortă. O baracă izolată, cu regim foarte aspru, era pentru criminalii periculoşi, care nu se integrau regimului şi terorizau deţinuţii. Peste câtva timp îmi veni şi mie rândul să fiu de serviciu la poarta BUR-ului (baraca deregim aspru), şi mare îmi fu mirarea, când I-am văzut pe cei şapte bandiţi care îi omorâseră pe deţinuţi politici din vagon şi din celula morţii, din lagărul Karabas. Fiarele criminale m-au recunoscut. Văzându-mă cu pistolul automat la gât, şi îndreptat spre ei, s-au speriat, iar Kosoi a început să mă roage să nu-I împuşc, nu sunt ei vinovaţi de moartea prietenilor mei, căci au fost obligaţi de activistul de partid al lagărului Karabas. Vorbind, ei se apropiau încet de poarta barăcii, iar doi dintre ei ţineau la spate câte o piatră şi se pregăteau să o arunce asupra mea. La momentul potrivit, eu am deschis focul pe deasupra capetelor lor. Durâi era cu mâna ridicată, voind să arunce cu piatra. L-am rănit la mână, şi a început să răcnească cât îl ţinea gura, şi tot atunci am strigat:
“La pământ, fiare sălbatice, că vă împuşc ca pe mâini dacă mai faceţi vreo mişcare!”

Am mai tras un şir de gloanţe pe deasupra lor, au căzut la pământ, şi-au acoperit, de frică, capul mu mâinile şi au început să înjure în toate felurile, dar la al treilea şir de focuri din pistolul automat au amuţit cu toţii.

Alarma a fost mare, şi a alergat întreaga companie de gardieni, în frunte cu căpitanul gărzii. Întreaga bandă de criminali a fost dusă la carceră pe treizeci de zile , şi nu I-am mai văzut, căci de la Moscova mi-a venit ordin de eliberare, în urma cererii mele.

În urma atacului bandei asupra mea, şi cu ocazia eliberării mele, comandantul (nacealnicul) lagărului, un general în rezervă, mi-a dat o primă de 100 de ruble, şi mi-a propus să rămân, ca cetăţean liber, căci îmi va găsi un serviciu bine plătit şi-mi va da şi apartament, dacă mă voi căsători cu vreo fată de funcţionar al lagărului. Eu i-am răspuns că vreau întâi să învăţ vreo meserie, apoi voi veni. El mi-a răspuns că am perfectă dreptate.

În Batâc stătusem numai câteva săptămâni, şi am nimerit iar în iadul de la Karabas, numai că de data aceasta liber, găzduit în locuinţa supraveghetorului Tâhambetov. Era un om bun şi cinstit, ca toţi kazahii. Soţia lui, Galea, ucraineancă, era la fel. Aveau o singură fată, Antonina, care semăna cu mama ei, blondă cu ochii albaştri, şi faţa prea albă, ca şi pletele ei. Nu mă slăbea din ochi, se ţinea la tot pasul de mine, şi în fiecare seară mă ruga s-o însoţesc la club, la cinematograf. Mă ţinea de mână şi se uita în ochii mei, dar nu îndrăznea să-mi spună nimic.

Într-o dimineaţă veneam după apă la bucătărie, dar m-am oprit lângă uşă, căci gazda, înainte de a pleca la serviciu, lua micul dejun, iar în acel moment discuta aprins cu soţia ceva despre mine. Am ascultat atent, mirându-mă de vorbele lor:
“Galea, eu ţi-am mai spus să lăsaţi băiatul în pace, căci, după câte a văzut şi a păţit în Karabasul ăsta blestemat, nu rămâne el aici niciodată.”
“Îmi pare rău de fata noastră, că plânge şi nu vrea să-l piardă.”
“Cum, ea I-a declarat dragoste?”
“Nu. Am sfătuit-o să nu-I declare dragoste, dar să nu se despartă de el, şi să aştepte să-I declare el dragoste, ori să abuzeze de ea, să-I ceară să se culce cu el, dar numai în camera lui, unde îi pot eu urmări. Ea să se lase în mâinile lui, ca să-I pot prinde când se iubesc. Atunci el va fi nevoit să se căsătorească cu Tonia noastră, ca să nu intre a doua oară la puşcărie. Tonia se prăpădeşte după dânsul, şi e în stare de orice, numai să nu-l piardă.”
“Cum, ţi-ai sfătuit tu fata să se dea în mâinile băiatului ăsta, şi să-l mai şi îmbie, să facă sex?!”
“Da, eu am sfătuit-o pe Tonia să intre la el, numai în cămaşă de noapte, diseară, când el se va culca. Să intre la el în pat, vom merge amândouă până la uşa lui, şi eu voi rămâne la uşă când ea se va sui la dânsul în pat. Am sfătuit-o pe Tonia ca să ţipe şi să geamă încet când vor începe. Eu am să vin lângă pat, la capul lor, şi am să aprind un chibrit, pe care am să-l ţin în mână. Le voi spune că eu ştiu că ei se iubesc şi sunt nedespărţiţi, iar, dacă au îndrăznit să doarmă într-un pat, noi nu suntem împotrivă. Dar dacă nu se va căsători cu Tonia îl aşteaptă închisoarea a doua oară.

Iar Toniei îi voi spune că, o dată ce am găsit-o la el în pat, o lăsăm şi de-acum înainte, că este soţul ei, dacă el nu vrea să fie judecat pentru viol.”
“Credeţi că el nu are să priceapă că I-aţi întins o cursă?”
“Principalul e să-l prind că face dragoste cu Tonia. Dacă se va pricepe Tonia, cu iubirea, sărutările şi trupul ei, îl va liniști, şi-l va ruga să o ierte, căci a fost nevoită să o facă, prea mult îl iubeşte şi nu vrea să-l piardă. Nu cred că îi va reproşa ceva, căci Tonia e destul de frumoasă, şi ştiu bine că el o iubeşte şi o va ierta.”
“Ştiu cât a suferit el în lagărul ăsta al morţii, unde pe porţile mari intră oameni nevinovaţi cu miile, iar afară se scot numai cadavre, care umplu şanţuri adânci, iar în urmă sunt astupate cu buldozerele. Nu vrea el să rămână în locurile astea blestemate, nici legat.”
“Dragul meu, nu ştiu ce se va întâmpla, dar eu sunt în stare de orice pentru copilul nostru. Nu-ţi dai tu seama că în Karabas sunt numai fete, băieţi nu sunt deloc? Pe cei mari i-a mistuit pe toţi războiul, iar cei mici se duc cu toţii la învăţătură, iar înapoi nu se întoarce nici unul. Tonia face în curând nouăsprezece ani, nu s-a întâlnit şi n-a vorbit şi ea cu nimenea, până la băiatul acesta, de

care s-a îndrăgostit. Nu vreau să ne scape din mână, şi să rămână fata noastră fată bătrână. Vreau să-I căsătoresc neapărat. Tu, dragul meu, ai cunoscuţi în Dolinka şi în Karaganda. Cu ajutorul lor băiatul îşi găseşte de lucru, că nici eu nu vreau ca ei să trăiască în Karabasul ăsta blestemat. Când vei ieşi la pensie, vom putea şi noi scăpa de aici."
"Bine, dragă. Dacă ar avea noroc fetiţa noastră, că mie îmi place băiatul, şi dacă ei se iubesc, atunci e bine."
Văzând că ei se pregătesc să plece, m-am întors încet în camera mea, dus pe gânduri. Mi-a venit ideea să le întind eu lor o cursă. Tonia era frumoasă, delicată în felul ei, cu o înfăţişare minunată, dar prea albă, faţă bălaie, ochi albaştri, plete albe, cum sunt majoritatea rusoaicelor şi ucrainencelor. Am intrat în dormitorul ei, ştiind că la ora aceea, opt dimineaţa, în luna ianuarie, ea încă dormea. Rămânea mai mult de un ceas până să se lumineze de ziuă. Am intrat la dânsa îmbrăcat, ca să nu mă prindă mama ei dezbrăcat în dormitor, lângă ea. Lumina era slabă, de la zăpada de afară. Ea dormea cu faţa în sus, dezvelită până la brâu, de I se vedeau sânii, rotunzi. Fiind cam răcoare la ea în dormitor, I-am tras plapuma până sub barbă, şi atunci ea s-a trezit:
"Mamă, de ce m-ai trezit?"

M-am aşezat atunci la marginea patului, să-I vorbesc:
"Iartă-mă, Tonicica, că am îndrăznit să intru la tine. Nu te teme, că eu vreau să vorbesc cu tine foarte serios."
"Nu-I nimica, Mişinca. Dar tu eşti îmbrăcat, afară e încă noapte. Mai bine du-te la tine de te dezbracă, şi vino la mine sub plapumă dezbrăcat, căci e totuna. Mă pregăteam să vin la noapte în pat la tine, dezbrăcată, dar acum vino tu în patul meu, iar la noapte vin eu, dezbrăcată, în pat la tine."

Am tresărit la cuvintele acestea, ştiind de cursa pe care se pregăteau să mi-o întindă, Tonia cu mama ei. M-am lăsat deasupra ei, am sărutat-o o dată îndelung. După mai multe sărutări ea mi-a şoptit încă o dată să mă dezbrac. I-am spus atunci:
"Tonicica, ştiu că mă iubeşti şi că-mi oferi totul. Află că şi eu te iubesc foarte mult. Ne vom săruta şi ne vom iubi, dar să fie dragostea noastră curată şi cinstită. Tu vrei să vin la tine în pat, sunt foarte măgulit şi bucuros, dar dacă ne prinde mămica ta, eu ce mă fac? Cu ce ochi mă mai uit la părinţii tăi, care mă găzduiesc şi au încredere în mine? Eu te iubesc, ai încredere în mine că ne vom căsători, dacă ne lasă părinţii tăi. Dar până atunci, Tonicica, întâi trebuie să învăţ o meserie. La secţia de documente a lagărului mi s-a promis că mă vor trimite la învăţătură un timp, cred că mă trimit la Dolinka, sau chiar la Karaganda. Cum termin şcoala şi capăt vreo meserie, ne căsătorim, dar până atunci te rog să mă aştepţi, căci nu mă pot căsătorie cu tine, fără să te pot întreţine. Şi, mai ales, vreau să trăim la oraş, căci în Karabas eu nu rămân. Asta-I tot, draga mea, iar dacă vrei să mai stau lângă tine şi să avem numai dragoste curată, atunci stau cu tine. Iar dacă doreşti sex, mai bine plec, decât să ne prindă mama ta."
"Nu, Mişinca, nu te las să pleci. Vreau să mă simt în braţele tale şi să ne sărutăm până la ziuă. Sunt atât de fericită că mă iubeşti. Acuma îmi dau seama că, dacă nu m-ai fi iubit, veneai în pat cu mine, mă violai fără milă, apoi ai fi plecat pentru totdeauna şi, drept să-ţi spun, n-aş fi ştiut ce să fac. Te iubesc şi nu vreau să mă părăseşti."

Când s-a făcut ziuă, m-am întors în camera mea, bucuros de cele întâmplate. Era a zecea zi de când găzduiam la ei. Peste zi, mama Toniei m-a chemat la bucătărie şi m-a întrebat, zâmbind:
"Mişinca, fata mea nu are secrete faţă de mine. Vreau să aflu de la tine, e adevărat ce mi-a spus Tonicica, că o iubeşti şi că vrei să te însori cu ea?"
"Galina Ivanovna, de o fată blondă, aşa de frumoasă ca Tonicica, eu cred că oricine s-ar îndrăgosti. Să mă scuzaţi dacă am îndrăznit să-I declar dragoste, şi să-I cer să mă aştepte până voi învăţa vreo meserie, ca să mă însor cu ea, dacă dumneavoastră ne veţi permite."
"Şi cam ce-ai vrea să înveţi, băiatul meu?"

“Aş vrea să învăţ contabilitatea, Galina Ivanovna, că e un lucru bine plătit, clar şi foarte curat.”
“Foarte bine, şi dacă începi să înveţi luna aceasta, la toamnă ajungi contabil, şi atunci te însori cu Tonicica, şi veţi trăi din banii voştri.”
“Aşadar, încuviinţaţi căsătoria noastră!”
“Bineînţeles, băiatul meu. Noi numai o singură fată avem, şi suntem bucuroşi dacă îşi găseşte fericirea lângă bărbatul care o iubeşte.”
“Galina Ivanovna, vreau să vă spun că, dacă ne încuviinţaţi căsătoria, să ne lăsaţi să stăm în Dolinka, sau în Karaganda. Nu pot suporta lagărul morţii, de aici, şi n-am să stau aici niciodată.”
“Nici eu nu vreau, Mişinca, să trăiţi în Karabas.”
“Atunci, Galina Ivanovna, mulţumesc de încredere, şi lăsaţi-mă să-i spun Tonicicăi ce am vorbit noi.”

Am ieşit din bucătărie, bucuros că am scăpat de cursa lor. Pe Tonia am găsit-o în dormitorul ei, cu o carte în mână, citind. Când am intrat a lăsat cartea din mână şi s-a aruncat în braţele mele. Printre sărutări, I-am povestit toată discuţia mea cu mama ei, şi ea mi-a răspuns, fericită:
“Ne căsătorim la toamnă, tu ai să fii contabil, şi vom trăi în oraş - dar nu în Dolinka, e plin de lagăre, nu e mai bine decât aici în Karabas.”

Din ziua aceea gazdele mele au început să se poarte cu mine precum cu fiul lor. Tonecica se despărţea de mine numai când se ducea la culcare. Îmi părea rău că le-am minţit, dar n-am avut de ales, căci ele erau vinovate.

În fiecare zi mă duceam la secţia de documente, ca să scap pentru totdeauna de Karabas. Aici am întâlnit doi foşti deţinuţi, eliberaţi tot prin pomilovanie. Primul, ucraineanul Ivan Stepanovici Vasilţov, de-o vârstă cu mine, era dintr-un sat din regiunea Vinniţa. Cu el am împărţit, mai târziu, calvarul din nordul îngheţat. Al doilea, Nicolai Ivanovici Ladâjenco,un invalid de război cu proteză la piciorul drept, cu trei ani mai mare, era din regiunea Sumî. Mi-a venit tot atunci şi oscrisoare de la şeful lagărului Batâc, ca să mă întorc acolo ca gardian liber, că voi primi grad de sergent şi salariu de 500 de ruble. Tatăl Toniei nu m-a lăsat, căci ar fi trebuit să semnez un angajament că mă oblig să nu părăsesc serviciul, şi nici teritoriul acelui lagăr, aşa precum păţise şi el. Să mă duc să învăţ contabilitatea nouă luni, fără grijă, căci Tonicica mă va aştepta.

Sîmbătă, 17 ianuarie 1948, am primit un alt buletin de identitate, nou, iar duminică, 18 ianuarie, am fost chemat din nou la secţia documente, fără să ştiu de ce. Afară era un ger de - 20 de grade, tatăl Toniei era la lucru, iar Tonia şi mama ei stăteau lângă sobă şi ascultau patefonul. Eram îmbrăcat în uniformă militară, fără trese, pe care o primisem în largul din Batâc. Aveam manta verde, englezească, pe care o schimbasem cu un subofiţer, cu un adaos de 29 de ruble. Am ieşit din casă, spunându-le unde mă duc, şi că mă întorc în curând. I-am găsit la secţia documente pe Vasilţov şi pe Ladâjenco, care mă aşteptau. Şeful secţiei mi-a înmânat trei bilete de tren până la Habarovsk, în Extremul Orient, şi documentele celor doi, spunându-mi:
“Dumneata, tovarăşe Leancă, împreună cu aceşti doi deţinuţi eliberaţi, plecaţi tocmai în Orientul îndepărtat, în Habarovsk. Fiindcă ai la dosar o notă elogioasă, ai primit şi o primă de o sută de ruble pentru purtare exemplară în serviciu, îţi înmânez biletele de tren şi certificatele de eliberare ale acestor doi oameni. Vei răspunde de ei până când vei înmâna documentele preşedintelui sovietului orăşenesc Habarovsk. Iar pe voi vă sfătuiesc să-l ascultaţi. Unde se va înscrie el, să va înscrieţi şi voi, n-are să vă pară rău, Acum semnaţi lista pentru alimentele pe care vi le dau, ca să aveţi pe drum - cinci kg de pâine şi două kg de salam de persoană. Plecaţi la gară, căci soseşte peste o oră trenul de la Djezkazgan, pentru Novosibirsk. Veţi trece prin Karaganda, Pavlodar, Barnaul, până la Novosibrsk, unde vizaţi biletele pentru trenul Moscova - Vladivostok.”

După ce am primit câte un pachet cu trei pâini şi trei bucăţi de salam, învelite în ambalaj de hârtie, am plecat la gară nedumerit. În aşteptarea trenului nu ştiam cum să fac, să înştiinţez gazdele mele că am fost trimis atât de departe. Mi-a venit ideea să le scriu în tren, să le spun tot adevărul, să le cer iertare şi să-l îndemn pe bunul Tâhambetov să-şi ceară transferul în lagărul Batâk. Aveam dinainte şi o scrisoare pentru Iuri Bajenov, un prieten de acolo, în care îi spuneam despre Tonecica, şi îl îndemnam să se căsătorească cu dânsa.
Din gară mi-am cumpărat un caiet, plicuri şi stilou, am nimerit în vagonul al treilea, unde aveam fiecare bancă de dormit şi, după ce m-am aşezat pe banca mea, m-am pus pe scris:
"Stimată familie Tâhanbetov şi bunele mele gazde,
Vă scriu cu multă durere din tren. N-am ştiu de ce am fost chemat la secţia documente. Mi s-a dat bilet de tren şi am fost trimis tocmai în Extremul Orient. N-am avut posibilitatea măcar să-mi iau rămas bun de la dumneavoastră. Dragul meu Abdul Selimovici, vă sunt recunoscător pe viaţă, pentru marele ajutor pe care mi l-aţi dat, trimiţându-mi cererea la Moscova şi salvându-mă din celula morţii, precum şi pentru că m-aţi găzduit douăsprezece zile. Din păcate, cu Antonina, fata dumneavoastră, nu mă pot căsători, cu toate că o preţuiesc şi o iubesc foarte mult. Cauza o veţi afla din rândurile ce le adresez Galinei Ivanovna, soţia dumneavoastră.

Stimată Galina Ivanovna,
Aşa a fost să fie, nu am avut posibilitatea să ne luăm măcar rămas bun. Nu sunt în stare să vă mulţumesc destul pentru frumoasa găzduire ce mi-aţi dat, purtându-vă cu mine ca şi cu fiul dumneavoastră. Vă scriu adevărul curat şi cinstit: pe Tonecica eu o iubesc cu patimă, dar fără nici o speranţă în viitor, căci nu mă pot căsători cu ea. Vinovată sunteţi numai dumneavoastră, pentru cursa pe care mi-aţi întins-o. Vă cred, ca mamă, sunteţi în stare de orice pentru singurul dumneavoastră copil. Nu v-aţi dat seama că era numai pentru nefericirea ei ceea ce aţi pus la cale, şi eu am împiedicat această nenorocire. Eu o iubesc prea mult pe Tonecica, şi n-am cutezat la ceea ce mă îndemna ea, căci am priceput că aţi pus-o la cale şi aţi împins-o la acest pas, lucru nedemn de o mamă, să o trimiteţi dezbrăcată în patul meu, ca să ne prindeţi făcând dragoste şi să ne impuneţi o căsătorie forţată. Nu vă dădeaţi seama de consecinţele unei căsătorii murdare şi înşelătoare, în care farmecul iubirii piere pentru totdeauna, şi îi ia locul ura şi neîncrederea care duce, mai devreme sau mai târziu la divorţ. Aşa s-ar fi întâmplat cu Tonecica dumneavoastră, pe care aţi îndemnat-o să vină noaptea la mine în pat, să-mi ofere trupul înainte de căsătorie. Am reuşit să înlătur o nenorocire pe care ne-o pregăteaţi, şi regret că nu vă pot ierta.

Stimaţi părinţi ai Toniei,
Acum vă rog să acceptaţi propunerea mea pentru binele, viitorul şi fericirea ei. Eu o iubesc şi îi scriu o ultimă rugăminte:

Scumpa şi îndurerata mea Tonicica,
Te rog din tot sufletul, scumpul meu înger, iartă-mă. Te-am păcălit, eu nu mă pot căsători cu tine din cauza mamei tale, pe care nu o pot ierta, şi nu aş avea încredere în ea nici în viitor. Te rog să nu mă urăşti, căci eu, dacă nu te iubeam atât de mult, cădeam cu tine în păcat, şi ne prindeam în cursa mamei tale. Ar fi fost o căsătorie forţată, cu ură şi neîncredere, apoi divorţ, şi rămâneai nenorocită, o biată femeie divorţată. Ia acum aminte la ce îţi scriu.

Eu îl rog pe tatăl tău, şi alătură-te şi tu la rugămintea mea, să părăsească iadul din Karabas. El nu poate să demisioneze, în schimb poate să-şi ceară transferul în lagărul de la Batâk. Acolo e un lagăr agricol, foarte bogat, cu deţinuţi lăsaţi liberi, liniştiţi, care lucrează în afara zonei de securitate. Acolo am lăsat o grupă de gardieni, cu care am fost. Printre ei am un prieten foarte bun, e frumos, cuminte, şi ruşinos ca o fată mare. Nu e beţiv, nu fumează, îl cheamă Iuri Vailievici Bajenov, şi pe el ţi-l doresc ca soţ. Peste un an şi jumătate va fi eliberat, şi nu doreşte

să se întoarcă înapoi acasă, la colhoz, în regiunea Krivoi-Rog, unde a fost judecat, în bătaie de joc, pentru şapte mere strânse de pe jos şi găurite de viermi.

Tonicica, caută în patul în care am dormit, şi vei găsi sub aşternuturi un caiet de-al meu. În el vei găsi o scrisoare adresată lui Iura Bajenov. În ea am scris totul despre tine, că eşti o fetiţă cu inimă de aur, frumoasă şi cinstită. Te-am recomandat lui, te rog să ai încredere în el şi să-l iubeşti ca şi pe mine, căci merită, şi să te căsătoreşti cu el. Eu îi voi scrie, şi voi fi bucuros când îmi va răspunde că tu ţi-ai găsit fericirea, măritându-te cu dânsul. Până atunci caută scrisoarea şi citeşte-o, ca să ştii ce I-am scris, apoi scriei-I şi tu o mică scrisoare, trimite-I şi o poză de-a ta mai frumoasă. Sunt sigur că el se va îndrăgosti şi te va iubi înainte de a întâlni, căci eşti frumoasă şi meriţi a fi iubită. Până reuşeşte tatăl tău să-şi facă transferul la Batâk, întreţine corespondenţa cu el, căci doresc mult să ai un soţ bun, ca şi tine, să fiţi fericiţi, şi să vă amintiţi de mine numai de bine, şi nu de rău.

Să ştii, îngerul tristeţii şi durerii mele, că-mi vei lipsi toată viaţa. Acum termin de scris, dar nu şi de plâns, căci această scrisoare este udată cu lacrimile celui din urmă adio, duminică 18 ianuarie 1948."

Apoi am scris lui Iuri Bajenov, şi l-am sfătuit să nu piardă o aşa fetiţă frumoasă, cu inimă de aur, căci e greu de găsit. Iar când voi ajunge la destinaţie, ne vom scrie, căci doresc să cunosc destinul Toniei pe mai departe.

VII. Lena Hodjaeva

Am ajuns la Habarovsk joi, 29 ianuarie 1948, la ora şase şi câteva minute dimineaţa. Am stat în gară până la ora nouă, când ne-am dus la Comitetul executiv regional, pe un ger de - 20 de grade. Acolo trebuia să prezint documentele. Preşedintele executivului, bucuros, ne-a trimis la Maria Ivanovna Tihonova, directoarea unei şcoli tehnice, ca să alegem singuri ce specialitate vrem. Maria Ivanovna, bucuroasă, ne-a propus cursurile de contabilitate de nouă luni, care trebuiau să înceapă peste câteva zile. Noi am acceptat cu toţii, şi, până seara, ea ne-a dat şi o cameră în căminul instituţiei, şi cartelă alimentară la cantina şcolii tehnice, pentru nouă luni.

Când au început cursurile, şi am intrat la lecţii, ne-am pomenit că suntem trei băieţi între douăzeci şi şapte de fete. Cu toate că eram moldovean, şi nu vorbeam bine ruseşte, eram al doilea la învăţătură. Prima era Lena Hodjaeva, fata generalului Vasili Abramovici Hodjaev, căzut eroic în luptele de la Stalingrad. Mama ei era contabil-şef, la fabrica de pâine. Era o fată foarte serioasă şi cuminte, nu ca celelalte, care puseseră ochii pe noi câte şase-şapte odată, şi se certau între ele, că nu ne puteau împărţi. Lucrul nu era de mirare, căci în oraş era mare lipsă de bărbaţi, fiind înghiţiţi aproape toţi de război. Mie Lena îmi plăcea foarte mult, de aceea le-am respins pe toate care îmi declarau dragoste. O urmăream peste tot, gândindu-mă că o voi vedea cu cineva care îi face curte. Spre mirarea mea, am observat că şi ea mă urmăreşte pe mine, din care cauză, în duminicile senine din luna mai, căutându-ne unul pe altul, ne întâlneam în parcul înverzit al oraşului, şi eram nedespărţiţi. Seara mergeam împreună la teatrul de vară din parc, râdeam pe seama celor doi băieţi ai noştri, care începuseră dragostea cu câte trei-patru colege odată. Fetele se certau între ele, dar, când s-au văzut părăsite, căci băieţii umblau după altele, s-au unit şi, ca răzbunare, i-au bătut măr. Bieţilor mei colegi le-a ieşit dragostea pe nas, vreo trei-patru zile n-au ieşit nici la lecţii. Aveau pielea vânătă peste tot, faţa le era umflată.

Noi ne ţineam de mână şi eram nedespărţiţi pe stradă şi la lecţii. Nu îndrăzneam să-i fac vreo declaraţie de dragoste, căci, ştiindu-i starea ei socială, mă temeam că voi fi respins. La rândul ei, Lena aştepta cu nerăbdare să-I fac eu o declaraţie de dragoste.

Duminică, 6 iunie, am aşteptatş-o pe banca noastră preferată din parc, întârziase şi eram neliniştit, căci ştiam că ea e punctuală. Nu ştiam ce să fac, s-o mai aştept sau să plec, şi o văd că vine grăbită printre oamenii de pe trotuar, se apropie de mine şi-mi zâmbeşte printre lacrimi. Eu sar de pe bancă, o întâmpin, îi apuc mâinile într-ale mele. Am aşezat-o lângă mine, pe bancă, şi am întrebat-o ce s-a întâmplat. Ea şi-a tras mâinile dintr-ale mele, şi s-a ferit de mine, nu mi-a răspuns. S-a uitat în ochii mei, şi m-a întrebat:
“Lenucica, tu ai iubit vreodată, în viaţa ta?”
(Maria Ivanovna Tihonova, directoarea şcolii, îmi schimbase numele. Mi-a spus că e un nume de familie frumos, seamănă cu numele rusesc de fată, Lanka, dar nu e un nume rusesc. Ea, cu toate fetele, îmi va spune Lenucica, e mai frumos şi e nume rusesc. Din primele zile cu toţii mi-au spus Lenucica.)

Am ascultat cu mirare întrebarea ei, şi, fără să mai stau pe gânduri, i-am spus povestea dragostelor mele.
Ea s-a depărtat puţin de mine, îngândurată, apoi m-a întrebat:
“Va să zică de asta eşti tu mereu singur, fiindcă ai să pleci la Tonia, după ce termini şcoala?”
“Lena, eu am liniştit-o pe Tonia, dar nu mă întorc la ea. Iar aici, Lena, eu iubesc pe cineva cu patimă, mi-aş da şi viaţa pentru ea. Dar nu-i pot declara dragostea mea, căci ea este mai presus de mine. Ce mă fac eu dacă mă respinge, căci sunt legat de ea sufleteşte! Ce mă fac eu, în lumea asta atât de străină pentru un prigonit ca mine!” - şi aceste cuvinte le-am spus cu jale în glas.

Ea a rămas nedumerită, şi dusă pe gânduri. Apoi s-a aruncat în braţele mele, şi a început să mă sărute, plângând:
“Lenucica, scumpul meu Lenucica! Cum de nu am priceput până acum? Eu sunt persoana pe care o iubeşti, căci, afară de mine, tu n-ai absolut pe nimeni. Eu te urmăresc de mult, căci mă gândeam că mai ai pe cineva, dacă nu-mi declari mie dragoste. Dar m-am convins că, afară de mine, nu mai ai pe nimeni. Toate colegele noastre de clasă mă urăsc din cauza ta, căci ele ştiu că în afară de mine nu te interesează nimeni. Dar eu nu credeam, iar tu nu îndrăzneai să-mi declari dragoste, pentru că sunt fată de general, şi tu mă crezi mai sus decţt tine. Dar şi eu sunt singură, ca şi tine, nu mai am pe nimeni în afară de tine. Vreau să fiu lângă tine, căci te iubesc, Lenucica, numai pe tine. Tu eşti prima şi singura mea iubire, nici nu m-am sărutat până acum, când m-am aruncat în braţele tale. Lenucica, sunt fericită că ne iubim amândoi. Eu sunt în stare să-mi dau viaţa pentru tine, nu numai tu pentru mine.”

Aşa a fost declaraţia de dragoste a Lenei. Seara ne-am dus la teatrul de vară din parc, după film ne-am luat de mână şi m-a dus acasă la ea, un apartament la etajul al doilea, într-un bloc de trei etaje. Apartamentul avea mai multe camere bogat mobilate. Mă adusese acasă, ca să mă prezinte mamei ei, o femeie prezentabilă, nu prea corpolentă. Avea mai puţin de cincizeci de ani, şi semăna întrutotul cu Lena.

De bucuria Lenei mama ei nu era prea încântată. M-a măsurat din cap până în picioare, şi de la picioare până la cap, fără să scoată vreun cuvânt. S-a dus apoi la bucătărie, să pregătească cina. Lenei nu I-a plăcut purtarea mamei sale, s-a dus în urma ei. Eu am înţeles că trebuie să fie vreo ceartă între ele, am ieşit uşor din camera de primire şi am intrat la toaletă, care era aproape de bucătărie. Am lăsat uşa întredeschisă, şi se auzea foarte bine. Prima a început mama ei:

“Nu găsesc nimic bun la băiatul ăsta pentru care mi-ai urlat şi mi-ai scheunat zile şi nopţi, iar până la urmă ai reuşit să-l târâi şi aici, acasă.”
“Ştiu, mămico, ştiu că ţie nu ţi-ar place nimeni, afară de colonei şi generali, fie ei cât de bătrâni, urâţi şi spurcaţi. Ei ar fi buni pentru mine, după părerea ta, şi nu un băiat simplu şi cinstit, cuminte şi deştept. Ţi-am spus şi-ţi mai spun că niciodată n-am să mă mărit cu militari, fie ei colonei şi generali, că nu vreau să rămân văduvă de tânără, cum ai rămas tu, şi nici copiii mei să n-aibă tată, cum am fost eu. Nu-ţi place de Lenucica al meu, n-ai decât. Mie îmi place, îl iubesc foarte mult, şi e al meu pentru totdeauna. El a şi înţeles că nu îţi este pe plac, cred că în casa asta nici n-are să mai vină.
“Să vină când l-oi chema eu.”
“Foarte bine atunci. Află că terminpăm şcoala şi ne ducem cât mai departe de aici, de tine şi de coloneii tăi.”
“Cum, vrei să mă părăseşti, pe mine, pe mama ta?”
“Da, căci nu-ţi pasă de viaţa mea, şi vrei să mă măriţi cu colonei bătrâni. Dar ajunge, logodnicul meu va pricepe că ne certăm din cauza lui.”
“Cum, te-ai şi logodit?”
“Credeai că am să aştept să mă logodeşti tu, cu vreun colonel, de seamă cu tata, ori de seamă cu tătuca Stalin?”

Am ieşit repede de la toaletă, ştiam acum esenţialul, mama Lenei voia s-o mărite cu un colonel bătrân. Curând, Lena a venit cu o tavă în mână, cu două porţii de cârnaţi, cu garnitură de cartofi, unt şi pâine. Mama ei venea din urmă cu trei pahare mici, şi o sticlă de vodcă.
“Lenucica, scuză-mă că am stat atâta, a trebuit să prăjesc cârnaţii.”
A pus pe masă două porţii, pentru noi - “Mama a cinat mai înainte singură, n-a ştiut că vom veni.”
“Iar eu, tinere, vreau să ciocnim câte un păhăruţ de vodcă, pentru logodna voastră. Vă urez noroc, înţelegere şi fericire”. Ciocnirăm, dădu paharul peste cap, luă o fărâmă de unt, apoi mai spuse: “Sunteţi tineri, aveţi vorba voastră, decât să vă încurc eu mai bine mă duc să mă culc.”
Am rămas noi doi. După ce am cinat, Lena a mai turnat câte un pahar de vodcă:
“Lenucica, vreau să mă îmbăt, poate n-ar să mă doară când facem dragoste.”

M-am uitat la ea.
“Ce te uiţi aşa la mine? Noaptea asta este a noastră, nu-ţi dau drumul până dimineaţa. Vreau să cunosc şi eu dragostea, doar ţi-am spus că eşti al meu şi numai al meu, de-acum suntem doi, împreună învăţăm şi împreună muncim. Vreau să fac cu tine dragoste, aşa cum ai făcut tu cu fata aceea din România. Ce zici, să mă îmbăt?”
“Lena, îmi pare rău că te-ai certat cu mama ta. Atât ar mai trebui, să ne prindă. De îmbătat nu te sfătuiesc, căci n-ai mai simţi şi n-ai mai şti nimic, şi e păcat să nu ştii cum a fost prima oară.”
“Mă tem că doare.”
“Tocmai de asta e frumos prima oară. Întâi doare, apoi ustură puţin, la urmă e plăcerea care întrece orice durere, şi doreşti să nu se mai termine.”
“Bine, m-ai convins. De mama să nu ai grijă, i-am spus că din seara asta eşti al meu şi numai al meu. I-am spus asta când ne ciondăneam, căci ea vrea să mă mărit numai cu ofiţeri.”
M-a luat apoi de mână şi m-a dus în camera ei, glumind:
“Am să te dezbrac aşa cum dezbrăca mama pe tatăl meu, când eram mică, şi ţin minte. Pe urmă să mă dezbraci şi tu pe mine, cum făcea tatăl meu.”
După prima experienţă, ea mi-a spus râzând:
“Tremuram, şi nu ştiam de ce, de frică ori de dorinţă. M-a durut, dar am strâns din dinţi, căci dincolo de perete e dormitorul mamei.”
A avut dreptate că toată noaptea a fost a noastră. La ziuă, în loc să plec, am adormit buştean, ca şi ea. Ne-am trezit când a bătut în uşă mama ei, şi a strigat:

“Lena, eu plec la serviciu. Scoală-te mai repede, că întârzii la lecţii!”
Ea s-a uitat la mine, şi a început să râdă.
“Ştii ce, Lenucica, azi la lecţii avem absent. Mai vreau să facem dragoste, mâncăm, apoi facem iarăşi dragoste. La amiază trebuie să pleci, să nu te găsească mama când vine la masă.”
În timpul mesei de dimineaţă mă uitam la ea, nu mai era fata aceea serioasă ca la lecţii. Îmi surâdea bucuroasă, iar faţa ei radia de fericire. A băgat de seamă că mă uit la ea, şi m-a întrebat:
“Lenucica, de ce te uiţi aşa lung la mine?”
“Dragostea mea, mă uit la tine aşa, că nu mai eşti serioasă ca înainte, faţa ta e numai bucurie, şi zâmbeşti mereu.”
“Păi, Lenucica, nu-ţi dai seama cât sunt de fericită, eşti în sfârşit al meu, şi eu a ta. Am făcut dragoste prima oară, o noapte întreagă, cu tine.”

A început să mă sărute cu lacrimi.
“Mişinca, vreau mult să rămân gravidă. Am vrut să rămân gravidă de la prima noastră îmbrăţişare. Acum m-am gândit că, dacă sunt gravidă de acum, de duminică 6 iunie, ziua cea mai scumpă a vieţii noastre, în care ne-am declarat dragostea, ne-am sărutat şi ne-am iubit prima dată, la examenele din noiembrie voi fi în şase luni, cu burta mare, şi nu voi putea să mă angajez, deci n-am să am concediu de naştere. Mişinca, să ştii că sunt născută la 3 august 1930, împlinesc 18 ani, şi în ziua în care îi împlinesc tu să-mi îndeplineşti dorinţa mea cea mai mare, să mă laşi însărcinată. Are să fie pentru mine darul cel mai mare, zămislirea unei fiinţe, a unei vieţi care va creşte în mine, din dragostea noastră. Va fi primul nostru copil, din dragostea şi fericirea noastră.”
“Lena! Să mă laşi să-ţi spun Lenuţa, este un nume din cele mai frumoase pe care le dăm la noi, în Moldova.”
“Lenuţa! Ce nume frumos, îmi place. Te las, Mişinca, te las, de azi înainte eu sunt Lenuţa ta, Mişinca, şi numai a ta!”
“Acum, Lenuţa mea scumpă, să ne înţelegem ca de acum şi până la adânci bătrâneţe între noi să nu fie secrete, să ne spunem tot. Ieri ţi-am povestit sincer chinurile vieţii mele, şi datorită ţie s-a mistuit durerea după cele pierdute. N-am să pot rezista, dacă te pierd şi pe tine. Îţi poţi închipui, scumpa mea, ce va fi dacă te pierd şi pe tine?”
“Nu, Mişinca, sunt a ta până la moarte. Fără tine nu pot trăi”, şi s-a aruncat iarăşi în braţele mele, şi a început să plângă şi să mă sărute. S-a liniştit, şi mi-a spus că-mi va fi cea mai credincioasă soţie, şi că mă iubeşte prea mult ca să aibă secrete faţă de mine. Am îndemnat-o să-mi spună ce are pe suflet. Ea s-a aruncat iarăşi în braţele mele, plângând în hohote.
“Hai, dragostea mea, linişteşte-te şi descarcă-ţi sufletul, ai încredere, că doar eşti a mea şi eu sunt al tău.”
“Mişinca, dacă îţi spun adevărul şi mă vei părăsi, să ştii că eu la noapte mă sinucid!”

La aceste vorbe am tresărit şi am strâns-o în braţe.
“Lenuţo, tu eşti a mea, orice s-ar întâmpla, până la moarte. Spune totul şi ai încredere în mine.”
“Mişinca, anul trecut, de ziua mea, mama m-a logodit cu Iuri Muhapad, un colonel bătrân din NKVD, mai mare ca mine cu douăzeci de ani, fost aghiotant al tatălui meu şi bun prieten cu mama. A avut două neveste, şi de amândouă a divorţat. Are cu fiecare câte un copil. El nu iubeşte copiii, a divorţat de ele spunând că nu sunt copiii lui. Fiind mâna dreaptă a lui Beria, bietele lui soţii şi fetiţe au fost deportate undeva prin Norilsk. Anul trecut, de ziua mea, a venit în vizită special ca să-mi ceară mâna. I-a promis mamei că o va lua şi pe dânsa la Moscova, şi ea s-a învoit bucuroasă şi m-a logodit, împotriva voinţei mele. Eu I-am certat pe amândoi, pe dânsul l-am trimis la urşii albi, să-şi aducă de acolo soţiile şi fetiţele, să nu mai încerce să se însoare cu fete minore. El s-a supărat foc şi m-a luat în braţe, spunându-I mamei că mă duce în pat, să trăiască cu mine până mă lasă gravidă, iar după ce nasc vine şi ne ia la Moscova.

M-a dus în camera lui, ţinându-mă strâns de mijloc, spunându-mi că după o noapte de amor am să mă fac o gravidă cuminte şi ascultătoare. În mine inima clocotea de ură şi de ciudă, căci mâinile îmi erau libere, dar mă strângea atât de tare că nici nu-l puteam pălmui. Văzând că mă duce spre camera lui, mi-am amintit că are pe masă două sticle de vodcă şi o sticlă mare, goală, de şampanie. Am încetat să mă mai zbat degeaba, m-am lăsat în voia lui, numai să reuşesc să pun mâna pe o sticlă. Când s-a apropiat de masă, el nebănuind nimic, am avut norocul să iau sticla de şampanie, am dus mâna la spate, ca să n-o observe, tocmai când îmi spunea < Aşa-I că te-ai liniştit când ai văzut patul aproape? Văd că, deşi eşti tânără, eşti şi tu ca toate muierile care se simt în braţele unui bărbat şi simt patul aproape, nu te gândeşti decât la amor, cât mai degrabă. Ai răbdare, întâi să închid uşa.> M-a aşezat zâmbind pe pat, dar când s-a întors spre uşă, simţindu-mă liberă, m-am repezit şi l-am lovit cu toată puterea peste urechea dreaptă, încât el a căzut jos cât era de lung. Am fugit şi m-am oprit tocmai în parc. M-am ascuns într-o tufă mare de liliac, am stat ascunsă o noapte şi o zi, flămândă, dezbrăcată. Am tremurat de frig toată noaptea, crezând că l-am omorât şi temându-mă să ies. Văzând că seara se apropie, am ieşit din ascunzătoare şi m-am strecurat în casă. M-am înarmat cu un cuţit şi am intrat în bucătărie. Am găsit-o numai pe mama, şi am întrebat-o: <Unde mi-e mirele?> Ea a început să mă certe - <Nebuno! Era să-l omori, şi te mânca puşcăria.> Eu I-am răspuns <Mai bine în închisoare, că acolo I-a băgat mirele tău pe oamenii cinstiţi. N-am să trăiesc cu un criminal care şi-a dus fetiţele şi pe mamele lor la urşii albi, ca să se însoare, criminalul bătrân, cu fete minore ca mine. Să-I scrii că, dacă va mai veni, am să-l înjunghii ca pe o fiară sălbatică, să scape lumea de un ucigaş, apoi mă înjunghii şi eu şi am scăpat de viaţă şi de tine. Vrei să mă vinzi criminalului, numai ca să trăieşti la Moscova.> Ea a început să plângă şi mi-a spus că el şi-a revenit din lovitură, şi-a luat valiza şi I-a spus că se întoarce când împlinesc 18 ani şi voi fi majoră, ca să mă ia la Moscova. Asta-I totul, dragul meu."
"De asta, scumpa mea, voiai să fii gravidă cât mai repede, ca să te găsească cu copil?"
"Da, Mişinca, el e mai rău ca o fiară, căci nici pe copii nu-I iubeşte."
"Linişteşte-te. Cum primim certificatul de contabili ne căsătorim şi plecăm în altă parte. Câţiva ani n-o să mai ştie de noi nici mama ta, şi îşi va da seama ce a făcut, când va rămâne singură."
"Acum ce facem, că mama n-o să-ţi mai dea voie să vii la mine?"
"Ştiu, Lenuţo. Ştiu totul şi de cearta voastră de aseară, când a zhis că să vin când mă va chema ea. Ce-ai zice tu să nu ne mai despărţim deloc, să fim ziua la lecţii, şi noaptea într-un pat? S-o facem pe mama ta să ne roage să ne întoarcem."
"Cum, Mişinca?"
"Tu ştii că Vasilţov şi Ladâjenco s-au astâmpărat, după ce au fost bătuţi de fete. Ladâjenco şi-a găsit o vădană tinerică, s-a căsătorit şi trăieşte la ea acasă, iar locul lui de la cămin e liber. El mi-e dator 30 de ruble, zile trecute îmi dădea cartela de alimente, în locul banilor. Vasilţiov trăieşte cu Liuda, tocmai fata care a pus la cale să-I bată, şi e pe cale să se însoare. Şi el mi-e dator 30 de ruble, şi mi-a lăsat cartela, care face mai mult de 50 de ruble. Aşa că mi-a rămas mie camera, iar dacă nu ne ajung două cartele, o iau şi pe a lui Ladâjenco. Acum ia-ţi tot ce-ţi trebuie, îmbrăcăminte, de toate, ca să n-ai ce căuta la mama ta măcar o lună de zile, şi mergem chiar acum la cămin, ca să fim după masă la lecţii."
"Mişinca, nu ştii cât mă bucur că vom fi acum împreună, ca doi soţi. Să văd ce face mama, vine după noi sau nu vine."
"Lenuţo, noi de azi-noapte suntem soţ şi soţie. Dacă mama ta nu vine după tine, să te lipseşti şi tu de ea. Primim certificatele, ne legalizăm căsătoria şi plecăm la lucru, la Vladivostok ori la Blagoveşcensk."

Lena a plecat de acasă cu mine, lăsând un bileţel:
"Mamă, nu mă aştepta, nu mă mai întorc. Plec cu logodnicul meu. Am să încerc să rămân gravidă cât mai curând. Ştiu că-l urăşti, fiindcă e un om drept, nu un criminal precum colonelul

dumitale. Dacă logodnicul meu nu are ce căuta acasă, nu mai am nici eu, n-ai decât să-l aduci pe colonel şi să trăieşti cu el, căci sunteţi de o seamă. Adio."

Am luat valiza şi am plecat, cu Lena de mână, instalându-ne la cămin. Înainte de ore am mers la directoare, Maria Ivanovna şi Lena, la îndemnul meu, I-a povestit totul. Maria Ivanovna a sărutat-o pe frunte şi a promis că are să discute cu mama ei, dacă va veni să o caute la cămin.
Lena s-a deprins cu noua ei viaţă. Joi 10 iunie, era Înălţarea Domnului, am văzut-o pe mama ei intrând în curtea şcolii. Ştiam că Maria Ivanovna este singură în cancelarie. Lena a închis uşa cu zăvorul, dar peste jumătate de oră mama ei a ieşit din şcoală ca din puşcă. Spre mirarea noastră, nu ne-a mai căutat nici în iunie, nici în iulie. Se apropia ziua de naştere a logodnicei mele, 3 august, şi am băgat de seamă că încuia mereu uşa cu zăvorul şi era tristă. Se temea să nu vină colonelul.
"Mişinca, mă tem pentru amândoi, căci îl ştiu cât e de ticălos, mâna dreaptă a lui Beria. Puterea lui este în minciună şi în pără. Pe tinete poate învinui că trăieşti cu o minoră, pe mine că am atentat la viaţa lui. Pe mama o poate face să-I fie martor, să ne trimită şi pe noi la urşii albi, ca pe cele două soţii pe care le-a avut."
"Cum, mama ta crezi că se poate face martor împotriva ta?"
"Da, Mişinca. Nu ştiu ce este între ei, dar ştiu că îl adoră şi-I este şi foarte frică de el. Tot ce îi spune ea primeşte supusă, cum s-a întâmplat şi cu mine. I-a scris că vine de ziua mea, pentru o chestiune importantă, şi doreşte să nu am nici un invitat. Mama aşa a făcut, s-a pregătit o săptămână întreagă numai pentru el. Nu m-a lăsat să-mi chem nici o prietenă, căci aşa a vrut Iura. Cum a venit, s-a pus singur în capul mesei. Mama i-a cărat de mâncare şi băutură cât pentru cinci oameni. A umplut paharele cu şampanie, şi, în loc să mă felicite de ziua mea, m-a felicitat că m-am logodit cu dânsul. M-am îngrozit, când am văzut că mama mea acceptă, şi mă felicită şi ea pentru logodnă, spunându-mi că de mult aşteaptă acest moment.

Am rămas ca trăsnită, îmi pierdusem darul vorbirii. Colonelul şi-a băut paharul şi s-a apropiat de mine să mă sărute. I-am aruncat şampania din pahar peste faţă şi am ieşit afară. A început să mă înjure din urmă, zicându-mi:
"Mă gândeam să te mai aştept un an, până te faci majoră. Dar, pentru obrăznicia ta, am să te iau în patul meu şi am să am grijă să te las gravidă. Aşa te linişteşti, şi ai să mă aştepţi, căci n-o să mai ai treabă cu alţii. La anul vin după tine şi te iau cu tot cu copil."

M-am înfuriat şi am ţipat la ei, el s-a repeziit la mine, dar am fugit şi am dormit peste noapte le o colegă de şcoală. A doua zi pe la prânz m-am întors şi am dat să intru în bucătărie, căci mi-era foame. Colonelul era în camera lui, şi îşi scurgea în pahar sticla de şampanie. Mai avea şi două sticle de vodcă, neîncepute. M-a chemat, dar eu l-am trimis undeva. Din bucătărie mama a început să mă certe, colonelul a venit şi el şi m-a apucat în braţe. Ţi-am spus ce-a fost mai departe. Acum, Mişinca, mi-e frică să nu vină şi să mă ia cu forţa de lângă tine."
……..

(Împăcându-ne cu mama Lenei) Ne-am mutat de la cămin înapoi în casă. Am auzit-o cum se căina că are mult de lucru, şi am sfătuit-o să aducă acasă ce nu dovedeşte să termine, ca să-i ajutăm şi noi. A adus registrele pe jumătate nefăcute, şi mare i-a fost mirarea, că noi am terminat toată munca până a gătit ea masa de seară. De atunci a început să aducă acasă aproape tot ce avea de lucru, şi făceam noi totul, ea numai ne lămurea ce nu ştiam noi încă. Ne făceam astfel practica în meserie.

Când am terminat cursul de contabilitate, mama Lenei a reuşit să ne repartizeze pe amândoi la contabilitatea fabricii de pâine. Urma să ne căsătorim la sărbătorile de Crăciun. Şi atunci am aflat că Ana Ivanovna este membru al partidului comunist, şi face parte din biroul politic orăşenesc.

M-am speriat, şi am certat-o pe Lena, că nu mi-a spus de la început. Ea s-a agăţat de gâtul meu, şi a început să mă sărute şi să plângă
“Mişinca, te rog să mă ierţi. Nu ţi-am spus, căci mă temeam că n-ai să mă mai iubeşti şi ai să mă părăseşti. Mama mea, deşi e membru al biroului politic orăşenesc, e dreaptă şi cinstită. Sunt şi în biroul politic oameni cinstiţi, nu toţi sunt criminali.”

Seara, după cină, Ana Ivanovna mi-a spsus că vrea să-mi propună ceva, căci ştie totul despre mine.
“Mişinca, ştiu că fratele şi tatăl său sunt condamnaţi ca duşmani ai poporului. Sunt nevinovaţi dar, ce să-i faci, Stalin a lăsat problemele interne ale Uniunii pe mâna favoritului său, Beria, fiară cu înfăţişare de om din munţii Caucazului. De aceea, fiul meu, trebuie să-ţi schimbi naţionalitatea, să nu-ţi ştie nimeni familia şi cine sunt părinţii tăi.”
Mă uitam la ea înspăimântat, iar Lena era şi mai speriată, şi a izbucnit în plâns:
“Mamă, Mişinca e soţul meu, numai al meu. Dacă moare, mor şi eu, împreună cu copilul pe care îl simt cum creşte aici, sub inima mea. Dacă Beria şi Iura Muhapad îl trimit la urşii albi, mă duc cu el.”
“Liniştiţi-vă, copiii mei. Ca să previn asta, am hotărât să-ţi faci alt buletin înainte de nuntă. M-am înţeles cu prietena mea de la evidenţa populaţiei, ca pentru cinci mii de ruble să-ţi facă alt buletin. Familia ta va fi Lenucica, cum ţi se spune, că e nume frumos rusesc, iar numele după tată îţi va fi Maximilianovici, de naţionalitate rus, născut la Rostov pe Don, oraşul în care ne-am născut şi eu şi soţul meu. Eşti de acord?”
“Ana Ivanovna, pentru Lenuţa eu sunt în stare de orice.”
“Mişinca, scumpul meu, acum te iubesc de două ori mai mult”, mi-a spus Lena.
Astfel s-a terminat discuţia, şi ne-am liniştit cu toţii. Era vineri seara, 19 noiembrie. Afară începuse o ninsoare abundentă, până la ziua zăpada ajunsese la 30 de centimetri.
Dimineaţa mergeam împreună la lucru, iar după masă Ana Ivanovna rămânea acasă. Aproape toată munca ei o făceam noi. Se făcuse bună, mă iubea ca pe fiul ei, iar eu am început să uit de chinurile pe care le îndurasem. Viaţa mi se părea acum un vis, dimineaţa pe la şapte mama Lenei ne trezea sărutându-ne, apoi ne spunea:
“Copii, s-a făcut şapte, la opt trebuie să fiţi la serviciu.”

Noi ne sculam, ne ajutam unul pe altul la îmbrăcat, masa o luam în picioare şi, strângându-ne de mână, de multe ori fugind, ajungeam la contabilitatea noastră de la fabrică. Aşteptam să vină Anul Nou şi data nunţii noastre, 7 ianuarie. Lena şi începuse să semneze documentaţia după familia Lenucica, de pe buletinul meu nou, pe care îl ţinea în poşetă.
Odată, pe la ora unsprezece seara, când veneam acasă ţinându-ne de mână, Lena m-a tras spre ea, mi-a sărit de gât şi a început să mă sărute în plină stradă. Două femei bătrâne s-au oprit, râzând:
“Aveţi răbdare până acasă, că viaţa voastră abia începe!”
“Ce te-a apucat, Lenuţo, vezi că lumea râde de noi, ai răbdare până acasă.”
“Şi ce dacă râde lumea, eu îmi sărut iubitul şi soţul meu, şi habar nu ai de ce.”
“De unde să ştiu, Lenuţo, ce ţi-a trăsnit ţie prin cap?”
“Mişinca, uite ce m-am gândit, că la nunta noastră va dansa şi copilul nostru, că de-acuma e mare, are patru luni de zile.”
Dar nu a fost să fie, căci un blestem a pus capăt vieţii şi fericirii noastre, şi mi-a rămas pe o viaţă întreagă nu mai mult decât un vis, căci, în ziua de joi, 25 noiembrie 1948, mă duceam la serviciu de unul singur, având de calculat ultima evidenţă a Anei Ivanovna, pe luna noiembrie. Mi-au ieşit în cale trei persoane, doi bărbaţi şi o femeie tânără, mijlocie de statură, cu ochi căprui, păr castaniu, nas fin, gură delicată şi frumos arcuită. Primul bărbat era mai în vârstă, înalt, trupeş, smolit la faţă. Al doilea era blond, înalt şi subţire.
Bărbatul mai bătrân s-a oprit şi m-a întrebat.
“Fii bun, încotro se află comitetul executiv regional?”

“Veniţi cu mine, căci îmi este în drum.”

Aici se încheie un alt capitol din calvarul meu în raiul comunist bolşevic, ale cărui date precise le amintesc aici:
Vineri, 28 iunie 1940, fiarele bolşevice au cotropit Basarabia, Nordul Bucovinei şi Ţinutul Herţa, şi au declanşat teroarea roşie pe tot teritoriul ocupat. Marţi, 16 iulie 1940, a fost arestat unchiul meu Costea Leancă şi, în timpul marelui cutremur din toamna anului 1940, a fost avariată grav închisoarea din Chişinău, a căzut şi o parte din tavanul celulei unde se afla unchiul meu, împreună cu Pirogan şi cu Buzuleac. Unchiul Costea s-a ales cu piciorul stâng rupt, Buzuleac cu capul spart, numai Pirogan a rămas neatins. Chiar dacă erau răniţi, au fost duşi în lagărul morţii, Suho-Bezvodnaia, din regiunea Gorki, unde unchiul a murit de foame şi de sete, vineri 18 aprilie 1941. Iar duminică, 3 septembrie 1944 am fost arestat, împreună cu fratele meu vitreg Pitirim Daniel Şontea. Pe mine m-au eliberat a doua zi, iar fratele meu a fost judecat şi condamnat la 15 ani, ucis în lagărul morţii din Magadan şi aruncat într-o groapă comună, împreună cu câteva mii de deţinuţi politici, în data de vineri, 28 decembrie 1945.

Duminică seara, 23 septembrie 1945, a fost arestat tatăl meu, Maxim Teodor Leancă, a fost condamnat la zece ani închisoare şi a avut norocul să fie înmormântat acasă, căci se afla în lagărul de la Valea Norocului din raionul Floreşti. După opt ani de detenţie m-au chemat să-l iau acasă, fiind grav bolnav. Duminică 30 august 1953 el s-a întors acasă, şi-a văzut toate rudele, iar miercuri 16 septembrie 1953 s-a stins din viaţă. Miercuri seara, 17 iulie 1946, am trecut graniţa de la Prut, prin apă, şi am ajuns în satul Cuza-Vodă, unde am cunoscut-o, duminică 21 iulie, pe Raluca, prima mea dragoste, de care m-am despărţit pentru totdeauna vineri, 26 iulie. Duminică, 28 iulie, am ajuns la castelul din Piteşti al Clarei, unde am trăit 15 zile ca în poveşti, dar am fost nevoit să o părăsesc pentru totdeauna din cauza criminalilor bolşevici, ca şi pe Raluca, luni 12 august. Vineri 23 august am trecut înapoi Prutul, şi am ajuns acasă, unde era deja foamete organizată. Vineri 17 mai 1947 am fost arestat în gara Ocniţa, şi în ziua de vineri, 18 iulie, am fost condamnat la 15 ani, iar miercuri, 23 iulie, am ajuns în celula deţinuţilor politici.

Vineri, 25 iulie, procurorul Ivan Ivanovici mi-a scris cererea de graţiere. Joi, 31 iulie, am fost încărcaţi într-un vagon de marfă, şi timp de 43 de zile, ca într-un coşmar, între fiare cu înfăţişare de om, am ajuns în iadul din Karabas, dar, din 17 deţinuţi politici din grupul nostru, au ajuns numai nouă. În noaptea spre vineri 19 septembrie 1947 a fost înjunghiat şi amiralul Anatol Andreievici Dimidenco, pe care-l iubeam, sărmanul, ca pe un părinte, şi tot în acea zi am fost scoşi din celula morţii, rămânând numai trei oameni, şi am nimerit în baraca numită internaţională. Sâmbătă, 3 ianuarie 1948, am fost eliberat, sâmbătă 17 ianuarie am primit buletin, iar a doua zi, duminică, am primit bilet pentru Habarovsk. Luni, 2 februarie, am început lecţiile la cursul de contabilitate de nouă luni din Habarovsk, trei băieţi între douăzeci şi şapte de fete, dintre care o iubeam pe Lena Hodjaeva. Duminică, 6 iunie, ne-am declarat dragostea, iar a doua zi am luat-o cu mine la cămin, ca soţie. Marţi, 10 august 1948, Lena a venit de la consultaţie fericită, cu o adeverinţă că e gravidă, pe care a dat-o mamei ei. Joi, 28 octombrie, am terminat examenele, am primit, împreună cu Lena, certificatele de contabili, şi am fost angajat la fabrica de pâine, unde lucram împreună cu mama Lenei.

Sâmbătă, 6 noiembrie, mama Lenei, motivând raţiuni de securitate, mi-a propus să-mi schimb numele, iar miercuri 10 noiembrie am primit un buletin pe numele Mihail Maximilianovici Lenucica, născut la 8 ianuarie 1927, în oraşul Rostov pe Don, de naţionalitate rus. Joi, 25 noiembrie, m-am întâlnit cu Vasilţov, care mergea spre Comitetul executiv regional, şi în această

zi blestemată a început expediţia polară secretă. O sută şaptezeci şi două de zile am avut-o pe Lena de soţie.

VIII. Taina expediţiei polare

Mergeam, împreună cu cele trei persoane necunoscute, spre Comitetul executiv regional. Aproape de sediu m-am întâlnit cu Ivan Vasilţov faţă în faţă, şi m-a întrebat:
“Lenucica, şi pe tine te-au chemat la executivul regional?”
“De ce să mă cheme?”- am întrebat eu
“Cine ştie de ce. Hai să vedem, că trebuie să fi fost şi tu chemat. Oamenii aceştia m-au rugat să-I aduc aici, dar dacă te-au chemat pe tine, rămân şi eu.”
“Lenucica! Am o scrisoare pentru tine
……..
…….
…….
La ora nouă a venit preşedintele Comitetului executiv al regiunii, s-a uitat la noi, apoi la străinii aceia, şi a întrebat:
“Dumneavoastră sunteţi organizatorii expediţiei?”
“Da, tovarăşe preşedinte.”
Preşedintele ne-a chemat pe toţi în biroul său şi a reluat:
“Aşadar, cu dumneavoastră am vorbit la telefon acum trei zile?”
“Da, tovarăşe preşedinte. Daţi-ne voie să ne prezentăm: eu sunt Vasili Dimitrievici Poleakov, academician, doctor în geologie. Tânărul de lângă mine este asistenul meu, Peter Cleme, iar fata de lângă el este medicul expediţiei, Isolina de Vardaz.”
“Bine, tovarăşe Poleakov. Vă pot oferi pe aceşti doi tineri cu care m-aţi întâlnit. Corespund cerinţelor dumneavoastră, căci sunt fără familie, buni la calcule, contabili. Vă rog să mă scuzaţi că nu vă pot oferi mai mult. Războiul ăsta blestemat ne-a prăpădit băieţii. Dacă aveţi nevoie de fete, vă pot da câte doriţi.”
“Nu, tovarăşe preşedinte. Fetele nu sunt pentru expediţii în extremul nord. Suntem mulţumiţi cu băieţii ăştia doi. Ce ziceţi, băieţi, sunteţi de acord?” a întrebat Poleakov, uitându-se zâmbind la noi.
“Eu unul, nu sunt de acord”, le-am zis.
“Băieţi, sunteţi sau nu de acord, ăsta e un ordin, nu se discută.”
“Întâi de toate că eu nu sunt acum militar, şi nici membru de partid, ca să mă supun ordinelor”, le-am spus eu, răspicat.
“Totuşi eu te-aş sfătui să accepţi, tovarăşe Lenucica. Lena are să te aştepte doi ani, dacă te iubeşte. Vorbesc eu cu Ana Ivanovna, să amâne nunta voastră. Dacă nu, la primăvară pleci în armată, şi veţi fi despărţiţi nu doi, ci trei ani.”
“Băiatul e pe cale să se însoare?”, a întrebat Poleakov.
“Da, e logodit cu fata generalului Hodjaev, erou al Uniunii Sovietice, mort în luptele de la Stalingrad.”
“Tinere”, mi-a spus Poleakov, te sfătuiesc să accepţi, cum l-am sfătuit şi pe asistenul meu Peter Cleme, logodit ca şi tine. Vă întoarceţi peste doi ani, cu o sumă mare, temelie a viitorului vostru. Gândeşte-te bine, doi ani, şi scutit de armată, şi cu mulţi bani la întoarcere. Dacă nu, la primăvară vei fi încorporat, pe trei ani.”
“Hai să mergem, Lenucica, abia scăpăm de armată, şi câştigăm mulţi bani”, m-a îndemnat Vasilţov.

Eu am ieşit cu inima frântă, căci presimţeam o nenorocire. M-am dus la contabilitate, la fabrică. Am găsit-o numai pe Lena, care a sărit de gâtul meu. Dar, văzându-mă schimbat la faţă:
“Mişinca, ce ai, ce s-a întâmplat?”
“Lenuţo, vin de la executivul regional. M-au trimis cu forţa, împreună cu Vasilţov, într-o expediţie polară de doi ani de zile. Mai am nădejde numai în mama ta, că mă scapă de beleaua asta.”
“Cum? Într-o expediţie polară, la urşii albi? De acolo nu se întoarce nimeni! Nu, n-ai să te duci de lângă mine nicăieri, abia te-am găsit, abia te-am aflat, şi nu vreau să te pierd, destul că mi-am pierdut tatăl.”
“Dar mama ta n-a venit azi? Trebuia să dea evidenţa.”
“Mama? Mama a fost chemată la comitetul executiv regional.”
“Aha, au chemat-o ca să-I spună şi ei, şi să amâne nunta noastră.”
“Nu, asta niciodată.”
“Ei mi-au spus că, dacă nu plec, mă iau în armată la primăvară, trei ani, iar din expediţie spuneau că vom câştiga bani mulţi.”
“Mişinca, de la urşii albi nu se întoarce nimeni, nici cu bani, nici fără bani. Până la armată noi facem nunta, pe la începutul lui mai eu nasc şi, cu copil mic, nu te mai ia nimeni de lângă mine. Iar dacă te recrutează, ai să fii în complexul militar Voloceaevka, de pe Amur, şi am să pot veni la tine în fiecare duminică. Dar de la urşii albi nu te mai întorci” - şi a început să plângă în hohote.

Pe neaşteptate, a intrat mama ei, şi Lena s-a repezit la ea şi a îmbrăţişat-o.
“Mămică, nu-i aşa că nu i-ai lăsat să-mi ia soţul de lângă mine, şi să-l ducă la urşii albi?”
“Cum era, fata mea, să resping propunerea preşedintelui, când ţara are nevoie de oameni competenţi, ca soţul tău. După doi ani se va întoarce, cu sute de mii de ruble. Economisim şi noi, şi soţul tău, şi când se întoarce ne putem muta la Moscova.”
“Iar începi cu Moscova? Pentru asta ai vrut să mă vinzi unui criminal bătrân, fără să-ţi pese de mine”, I-a spus Lena, în hohote de plâns. “Hai acasă, Mişinca, să ne facem bagajul, şi până mâine suntem departe de Habarovsk.”
“Nu plecaţi nicăieri, căci mi-am dat cuvântul, şi aşa are să fie.”
“Cu ce drept ţi-ai dat cuvântul, pentru un om care nici nu-ţi este încă ginere. Hai, Mişinca, că mama mea nu are nici un drept asupra ta. Slavă domnului, nici eu nu mai sunt minoră, să-şi bată joc de mine. Rău am făcut că nu ne-am dus la Blagovescensk, unde ne-a trimis, dar cred că nici acum nu e târziu.”
“Uite ce e, fata mea. El pleacă unde îl trimitem, dacă nu îl dau pe mâna NKVD-ului, că-i fiu al unui duşman al poporului. Ca să nu fie urmărit, şi-a schimbat numele de familie, a făcut un buletin de identitate fals, şi în loc să meargă în expediţie, va merge la Magadan, de unde nu te mai întorci înapoi.”

Lena a amuţit şi s-a uitat cu spaimă la mama ei. Apoi s-a apropiat de sobă, unde ardea un foc de cărbuni, a scos din poşeta ei buletinul meu cel nou, şi l-a aruncat în sobă, pe cărbuni înroşiţi, unde s-a aprins pe loc.
“N-am ştiut că am o mamă criminală. Acum am înţeles de ce îl ajută pe criminalul Iuri Muhapad, ajuns colonel şi satrap de-al lui Beria, prin minciuni şi crime. Tot prin minciuni şi crime ai ajuns şi tu membră a biroului politic.”
“Orice comunist trebuie să fie necruţător cu duşmanii de clasă.”
“Va să zică, soţul meu ţi-e duşman de clasă! De asta i-ai spus să-şi facă buletin falsm ca să-l dai pe mâinile lui Muhapad, un criminal, cum eşti şi tu. Uită că buletinul vostru fals arde în foc.”

Mama ei s-a repezit la sobă, dar a mai găsit scrumul. S-a uitat la fata ei cu ură, şi i-a spus:

“Am dat cinci mii de ruble pe el. De ce l-ai dat în foc, era spre binele vostru, ca să nu mai ştie nimeni cine sunt părinţii lui.”
“Dar de unde ştii tu, mamă, de părinţii soţului meu, că n-am vorbit despre asta niciodată?”
Ana Ivanovna, luată prin surprindere, nu ştia ce să răspundă.
“Am făcut cercetări, ca să ştiu cum de-a ajuns el la noi, tocmai din Moldova.”
“Şi nu ţi-e ruşine, femeie bătrână, să minţi de la obraz! Urmărirea persoanelor suspecte e de competenţa NKVD-ului, şi nu a unui membru în biroul politic orăşenesc. Tu, mamă, ai copiat de pe buletinul vechi adresa soţului meu, şi ai trimis-o criminalului Muhapad, idolul tău. Doar e satrapul lui Beria, numai el putea pune în urmărire persoane care nu-I convin, suspecte, cum le crezi tu.”
“Cred că am dreptul să ştiu cu cine trăieşte fata mea, şi cine a îndemnat-o să mă părăsească.”
“Ai avut dreptul să-ţi baţi joc de mine, şi să mă dai pe mâinile unui criminal, să-şi bată joc de mine şi să mă lase gravidă, cât am fost minoră. Acuma sunt femeie, n-ai nici un drept asupra mea. Va să zică, amicul tău ţi-a scris, să-ţi spună cine sunt părinţii lui, şi te-a îndemnat să-i faci buletin fals, ca să-l aveţi la mână şi să se răzbune pe mine, fiindcă i-am spart capul cu sticla de şampanie şi i-am scăpat din mână. Să mergem, Mişinca, nu mai lucrăm aici, de azi înainte.”

Atunci am părăsit eu contabilitatea, pentru totdeauna. Mama Lenei ne-a avertizat:
“Plecaţi, dar să ştiţi că Iura mai devreme sau mai târziu vă dă de urmă, şi veţi fi pedepsiţi amândoi.”
“Mulţumesc, mamă, că ai spus şi tu ce gândeşti. Îmi pare rău de tata, că a trăit cu scorpia care m-a născut pe mine.”

Am ajuns acasă şi ne-am încuiat în dormitor. Lena plângea, iar eu, îngrijorat, mă gândeam ce să facem. Ideea ei, să ne ducem într-un loc depărtat, nu ne ajuta, căci de NKVD nu te poţi ascunde. Lena s-a liniştit, a început să facă bagajele şi mi-a spus:
“Mişinca, ne luăm ce-I al nostru şi plecăm. Deocamdată mergem la Maria Ivanovna, directoarea noastră, îi spunem totul, cum i-am spus şi atunci când m-ai luat la cămin, şi o rugăm să ne dea alte certificate şi altă familie. Ce-ai zice dacă am lua numele tatălui tău, iar numele tatălui meu să ne fie la amândoi numele tatălui: Mihail Vasilievici Maximov şi Lena Vasilievna Maximova. Ne ducem undeva, la Irkutsk, depunem o plângere că ne-au furat banii cu tot cu buletin, şi ne fac alte buletine, după numele din certificatele de contabili.”
“Lenuţo, mă gândesc altfel. Lasă-mă să plec în expediţie, şi Vasilţov vrea să plece. Dacă am noroc să mă întorc, peste doi ani vin cu două sute de mii de ruble, luăm copilul şi mergem la Chişinău, în Moldova, căci m-am lămurit că de mama ta trebuie să stăm cât mai departe. Tu, prefă-te că te împaci cu situaţia, nu te mai certa cu ea, iar noi ţinem legătura prin Maria Ivanovna, căreia tu ai să-i povesteşti totul. Altă soluţie, puişor, nu avem.”

Ea s-a învoit, s-a liniştit, i-a spus mamei sale că s-a răzgândit şi că mă lasă să plec în expediţie. Când mă voi întoarce facem nuntă şi cumătrie odată. Mama ei s-a bucurat, şi-a cerut iertare, făţarnic, de la noi, că ne-a speriat aşa de tare.

Iar a doua zi de dimineaţă am şi decolat, cu avionul special cu care venise Poleakov şi însoţitorii lui. După o zi, am aterizat în oraşul Komsomolsk pe Amur, unde am stat două zile. Au fost angajate, ca membre ale expediţiei, alte două persoane, aduse de primul secretar al Comitetului executiv al oraşului, care aştepta expediţia de zece zile. Primul era Abdul Mamedovici Bulatov, de meserie vânător, foarte priceput, şi al doilea geologul Alexandr Ivanovici Corniuşin. Cu cei de dinainte, şapte persoane, care au fost principalii membri ai expediţiei.

Duminică, 28 noiembrie, am părăsit oraşul Komsomolsk pe Amur, pentru totdeauna. Marţi, 30 noiembrie, am aterizat la Magadan - mai înainte făcusem escală la Aian şi la Ohotsk, pentru

combustibil. Am stat două zile în Magadan, timp în care cei doi aviatori au controlat aparatura avionului, fiindcă urma traseul cel mai greu pentru avionul nostru, marca Antonov. Până la Anadâr trebuia să zburăm pe deasupra şirului de munţi Cerskog, înalţi de 2.000 de metri, iar în micile localităţi de pe traseu era foarte greu de aterizat. Prima escală a fost acum într-un sătuc, Merenga, tot pentru combustibil. La 3 decembrie am aterizat în micul oraş Ghijiga, port în golful Şelihov, la Marea Ohotsk. După încă o zi, am aterizat lângă un sătuc de pe valea râului Pengina. Satul se numea Oklan. Valea era acoperită de zăpadă până la brâu. Acolo ne aşteptau patru butoaie de combustibil. Duminică, 5 decembrie, am aterizat la Vaegi, sat de pe valea râului Main, şi, în sfârşit, luni, 6 decembrie, am ajuns la Anadâr, un oraş mic, port în golful cu acelaşi nume, la Marea Behring, şi centru administrativ al regiunii Ciukotka.

Am descărcat din avion, înainte de a ne părăsi, aparatură geologică, 25 de costume termoizolante de tip scafandru, cu fir electric, câte patru seturi de baterii "Anod" şi "Macal", de câte 8 kg, o instalaţie de încălzire electrică, garantată trei luni, un aparat de transmisiune, de tip "Tai", cu cod complet, mai multe spirtiere, de încălzit şi de fiert ceai, cu un butoi de spirt de 200 de litri, două pistoale automate Kalaşnikov, cu disc de 72 de cartuşe. Apoi, două pânze de cort speciale, din păr de cămilă, 25 de saci de dormit, 25 de cojoace şi 25 de perechi de pâslari. În locul avionului, ne aşteptau trei sănii autopropulsate, tip elicopter, numite "Iucagar", în care am încărcat întreg bagajul.

Am stat patru zile în Anadâr. Fiecare a primit instrucţiunile necesare. Lui Vasilţov I s-a încredinţat aparatura geologică , iar mie mi-au încredinţat aparatul tip "Tai", cu codul lui, pe care l-am învăţat în trei zile. Datorită acestui fapt, mi-au dat şi un pistol automat, gloanţe de rezervă pentru zece discuri. Am mai fost ales, în mod unanim, casier şi contabil al expediţiei, primind 25 de livrete de economie, în care urma să trec, pentru fiecare membru al expediţiei, suma cuvenită.
Vasile Dimitrievici Poleacov, şeful expediţiei, ne-a lămurit că ea a fost plănuită în mare secret, de către Comitetul central al PCUS, în frunte cu Stalin, Şfernic şi Beria. Lui I s-a dat însărcinarea de a organiza şi a conduce expediţia, pentru a descoperi zăcăminte de minereu radioactiv. În acel timp Uniunea Sovietică nu avea minereuri radioactive pentru bomba atomică - uraniu, plutoniu. Planul expediţiei era să cerceteze extremitatea de nord a Siberiei, în toate regiunile de tundră: muntos, păduros, şes. Punctul de plecare a fost stabilit în micul oraş Providenia, port în golful cu acelaşi nume, la marea Behring. Sosirea trebuia să fie în orăşelul Dickson din peninsula Taimâr, port la marea Kara.

Vineri, 10 decembrie, am pornit cu Iucagar-urile spre orăşelul Providenia. Fiind golful îngheţat, săniile au ajuns în trei zile, pe gheaţă de-a dreptul. Acolo ne aşteptau douăzeci de oameni, din populaţii nordice, printre care: patru aleuţi, trei iacuţi, cinci koreaţi, trei kamcedali, cinci ciucci. Erau cu ei şi patru sănii trase de câini (sănii "Natur"), treizeci de câini în total. O sanie era încărcată cu făină de peşte ("iucala") pentru hrana câinilor.

Luni, 13 decembrie 1948, am început expediţia geologică, prin munţii Ciucotkăi, munţi cu înălţimi până la 1.200 de metri. Între localităţile Providenia şi Uelen am descoperit numai zăcăminte de fier, mangan, crom şi cupru. Între Uelen şi Enurmino am descoperit, pe lângă cupru şi cositor, mari zăcăminte de mercur, precum şi componente radioactive cu plutoniu. O zi şi o noapte s-a petrecut cu vodcă, spirt şi frigărui. Era sâmbătă, 25 decembrie, Crăciunul pe stil nou. Abdul Bulat vânase un pui de ren de toată frumuseţea. Pe deasupra, băieţii găsiseră în Enurmino şi douăsprezece sticle de vodcă.

Isolina Ramonova, văzând că sunt mărginit la băutură, căci rămăsesem treaz de unul singur, iar automatul era mereu lângă mine, mi s-a alăturat, cerându-mi apărarea. Ceilalţi năzuiau la ea, mai

ales Corniuşin, dar, văzând că-I iau apărarea cu automatul în mână, s-a retras înjurând de toţi sfinţii. Ceilalţi au lăsat-o şi ei în pace.

Stăteam în căminul şcolii, bine încălzit. Avea numai patru încăperi, una mai mare şi trei mai mici, dintre care una era fusese destinată Isolinei . Şcolarii plecaseră acasă la părinţi, căci era sâmbătă seara. Camera mare, unde se chefuia, era cantină şi bucătărie. După ce Corniuşin a dat înapoi, înjurându-ne, ea a zis:
“Lenucica, vreau să plec, că mi-e silă de prostia beţivilor de aici. Dar, singură, mi-e frică de derbedeul ăsta. Te rog să vii cu mine.”
“Cu plăcere, Isolina Ramonovna, dacă aveţi încredere în mine”
“Până acum am avut încredere în Peter Cleme, dar îl văd aşa de beat, şi vorbeşte nişte prostii mai mari ca el, că mi-e silă. A luat de lângă mine staţia radio, de care nu mă despărţeam, eu am luat în mână automatul, şi m-am dus în urma ei în dormitor, cel mai mic dintre ele. Încăpuseră acolo două paturi, şi o măsuţă între ele, la fereastră.

A încuiat uşa în urma mea. Pe masă ardea o lampă de gaz. Era ora patru după amiază, dar soarele asfinţise de două luni, eram în plină noapte polară. Dăinuia aurora boreală, dând o lumină roşie peste tot. Isolina şi-a dat jos haina groasă , şi a ieşit la iveală un trup minunat, tras ca prin inel, de am rămas cu ochii pironiţi la ea. A priceput şi a zâmbit:
“Lenucica, stai pe patul de alături, şi nu te uita aşa la mine, căci nu cred că sunt mai frumoasă decât logodnica ta.”
“Isolina Ramonovna, sunteţi mult mai frumoasă decât Lena, logodnica mea. Şi îmi amintiţi de o persoană care vă semăna, şi pe care n-o pot da uitării.”
“Sunt curioasă, Lenucica. Avem timp destul, aş vrea să-mi povesteşti de persoana aceea de care spui că seamănă cu mine.”
“Isolina Ramonovna, ar trebui să vă povestesc întâmplări din viaţa mea, dar nu vă cunosc, nu ştiu cine sunteţi. După numele pe care îl aveţi, cred că nu sunteţi rusoaică.”
“Aşa e. Dar nici eu nu ştiu cine eşti, şi mă miră mult numele dumitale, căci e nume de fetiţă, nu de familie.”
“Am un nume fals, Isolina Ramonovna.”
“Cum, nume fals, şi eşti logodit cu fata unui general erou al Uniunii Sovietice! Şi ai intrat şi în expediţia asta, strict secretă!”
“Isolina Ramonovna, logodnica mea Lena îmi cunoaşte adevăratul nume, ca şi Vasilţov, prietenul meu.”
“Şi dacă nu e secret, de ce nu-l spui?”
“Prefer să rămân cu pseudonimul, în expediţie.”
“Promit că n-am să spun numele nimănui.”
“Numele meu e Mihai Leancă, dacă ţii într-atât să-l afli. Numai dumneata îl ştii cu adevărat.”
“Mihai Leancă! Sunteţi român?”
“Da, sunt român basarabean - din aşa-numita Republică Sovietică Socialistă Moldovenească.”
“Atunci am să-ţi spun Michel, numele tău în limba franceză. Te-am cunoscut după accent că nu eşti rus, şi mai ales după felul în care te-ai purtat şi ai vorbit, mai omeneşte decât porcina rusească. Cât ar fi de învăţaţi, când scapă la băutură se fac animale mai murdare ca porcii.”
“Iar dumneavoastră, cred că sunteţi franţuzoaică.”
“Nu, Michel. O dată ce nu eşti rus, mă încred în tine şi îţi spun adevărul. Sunt născută la 18 ianuarie 1925 în oraşul Badalona, de lângă Barcelona. Sunt spaniolă, tatăl meu a fost avocat, iar mama profesoară de limbi străine - franceză, engleză şi rusă. În războiul civil, generalul Franco, ajutat de Mussolini şi de Hitler, a învins coaliţia democratică. Părinţii mei au luptat şi ei. Tata a fost comandant al unei companii în mare parte de voluntari internaţionali, între care şi câţiva ruşi comunişti. Mama mea a fost traducătoare a companiei, şi a fost ucisă de un trădător austriac, un fascist care s-a strecurat între voluntarii din companie. L-a rănit şi pe tata, la genunchiul

piciorului stâng, când a fost împuşcat de ruşii comunişti. A fost dus, rănit, pe crucişătorul lor, "Rossia", pe care era amenajat un spital.
Noi aveam casele mari şi frumoase ale mătuşii Isabel, în centru Barcelonei. Sora mai mare a mamei mele, rămasă văduvă încă din vremea primului război mondial, neavând copii, şi-a făcut testamentul pe numele meu. A trecut o moşie mare şi bogată, 1.700 de acri de pământ, cu două conacuri, şi casele din centrul oraşului, care erau pe jumătate ale părinţilor mei, primite ca dar de nuntă. Mătuşa a moştenit averea de la soţul ei, ce se trăgea dintr-o familie de aristocraţi, din apropierea oraşului Granoliera, la patruzeci de kilometri de Barcelona.

După ce mama a fost înmormântată, ştiind că tata e rănit şi se află pe crucişătorul sovietic, m-a lăsat să merg la el, să-l îngrijesc. Au venit şi bunicii, şi Ines. Ei s-au întors la Badalona, căci Ines este moştenitoarea lor, şi nu mai avea că căuta în casele pustii o fetiţă de opt ani. Ea am rămas lângă tata. Doctorii spuneau că rana are să se vindece, dar că n-o să mai poată îndoi piciorul de la genunchi.

După câteva zile, fasciştii au ocupat Barcelona, iar eu cu tata am fost nevoiţi să emigrăm în Rusia. Crucişătorul a ancorat la Sevastopol, l-au internat într-un spital din Ialta, rana s-a vindecat repede, şi, cu ajutorul camarazilor, am ajuns la Moscova. Învăţasem puţin rusește, de la mama şi de pe crucişător, aşa că la unsprezece ani am fost înscrisă la şcoala rusă, în clasa a patra. Tata lucra ca avocat. Tot de nevoie, tata a intrat în partidul lor bolşevic, iar eu în organizaţia de tineret, Komsomol, . Dar viaţa şi obiceiurile lor, bazate pe crimă, minciună şi hoţie, nu le puteam suferi.

În 1942 am terminat şcoala medie de 10 ani, şi am intrat fără concurs la Institutul de medicină. În 1945, prietenii şi foştii voluntari din compania tatălui meu, care îl scăpaseră de la moarte, împuşcându-l pe fascist, au fost arestaţi la ordinul lui Beria, şi învinuiţi că sunt duşmani ai poporului. Tata I-a apărat ca avocat, demascând minciunile lui Beria. De aceea a fost arestat, învinuit de spionaj, şi l-au împuşcat împreună cu aceia cărora le luase apărarea.

Eram la facultate în anul al treilea, şi am rămas fără surse de existenţă. Am avut noroc de profesorii mei, care m-au recomandat ca profesoară de franceză unor şefi bolşevici. Doi ani am învăţat şi am dat lecţii de franceză, ca să am din ce trăi. Când am terminat facultatea, tot profesorii mei m-au angajat la policlinica institutului, de unde am fost trimisă în expediţia aceasta, şi iată-mă înaintea ta. Acum aş vrea să-mi povesteşti cum de ai ajuns tu aici."

"Isolina Ramonovna, mi-aţi povestit viaţa dumneavoastră. Nu ştiu dacă aţi trecut sub tăcere, sau nu aţi avut vreo istorie de dragoste. Eu n-am să ocolesc asta, am să-ţi spun totul, căci în necazul meu se ţes şi asemenea istorii. Află că sunt născut la 8 ianuarie 1927, în satul Cuhneşti, judeţul Bălţi, din Basarabia. Aşadar sunt fiu de ţăran, şi cu doi ani mai mare ca dumneata" - şi i-am povesti apoi toată viaţa mea.

M-a ascultat ca vrăjită, şi am văzut, la lumina slavă a lămpii cu gaz, cum lăcrimează.
"Michel, dacă tu ai trecut graniţa de două ori, pentru mama ta şi pentru surorile tale, ştii măcar ce este cu ele acum?"
"Ultima scrisoare am primit-o de la sora Eugenia, eram în lagărul Batâc. Mi-a scris că sora Liuba e bolnavă dar, fiind frumoasă, s-a măritat aşa bolnavă. De atunci nu mai ştiu de ele, dar principalul este, Isolina Ramonovna, că le-am salvat de la foametea pusă la cale de fiarele bolşevice."
"Nu-mi mai zice Ramonovna, dragul meu. Nu-mi place politeţea asta oficială rusească, spune-mi mai simplu, Isolina, cum îţi spun şi eu Michel. Spune acum ce ai de gând să faci cu Lena. Ştiu că

te iubeşte şi a vrut cu orice preţ un copil, ca să te lege de ea şi să scape de amicul criminal al mamei ei."
"Isolina, nu ştiu ce voi face mai departe. Îmi pare rău de ea şi de copil, doar e copilul meu. Dar mi-e frică de mama ei, că e tot aşa de rea ca şi colonelul. Au aflat că părinţii mei sunt duşmani ai poporului, şi sunt în stare de orice, ca să se răzbune că am ademenit-o pe fiica ei. I-am spus Lenei, ca s-o liniştesc, că am s-o iau şi am s-o duc în Basarabia, la Chişinău, dar e totuna unde ne-am duce. Am să fiu găsit de NKVD-ist. De n-ar fi copilul, aş uita-o, mi-ar fi mai uşor, dar copilul mă dă gata. Şi Clara, la Piteşti, a vrut cu orice preţ să aibă un copil de la mine, de parcă ştia, sărmana, că ne despărţim pentru totdeauna. Ea nu mi-a spus dacă e însărcinată, dar pe Lena am lăsat-o cu burta începând să crească."
"Michel, ce-ai spune dacă ai merge cu mine în Spania, ca soţ?"
"Isolina, ştiu că eşti nedespărţită de Peter Cleme, iar acum eşti cu mine, fiindcă el s-a îmbătat, şi ai rămas fără apărare."
"Michel, eu n-am nimic de-a face cu dânsul. Îl simpatizam că nu e rus, dar are logodnica lui la Riga. Eu pe Cleme nu-l pot iubi, căci s-a rusificat cu totul, acum s-a îmbătat mai rău ca ruşii, nu se deosebeşte de ei, îmi este antipatic, nu simpatic."

S-a repezit la mine şi m-a cuprins, se uita în ochii mei fără să îndrăznească să mă sărute. Am strâns-o la piept şi am sărutat-o lung şi apăsat.
"Michel, era să mă înăbuşi! Eu n-am mai fost sărutată de nimeni, nu ştiu să sărut!"
"Atunci te mai sărut o dată!"
"Cum să te las, dacă nu mă iubeşti?"
"Dacă nu te iubeam, nu te sărutam, şi nu ţi-aş fi povestit viaţa mea."
"Michel, până să-mi povesteşti necazurile tale, îmi erai indiferent, şi te ştiam logodit. Acum îţi declar că te iubesc, eşti prima mea iubire, căci în ţara mea eram încă fetiţă, iar în ţara asta, a minciunii şi a hoţiei, urăsc porcăria rusească. Nu-i pot suferi pe ruşi, mai ales de când mi-au împuşcat tatăl, când a dezvăluit minciuna demnitarilor din vârful piramidei bolşevice."

Am început să ne sărutăm, dorinţa noastră s-a aprins, şi am întrebat-o dacă nu e mai bine să plec.
"Nu, Michel, nu mă lăsa singură acum, când mi-am găsit iubirea. Am douăzeci şi trei de ani, trupul meu îşi cere dreptul la iubire. Dar ce mă fac, Michel, dacă rămân gravidă, şi expediţia noastră este abia la început?"
"Isolina, dacă doreşti să facem dragoste, ai încredere, cunosc în ce fel să ne păzim, ca să nu rămâi gravidă când nu vrei."
"Garantezi tu asta?"
"Dacă nu ai încredere în mine, să renunţăm."
"Michel, am încredere, dar eu sunt virgină, şi mi-e cam frică."
"Doar eşti doctoriţă, n-ar trebui să-ţi fie frică. Mai devreme sau mai târziu, tot s-ar fi întâmplat asta."
"Bine, noaptea asta o petrecem împreună, căci mă dau ţie trup şi suflet. Ce facem cu paturile aste, că sunt prea înguste pentru doi?"
"Paturile astea sunt laviţe de scânduri, le punem alături, şi facem unul singur."
"Bine, şi acum?"
"Dăm hainele jos. Prima dată să facem dragoste aici, la marginea patului, căci eşti virgină, să fim cu atenţie, ca să nu ai dureri."
După aceea, ea mi-a spus surâzând:
"Michel, mai mare frica decât durerea. Întâia oară am simţit şi eu plăcerea sexuală. Noaptea asta vreau s-o petrecem făcând dragoste, căci cine ştie când vom mai putea, între gheţurile astea veşnice!"

Aşa a şi fost, foarte rar ni s-a întâmplat să mai fim într-un pat amândoi. De multe ori dormeam chiar în costumul scafandru, şi nici să ne sărutăm nu puteam. În schimb eram nedespărţiţi, din care cauză Corniuşin avea pe noi o ură de fiară.
Membrii expediţiei se îmbătaseră mai mult de bucurie, căci ajunsesem cu toţii bogaţi. După tariful pe care-l aveam, ni să plătea: pe un minereu de fier descoperit, 1.000 de ruble; de crom, 2.000, de cupru, 3.000, de aluminiu, 3.000; de cositor, 4.000; de nichel, 7.000; de mirobilit, 7.000; de fosforiţi, 7.000; de apatit, 7.000; de sulf, 7.000; de magneziu, 10.000; de mercur, 10.000; de argint, 10.000; de aur, 15.000; de platină, 15.000; de diamant, 15.000; de plutoniu, 25.000; de uraniu, 50.000 de ruble. Din suma cuvenită nouă, şeful expediţiei primea 13%, cei şase membri principali câte 10%, restul de 27% îl împărţeam la cei douăzeci de lucrători. Conducătorii Iucagar-urilor aveau tariful lor aparte, după kilogramul de produs transportat.

Prima mea transmisiune a fost stabilită pentru dimineaţa zilei de luni, 3 ianuarie 1949, oare 5,45, ora Moscovei, după codul OIB - 217 (Biroul special de informaţii - 217). Indicativul expediţiei era “OSZPE” (Expediţia secretă specială din extremul nord). La timpul şi la ora stabilite, am fixat apartul pe codul 217, şi am început apelul:
“Alo, alo, transmite OSZPE, mă auziţi? Recepţie!”
“Alo, alo, sunt OIB, vă aud bine, recepţie!”
“Alo, alo, notaţi coordonatele: în punctul Enurmino, 67 lat.N, 172 long.E, am descoperit în munţi mari zăcăminte de cărbune brun. Aţi înţeles? Recepţie!
“Am înţeles, am notat coordonatele.”

(Cărbune brun însemna componente radioactive de plutoniu, iar cărbune negru însemna uraniu).

În Ciucotka am mai descoperit încă două zăcăminte de plutoniu, şi unul de uraniu, între localităţile Venkarem şi Mâs-Şmita, respectiv între Biliges şi Pevek. Apoi, în Iakutia, între Ambarcik şi Cerski, două zăcăminte de magneziu, unul de plutoniu, unul de apatit. Între Kolumnsk şi Nijnie-Kolâmânsk, cinci zăcăminte de aur, două de diamant, unul de argint. Între Andruşkino şi Logoşkino, pe râul Alazeia, două zăcăminte de uraniu, unul de magneziu, două de sulf. Între Polarnoe şi Ciokurdah, un zăcământ de uraniu, sub albia râului Indighirka. În preajma localităţii Tumat de pe râul Ciodon, două zăcăminte de componente plutonice şi trei de mercur. La Nijnie-Iansk şi Usti-Iansk, pe râul Lena, trei zăcăminte aurifere şi unul de uraniu. În apropierea aşezării Naiba, pe ţărmul golfului Bour-Haia, un zăcământ de componente plutonice, unul de mirobilit. Lângă mitul port Tiksi, în acelaşi golf, Bour-Haia, al mării Laptev, un zăcământ de uraniu şi două de aluminiu. În localitatea Tit-Arî, pe fluviul Lena, un zăcământ de uraniu, şi două de nichel. În delta Lenei, în apropiere de aşezarea Segostâr, un zăcământ de uraniu, două de componente plutonice, unul de magneziu. În apropiere de Taimâlâr şi Oleiniok, două zăcăminte de uraniu, unul de componente plutonice, trei de fier. În aşezarea Iurinung-Haia, de pe râul Anabar, un zăcământ de uraniu şi unul de mercur, care au fost ultimele noastre descoperiri.

Ajunşi în peninsula Taimâr, la Sândasko, pe ţărmul golfului Hatanga, ne-a părăsit şi ultima sanie Iucagar. S-a dus după provizii, ca şi celelalte, şi nu s-a mai întors. Primul ne părăsise în localitatea Tit-Arî, pe lângă fluviul Lena. Al doilea în Ust-Oleiniok. Câinii au pierit de foame şi de frig, de rămăseseră numai nouă. Cei mai mulţi muriseră de foame, fiindcă noi, neavând ce mânca, fierbeam din făina lor de peşte, iucala, un fel de terci, rău mirositor şi amărui, dar trebuia să-l mănânci ca să nu mori. Câţiva oameni, printre care şi eu, s-au îmbolnăvit foarte rău. Isolinei, în afară de câteva cutii de glucoză, câteva de aspirină şi cintramon, nu-I rămăsese nimic. Pe mine m-a salvat de la moarte cu glucoză, dar, având puţină, le dădea celorlalţi bolnavi numai asprină şi cintramon. Doi ciucci au murit, restul ne-au părăsit cu toţii, 16 oameni, căci doi coreaci, neavând echipament, ne părăsiseră de la început.

Am rămas astfel numai noi şapte. În apropiere de Taimâlâr am întâlnit o tabără de neneţi nomazi, eschimoşi, care ne-au găzduit la ei un timp. În acest timp Corniuşin a adus din Taimâlâr cinci eschimoşi de origine dolgană, ca ajutoare ale lui. Am convenit ca banii de pe livretelede economii alecelor morţi să-I trec pe livretele lor de economii, pe care le au cu ei.

Ultima mea transmisiune a fost în ziua de luni, 20 februarie 1950, dar nu mi-a răspuns nimeni. A doua zi am ieşit iarăşi în eter, şi mi-a răspuns neoficial acelaşi glas de femeie, numai trei cuvinte: "Bolşe ne vâzâvat" - "Nu mai transmiteţi". Isolina mă ţinea numai cu glucoză, şi mi-a explicat că boala mea vine de la lipsa de vitamine în organism. Şi-ar fi dat jumătate de viaţă pentru un kilogram de morcovi, căci numai morcovii ar fi fost în stare să mă pună pe picioare. După fiecare injecţie cu glucoză, mă simţeam mai bine cel mult trei zile, puteam să umblu. Când a început ultima cutie de zece fiole, ea s-a uitat speriată la mine, şi a început să plângă în hohote. Vasili Dimitrievici a auzit-o plângând, a intrat în cort şi a întrebat-o de ce plânge. Ea a răspuns printre lacrimi:
"Lenucica e bolnav de beri-beri".
"Beri-beri? Ce boală mai e şi asta?"
"O boală rară, puţin cunoscută, se mai numeşte şi boala chineză. Vasili Dimitrievici, măcar un kilogram de morcovi găseşte-mi, ca să-l pot vindeca, căci glucoza mai rău îi face, şi chiar şi ea e pe sfârşite."
"Isolina Ramonovna, de unde să găsim noi, în tundra din Taimâr, morcovi? Ţine-l cu glucoza pe care o mai ai, căci, după cum se vede, expediţia noastră a luat sfârşit. De-ar veni odată Bulatic, cu ceva vânat! De el depinde viaţa noastră, să nu fi fost el muream de foame încă în Ciucotka. Cu ce a vânat, urşi, reni, foci, morse, bune sau rele, am rezistat foamei."

N-a terminat bine vorba, că Bulatic a intrat în cort, târând după el un pui de ren.
"Slavă domnului că te-ai întors, şi încă cum! Avem cu ce trăi mai departe."
"Dimitrievici", a răspuns vânătorul, " puiul ăsta de ren l-am vânat în cireada unor eschimoşi nomazi. Tabăra lor trebuie să fie pe undeva, în apropierea râului Popigai, căci pe acolo încep pădurile tundrei. Sunt oameni buni şi cinstiţi. Ar trebui să le cerem ajutorul, aşa cum am făcut şi la Taimâlâr, altfel suntem pierduţi. Taimârul este un pustiu de gheaţă cumplit, cu geruri de - 70 de grade şi cu cea mai lungă noapte polară. Gerurile fac aurora boreală foarte puternică, dăunează vederii, de aceea Taimârul este complet pustiu, aici nu rezistă nu numai oamenii, ba chiar şi animalele polare."
"Bine, Bulatic. Du-te şi cheamă-i pe toţi, să ne sfătuim ce vom face mai departe"

Au intrat în curând cu toţii în cort, inclusiv cei cinci eschimoşi. Vasili Dimitrievici a expus situaţia.
"Scumpii mei tovarăşi, azi e joi, 23 februarie, ziua glorioasei noastre Armate Roşii. Cu această ocazie, permiteţi-mi să vă felicit pe toţi. Astăzi se împlineşte un an, trei luni şi douăzeci şi cinci de zile de la începutul expediţiei, care ia acum sfârşit. Suntem într-o situaţie mizerabilă, de plâns, nu ştim ce s-a întâmplat cu săniile noastre Iucagar, că nu s-a mai întors nici una, câinii ne-au pierit, de au rămas doar şase, şi nu mai este cu putinţă să continuăm expediţia şi în tundra muntoasă din nordul peninsulei Taimâr, unde se presupune că sunt cele mai multe zăcăminte de minerale. Nu putem nici să ajungem în portul Dikson, unde ne aşteaptă avionul nostru, la data fixată, întâi septembrie din acest an, ca să ne ducă la Moscova. Lenucica a încercat să ia legătura cu centrul, dar, din păcate, centrul nu răspunde, şi n-avem cum să cerem ajutor. Lenucica a încercat şi azi să ia legătura, dar degeaba, centrul nu mai răspunde.

Cu toate grozăviile nopţii polare, cu geruri mai mari de - 60 de grade, noi am parcurs, într-un an şi trei luni, o distanţă foarte mare, de la Providenia, în Ciucotka, până aici, în peninsula Taimâr.

Am descoperit unsprezece zăcăminte de uraniu, nouă de componente plutonice, la care nici nu ne aşteptam. Când am început expediţia, am sperat să descoperim măcar două-trei zăcăminte de uraniu. Celelalte minereuri nu sunt atât de importante. Ne-am făcut datoria, acum e în primejdie viaţa noastră, şi trebuie să o salvăm. Bunul nostru tovarăş Bulatic ne-a adus puiul acesta de ren, cu care ne vom reface puterile şi vom porni în căutarea taberei de eschimoşi nomazi, ca să ne găzduiască până în luna mai. Atunci se va face ziuă, se va încălzi şi vom putea merge în portul Hatanga, unde vin câteva vaporaşe din Dikson. De acolo putem ajunge uşor la Arhanghelsk. Avem opt seturi de costume scafandru de rezervă, ale căror baterii vor ţine până în mai. Lăsăm aici, în cort, tot ce ne prisoseşte Aparatura geologică o lăsăm, luăm numai pistoalele automate şi cortul de rezervă. Pe Lenucica îl ducem cu sania. Sper că eschimoşii cunosc boala lui, şi îl vor lecui."

Aceasta a fost cuvântarea lui Vasili Dimitrievici, cu care au fost de acord toţi. După trei zile măsurate pe ceas - căci era mereu noapte polară, lumina doar aurora boreală, cu un roşu închis care obosea vederea, cu mici popasuri, am ajuns în tundra păduroasă străbătută de râul Popigai, care se varsă în limanul fluviului Hatanga. După ce s-a întins cortul, şi pe zăpada îngheţată s-au pus piei de urs alb şi de ren, am fost dus în cort, cu tot cu sanie. Isolina mi-a mai făcut o injecţie cu glucoză, mi-a pus cutia, în care rămăseseră şapte fiole, la cap, şi au plecat cu toţii spre fluviu, care nu era departe. Eram aproape de limanul lui, şi nădăjduiau că vor găsi tabăra nomazilor, iar când se vor întoarce vor găsi cald în cort, şi carnea fiartă. Am rămas eu şi Bulatic, care a adus din crângul de alături un braţ de crengi de zadă pitică şi de salcie polară. Ca vânător, nu-i lipsea din buzunar cremenea şi amnarul. A făcut focul în mijlocul cortului, pe o tavă specială, cu pirostrii înalte, ca să nu se ardă blănurile de pe zăpadă, şi nici aceasta să nu se topească. Eu am umplut trei cratiţe cu zăpadă şi le-am pus la topit. Bulatic m-a lăsat pe mine la foc, să pun carnea când va pierde apa din zăpada topită, iar el s-a dus să mai aducă lemne. Dar s-a întors înapoi repede, neliniştit şi cam speriat. S-a uitat la mine, şi mi-a spus:

"Lenucica, te simţi în putere să mergi cu mine? Cred că tovarăşii noştri au fost împuşcaţi pe malul golfului, unde se varsă râul."
"De cine?", am întrebat eu înspăimântat, ştiind că şi Isolina e cu ei. Plecase mai cu seamă pentru că spera să găsească un medic în tabăra nomazilor, cu medicamente pentru boala mea.
"Mie nu-mi place Sasku Corniuşin ăsta, nu ştiu cum de a apărut el, la Komsomolsk pe Amur. L-am văzut prima oară atunci când aţi venit şi voi. Cei doi câini, cei mai de seamă, de el au fost înjunghiaţi, cu câteva zile în urmă. Iucagar-urile mi se pare că au dispărut tot din cauza lui, pentru că l-am văzut cum se suie pe furiş în primul Iucagar, care nu s-a mai întors după aceea. Acum, nu mi-a plăcut deloc că a cerut pistolul automat de la Poleakov, şi acela I l-a dat bucuros. Am auzit mai multe rafale de automat, în partea în care au plecat. Sunt sigur că el I-a împuşcat pe toţi. Îmbracă repede costumul scafandru, dacă te simţi în putere, dă-mi pistolul tău automat, tu ia arma mea şi hai!"
"Mă simt în putere, după o injecţie cu glucoză mă simt mai bine câteva zile", I-am spus îmbrăcându-mi scafandrul tremurând, şi am plecat spre gura râului Popigai. Bulatic mergea cu vreo zece paşi înainte. Mi-a spus să păstrez distanţa, şi să mă uit mereu în dreapta şi în spate, pe când el se uita înainte şi în stânga lui. Înaintam din greu pe pământul îngheţat şi bolovănos, cu praguri care ajungeau la jumătate de metru. Am mers mai bine de două ceasuri, când îl văd pe Bulatic că se opreşte, se lungeşte pe gheaţă şi-mi face semn şi mie să mă opresc şi să mă întind pe jos. S-a dat înapoi pe brânci, până a găsit un prag mai înalt, în dosul căruia s-a ascuns. M-a chemat şi pe mine şi mi-a arătat, când am ajuns, două puncte negre.
"Sunt doi oameni. Cred că e şi eschimosul cu care se sfătuia el pe ascuns. Aflăm noi acuş ce hram poartă."
"Cum, vrei să-i laşi vii?"

“Nu. Corniuşin va pieri îndată, că are pistol automat şi este periculos. Neneţul are numai un cuţit de vânătoare, mai întâi îl rănesc numai, ca să aflu totul de la el.”

Punctele negre se măreau tot mai mult, pe măsură ce se apropiau. Se vedea acum silueta unui om în costum scafandru, iar alături de el un eschimos în cojoc şi cu glugă. Se cunoşteau destul de bine cine sunt. Bulatic i-a lăsat să se apropie până la treizeci de paşi. Veneau din partea dreaptă, depărtaţi unul de altul cu vreo douăzeci de paşi. Când au ajuns în dreptul nostru, Bulatic l-a doborât pe Corniuşin cu un singur foc. A căzut mort pe zăpadă, cu o rană în stânga pieptului. Neneţul rămăsese pe loc buimăcit. Pe el l-a împuşcat în picior, şi a căzut pe zăpadă urlând. Când ne-am apropiat, îşi ţinea piciorul în mâini şi gemea din greu. Din buzunarul costumului scafandru, vânătorul a scos pânză de curăţat arma, i-a legat strâns rana şi l-a întrebat:
“De ce i-aţi ucis pe toţi membrii expediţiei?”
“Aşa a fost ordinul”, a răspuns neneţul, gemând.
“Ce fel de ordin?”
“Ordinul lui Lavrenti Beria!”
“Aha, fiara caucaziană a pus la cale totul din timp. Şi ce vină avem noi?”
“Expediţia este strict secretă, şi trebuie să rămână secretă.”
“Dar voi cine sunteţi?”
“Noi suntem agenţi NKVD. Corniuşin a avut ordin să-i lichideze pe toţi membrii expediţiei, iar eu am avut ordin să-l lichidez pe dânsul. Asta-i tot.”
“Cu săniile Iucagar ce aţi făcut?”
“Au fost stricate toate de Corniuşin. A făcut câte o gaură în rezervorul de benzină, care e făcut din aluminiu subţire, le-a astupat puţin, ca să se destupe la vibraţia motorului, benzina să se scurgă. Ca să nu rămână vii piloţii, el a înlocuit bateriile de la costumele scafandru, pe care le aveau în sanie, cu altele, uzate.”
“Şi muncitorii care s-au despărţit de noi?”
“Toţi muncitorii îi erau subordonaţi lui, ca geolog. Când au plecat, I-a condus o bucată de drum, apoi I-a împuşcat pe toţi, căci totdeauna lua cu el pistolul automat.”
“Iar acum veneaţi la cort, ca să ne împuşcaţi şi pe noi?”
“Întocmai. Ştiam că pregătiţi mâncarea şi aşteptaţi să ne întoarcem. Corniuşin trebuia să vă împuşte, apoi mâncam, ne odihneam. Când adormea, l-aş fi înjunghiat, apoi m-aş fi întors cu cortul şi valiza lui Lenucica, cu sania cu câini, la Taimâlâr.”
“Pieri şi tu atunci, fiară blestemată ce eşti”, i-a spus Bulatic, şi i-a străpuns capul cu un glonte.

Apoi m-a întrebat dacă mai sunt în stare să merg la locul crimei, poate reuşim cumva măcar să-I acoperim cu zăpadă pe tovarăşii noştri.
Locul în care fuseseră omorâţi l-am găsit după zăpada înroşită de sânge, în pete mari, pe malul drept al râului Popigai, la marginea abruptului prin care se varsă râul în golf. Bulatic s-a uitat atent în jos, apoi mi-a spus:
“Ucigaşii! I-au aruncat în prăpastie. Ca să ajungem la ei, trebuie s-o ocolim.”

Am înconjurat un şir de stânci, din care era alcătuită prăpastia, pe dreapta râului. Am ajuns pe gheaţa golfului Hatanga, şi am găsit locul uşor. La bază, abruptul era format din mari bolovani de piatră acoperită cu gheaţă străvezie. Isolina era atârnată într-un bolovan ascuţit, care-I intrase în burtă, la vreo doi metri mai sus decât Pete Cleme, care zăcea pe un bolovan neted, cu faţa în sus, şi cu mâinile şi picioarele în lături. Vasilţov era cu capul în jos, între doi bolovani. Mai la stânga, între câteva pietre, din Poleacov se vedea numai capul, restul fiind acoperit de trupurile celor patru eschimoşi căzuţi unul peste altul, cu glugile şi cojoacele lor albe, de urs. Toţi erau împuşcaţi pe la spate, şi îngheţaţi bocnă.
Am încercat s-o coborâm măcar pe Isolina, din vârful pietroiului în formă de piramidă, dar nu ne puteam apropia, căci alunecam şi ne era frică să nu ne spargem costumele scafandru, căzând pe

vreun bolovan ascuţit. Atunci m-a podidit plânsul, şi Bulatic a reuşit să mă liniştească cu greu. Ne-am întors la cort, am găsit carnea îngheţată şi focul stins. După ce a aţâţat iar focul, Bulatic s-a dus să aducă lemne, să se fiarbă carnea. După ce a mâncat, mi-a spus:
“Lenucica, mă culc, să mă odihnesc câteva ceasuri. Apoi mă duc să caut tabăra păstorilor nomazi, să-I rog să te ajute, căci ei trebuie să cunoască boala asta a ta.”

Eu nu mă mai puteam opri din plâns. Mă cutremuram când mă gândeam că sărmana mea Isolina va rămâne îngheţată veşnic, în vârful acelui pietroi ascuţit care I-a intrat în pântece. Iar eu eram singur şi bolnav, într-un pustiu de gheaţă, în mijlocul nopţii polare fără sfârşit.

Visesem că am să pot ajunge cu Isolina în Spania, la mătuşa ei Isabel, care ne aşteaptă, ca să fim stăpâni ai moşiilor, şi ai caselor din Barcelona, de care ea îmi povestea adesea în orele de răgaz, strângându-ne unul pe altul, fără a ne putea săruta din cauza costumelor scafandru. Iar în blestemata vară de câteva luni, cu nouri întregi de gâze şi de musculiţe, eram nevoiţi să umblăm îmbrăcaţi tot aşa, dar fără baterii, căci căldura era câteodată de peste 20 de grade. Numai în delta Lenei, în micul oraş Segostâr, am avut şi noi norocul să dormim omeneşte, o săptămână întreagă ca doi soţi în acelaşi pat. O văzusem atunci pe Isolina cu totul goală, când ne-am scăldat în baia gazdei noastre, şi era mult mai fericită decât Clara, cu care mă scăldam împreună în lacul ei de la conac. Ne-a mai surâs norocul să dormim împreună, într-un culcuş făcut din blănuri, în cortul unei eschimose bătrâne, două săptămâni întregi. Întreaga expediţie fusese găzduită în tabăra nomazilor de lângă Taimâlâr, apoi m-am îmbolnăvit şi am văzut pe faţa Isolinei o tristeţe fără de margini. Ochii ei nu se mai uscau de lacrimi, mă săruta şi îmi spunea:
“Dragul meu Michel, dacă mori, mor şi eu lângă tine.”

Iar acum nu pot nici măcar să mă apropii de ea, să-i desprind trupul din ascuţişul pietroiului, care i-a intrat în pântece. Am început să plâng, de mă înecam în suspine, apoi am căzut într-un somn greu. Când m-am trezit, focul ardea pe tavă, într-o cratiţă fierbeau câteva bucăţi de carne, iar Bulatic nu mai era în cort. Cât a lipsit? Două, trei, sau mai multe zile, nu puteam să ştiu, căci ziua polară nu se deosebeşte de noapte, sau dimineaţa de seară, e o noapte fără de zori şi fără de speranţă.

Într-un târziu, Bulatic a apărut, cu doi eschimoşi, într-o sanie cu doi reni mari şi frumoşi. S-a repezit la mine, m-a îmbrăţişat şi mi-a spus:
“Lenucica! Nu cred că ne vom mai vedea de-acum înainte, niciodată. Tu pleci cu oamenii aceştia buni, îţi cunosc boala şi te vor vindeca, iar, după ce te vindeci, cred că te vei întoarce la Habarovsk, la Lena ta, căci pe Isolina n-o mai ai, a murit la prăpastia de la gurile râului Popigai. Rămâne veşnic în amintirea noastră. Oamenii aceştia mi-au spus că este şi timp călduros, până la 25 de grade, în timpul verii, cam rar, dar se întâmplă. Atunci râul se dezgheaţă, ca şi zăpada din jur, apele cresc şi se revarsă în prăpastia de la liman. Mi-au făgăduit că vor scoate trupurile tovarăşilor noştri din prăpastie, cum se va face ziuă, şi îi vor înmormânta în pământ. Cu Lena cred că te vei duce în Moldova ta, iar eu voi încerca să ajung în Hatanga. Cum se va încălzi, şi se va face ziuă, urc pe un vapor, şi ajung eu cumva în Bureatia mea, unde mă aşteaptă nevasta, şi doi copii. Acum, dragul meu Lenucica, dă-mi livretul de economii, şi ai grijă să fie totul în regulă cu el.”

El mi-a întins mâna, şi eu am strâns-o cu căldură. I-am dat livretul, în care era scrisă o sumă frumoasă, 111.500 (o sută unsprezece mii cinci sute) de ruble, ca şi la ceilalţi cinci din grup (Poleakov avea un alt procent, cu trei la sută mai mare). Am luat valiza cu toată documentaţia expediţiei - din care cauză am suferit toată viaţa. Pistolul lui Corniuşin şi l-a oprit Bulatic pentru el. Eu I l-am dăruit pe al meu unuia din eschimoşi, despre care tovarăşul meu mi-a spus că e

şeful tribului, iar el le-a dat toate blănurile de ren şi de urs alb din cort, păstrând pentru el numai o blană mare de urs, şi ultimul costum scafandru care mai rămăsese.

Neneţii l-au ajutat să strângă cortul şi să-l aşeze pe sanie, apoi a înhămat câinii şi a pornit. El spre apus, iar eu cu neneţii spre miazăzi. Renii mergeau iute, şi l-am pierdut repede din vedere pe salvatorul meu, neuitatul meu tovarăş Bulatic, care mergea fără grabă pe lângă sania trasă de cei şase câini, cu o nuia lungă de salcie polară în mână.

Ne-am adâncit într-un crâng de salcie polară şi zadă pitică, în mijlocul căruia se aflau cincisprezece sau şaisprezece corturi de piele de ren, acoperite bine cu zăpadă. Din vârful lor ieşea un fum alb. M-au dus într-un cort ceva mai mare, în mijlocul taberei. Cei mai mulţi bărbaţi ştiau bine limba rusă, dar numai două dintre femei o ştiau. Una era medic, alta învăţătoare, şi erau surori, fetele şefului de trib. Ele mă aşteptau, în cort era cald, am fost dezbrăcat, şi femeia care era medic m-a întrebat ce îngrijiri am primit. Eu I-am răspuns că injecţii cu glucoză, altceva nimic. A clătinat din cap, şi a spus că injecţiile cu glucoză mai mult complică boala, care se vindecă cu legume şi cu fructe. Dintre legume, cei mai buni sunt morcovii, iar dintre fructe, merele, precum şi sucurile de lămâi şi mandarine. Dar asemenea bunătăţuri nu există în Taimâr. Aici boala se tratează cu sânge proaspăt şi cald de ren, care trebuie băut, chiar şi fără voie.

I-am arătat fiolele de glucoză, şi mi-a spus că e mai bine să le beau. Tăiau în fiecare zi câte un ren, pentru întreaga comunitate, şi primeam câte o sticlă de sânge cald. Cât am avut glucoză de băut, m-am simţit mai bine. M-am amintit, într-un timp, că mai aveam încă trei livrete de economii de rezervă, cu ştampila şi semnătura directorului Băncii centrale de economii, din Moscova. Văzând că oamenii aceştia nomazi, atât de buni, nu au nici un ban, să-şi cumpere măcar o căldare sau o cratiţă, am chemat căpetenia, care mă şi găzduia, rugându-l să-mi spună corect numele şi pronumele, pe care l-am scris pe unul dintre livrete. Numele nu mi-l mai pot aminti, căci sunt foarte diferite faţă de cele ruseşti. Mi-amintesc doar numele fetelor lui, care mi-au salvat încă o dată viaţa, ca şi Isolina. Kiit era numele fetei mai mari, doctoriţa, iar pe învăţătoare, mai mică cu doi ani decât Kiit, o chema Leros, o fire veselă, plină de viaţă, care traducea glumele ruseşti în limba lor.

După ce am scris corect numele tatălui lor pe un livret, am copiat câştigurile de pe livretul de economii al lui Corniuşin, şi i l-am dat, spunându-i:
“Om bun, primeşte livretul acesta de economii. Sunt aici 111.500 (o sută cincisprezece mii cinci sute) de ruble. Banii sunt pentru toată comunitatea dumneavoastră, câştigaţi cinstit, prin mari greutăţi şi primejdii. Au fost ai lui Corniuşin, dar el a murit. Nu-i cunosc adresa, şi e păcat să se piardă banii, când aveţi atâtea lipsuri.”

El a luat livretul, l-a cercetat, l-a cerut şi pe al lui Corniuşin, s-a uitat şi la el, apoi s-a repezit la mine să mă sărute şi să-mi mulţumească în numele copiilor şi al neamului lui. Erau de faţă şi cei trei feciori, şi cele două fiice, care m-au cuprins şi m-au sărutat pe rând. Învăţătoarea mi-a arătat livretul ei de economii, în care avea cinci ruble, deşi semăna cu celălalt. Nu ştiau ce să facă cu livretul lui Corniuşin, de aceea le-am spus:
“Stăpânul acestui livret e mort, nu ştiu adresa lui şi dacă are sau nu familie, banii lui i-am trecut pe livretul dumneavoastră, aşa că acesta nu mai este valabil, şi e mai bine să-l aruncaţi în foc.”

Gazda mea a spus:
“Dragul meu, tu eşti bun la suflet, nu te vom lăsa să mori. Copiii mei, oaspetele ne-a dat o avere foarte mare, iar noi trebuie să-i salvăm viaţa.”

Vestea despre darul făcut s-a dus peste tot, şi bătrânii au venit să-mi mulţumească. Le-am spus că el nu trebuie să mai ştie nimeni, căci, dacă află organele de stat, îl vor confisca şi îl vor pierde. Adresele lui Poleakov, a lui Peter Cleme şi a lui Vasilţov le aveam. Poleakov era din Moscova, el ştia de înţelegerea mea cu Isolina, să plecăm în Spania, şi ne-a promis ajutorul. Avea soţie şi doi copii, o fată şi un băiat. Fata, Rita, era studentă la medicină, iar băiatul era în clasa a noua. Peter Cleme era din Riga, şi era logodit acolo. Ivan Vasilţov era un băiat sărman, dintr-un sat de lângă Vinniţa. Condamnat pe cinci ani fiindcă furase din livada colhozului un pumn de mere de soiul Papirovca, fusese eliberat o dată cu mine, prin cerere de graţiere ("pomilovanie").

Speram să le duc eu însumi familiilor lor livretele lor de economie, şi să le povestesc tragedia morţii lor. Iar livretul Isolinei nu aveam cui îl trimite, căci ea era o spaniolă din Badalona, lângă Barcelona, unde o avea pe mătuşa ei Isabel, sora mai mare a mamei sale, văduvă, foarte bogată, fără copii, care o lăsase pe Isolina moştenitoare. Tatăl ei, Ramon de Vardaz, jurist de profesie, luptase, ca orice democrat, împotriva fascismului spaniol şi a generalului Franco. S-a refugiat la Moscova când Isolina avea unsprezece ani, pe când fata mai mică, Ines, de opt ani, a rămas la bunicii mamei, care a fost ucisă în vremea războiului. Ramon de Vardaz a fost arestat în 1945, învinuit de spionaj şi condamnat la moarte. Isolina terminase medicina în 1947, lucra la una din policlinicile din Moscova şi era în evidenţa NKVD-ului, care a şi recomandat-o lui Poleakov
M-am hotărât să mă duc la Habarovsk, după Lena, dar fără să afle mama ei. Dacă purtarea ei este normală, vom trăi împreună. Iar dacă este în continuare sub influenţa colonelului Muhapad, îmi voi căuta de lucru într-un oraş siberian nu prea mare şi, după ce pregătesc totul, o aduc pe Lena şi pe copil. Socoteam că în mai împlineşte doi anişori, şi eram curios să-mi văd copilaşul, rodul iubirii noastre. În Moldova mă temeam să merg, fiindcă scăpasem viu din expediţia morţii şi ei, NKVD-iştii, ar da de urma mea şi m-ar omorî. M-am hotărât să trec banii de pe livretul Isolinei pe unul cu numele Lenei, pe care l-am completat. Îmi mai rămăsese un livret gol şi, fiindcă erau la mine livretele celor doi coreaci care muriseră lângă Taimâlâr, pe care erau trecute câte cincizeci de mii de ruble, l-am completat pe numele Kiitei, medicul meu, şi am trecut în el suma de cincizeci de mii de ruble. Apoi i l-am dat, spunându-i că banii de acolo sunt ai ei personali. Ea a început să plângă de bucurie, m-a buimăcit cu atâtea sărutări, pe când cealaltă, sora ei Leros, care avea un cec de cinci ruble, se uita cu jale şi-i curgeau lacrimi din ochi. Au intrat în cort cei trei fraţi ai lor, şi se uitau nedumeriţi, căci una surâdea fericită, iar alta plângea. Eu eram încurcat, nu ştiam ce să fac. Mi-am amintit că Leros are livretul ei şi i l-am cerut. L-a scos mirată din buzunarul şubei, mi l-a dat, iar eu am trecut în el cele cincizeci de mii de ruble de pe livretul celuilalt coriac mort. I-am spus că i-am trecut acolo banii celui mort, tot cincizeci de mii de ruble, ca şi surorii ei Kiita, cu condiţia să le dea şi fraţilor câte zece mii , şi-i mai rămân şi ei douăzeci de mii de ruble. Fraţii s-au apropiat curioşi, mi-au luat livretul din mână şi l-au cercetat, apoi m-au strâns la piept şi mi-au mulţumit. i-au dat surorii lor livretul, i-au spus ceva în limba lor şi au ieşit tustrei veseli din cort, deşi surorile îi certau.

Învăţătoarea s-a repezit la mine, m-a sărutat şi ea şi, după ce m-a lăsat în pace, am întrebat-o:
"Leros, de de v-aţi certat cu fraţii voştri? Le pare rău că au aveţi mai mulţi mani decât ei?
"Nu, băiat bun, a fost alta pricina. Ştii, sau poate că nu ştii, la noi datina străbună nu este ca la alţii. La noi nu este ruşine să faci dragoste cu cineva în patul tău, chiar dacă în cort sunt şi alte persoane. Pentru noi iubirea, izvor de viaţă, e chiar viaţa. Oaspeţilor de la noi li se oferă şi gazda. Dacă e tânăr, I se dă patul cu fiica gazdei, dacă ea a împlinit treisprezece ani. Dacă e femeie, I se oferă patul soţului, sau al fiului, dacă e o tânără. Pentru fraţii noştri tu eşti cel mai bun musafir. Ne-au spus să te vindecăm şi să te ţinem la noi, până când ne faci pe amândouă gravide. Vor să avem câte un copil de la un oaspete aşa de bun ca tine."

Mă uitam mirat la ele, în cort era cald şi ardea mereu un opaiţ din grăsime de urs alb, de focă sau de morsă. Aveau şi lampă, dar o aprindeau rar, din lipsă de gaz. Amândouă erau îmbrăcate cu

pantaloni şi rochie roşie, aveau statură mijlocie, şi figura delicată. Judecând după originea lor, erau foarte frumoase. Le-am întrebat de ce nu se mărită. Ele, cu un surâs trist, mi-au spus că e criză de bărbaţi. Fete sunt multe, dar băieţi puţini, şi ei se căsătoresc mai degrabă cu acele fete care au câte un copil, ca să fie siguri că vor avea mulţi copii.
"De aceea nu numai că ne eşti drag, dar dorim şi te rugăm să ne laşi însărcinate, ca să avem de la tine câte un copil."
Mă uitam la ele, şi mă miram cum de vorbeau fără să le fie cât de cât ruşine, de parcă nu vorbeau de împreunare, ci de treburi casnice.
"Şi cum, fetelor, dacă nu rămâneţi gravide, mă ţineţi prizonier toată viaţa?"
"Nu, nicidecum. La noi fetele între treisprezece şi douăzeci şi trei de ani se căsătoresc mai întâi de încercare, pentru o noapte polară, şi în timpul acesta nu fac nimic, în afară de dragoste. Dacă ea nu a rămas însărcinată, atunci bărbatul are drept să-şi caute altă soţie, dar numai de trei ori, iar dacă nici a treia mireasă nu rămâne grea, el este socotit steril. Mai are drept să se căsătorească numai cu femei sterile, iar fostele lui mirese pot încerca alte căsătorii provizorii. Noi te vindecăm, dar dacă până în luna mai, când se termină iarna, nu devenim gravide, nu avem drept să te păstrăm, fără voia ta."
M-a surprins iarăşi răspunsul şi, curios, le-am mai pus o întrebare, la care ele mi-au răspuns, foarte serioase:
"Fetelor, voi sunteţi trecute de douăzeci şi trei de ani. Cred că aţi mai fost căsătorite pe o noapte polară, sau aţi stat în pat cu oaspeţii voştri. Ori sunteţi poate sterile?"
"Noi nu cunoaştem încă bărbatul, nu ne-am culcat cu nimeni. Ne-a plăcut, în locul căsătoriei de încercare, să mergem la învăţătură. Când ne-am întors, altă părere aveam despre căsătorie, iar celor ce ne voiau le-am pus condiţia să ne căsătorim legitim, pe toată viaţa, chiar dacă vom avea copii sau nu. Ne-au învinuit că în oraş, unde am învăţat, e plin de oameni, ar fi trebuit să venim gravide, şi atunci ne-am fi căsătorit pentru toată viaţa.

În privinţa oaspeţilor, mama noastră a murit când eram noi mici. Văduvul nu are ce să ofere musafirilor, dacă sunt bărbaţi, iar dacă musafirul e femeie se oferă pe sine. De aceea, tata are ca oaspeţi numai femei, tinere mai ales, care au mai fost căsătorite de încercare şi n-au rămas însărcinate. Ele nădăjduiesc să rămână totuşi, mergând la bărbaţii văduvi, şi de multe ori chiar rămân, iar primul lor soţ de încercare este dator să se căsătorească cu ele, chiar dacă are altă soţie şi copii.

Fraţii noştri au prieteni, se duc în vizită unii la alţii. Aduc câteodată şi foste mirese, pentru o noapte, ca să se ofere, bineînţeles. Pe când tu eşti pacientul şi cel mai bun oaspete. Tatăl şi fraţii noştri te preţuiesc mult de tot, vor şi ei ca noi să avem măcar câte un copil de la tine. Ar fi mare fericire şi pentru cortul nostru, şi pentru întreaga tabără, iar noi ne-am putea mărita pe urmă cu cei mai de seamă bărbaţi de aici."
"Eu", mi-a explicat Kiit, mă pot oferi ţie, pacientul şi oaspetele meu cel mai drag, precum o pot da şi pe Leros, sora mea. Sperăm să rămânem însărcinate cât mai repede. N-am făcut încă dragoste cu nimeni, deşi am trecut de vârsta majoratuui. Dorim ca primul bărbat să ne fii tu, şi copiii noştri să fie aşa de frumoşi ca tine. Zi-ne, dragul nostru, promiţi să ne laşi gravide, te înduri de noi, să ne faci copii?"

Mă uitam la ele, cum stăteau lângă patul meu, de-a dreapta şi de-a stânga, şi se uitau în ochii mei amândouă, aşteptând cu nerăbdare răspunsul. Am întins mâinile şi le-am cuprins de după cap:
"Fetelor, vă promit tot ce vreţi. Mai mult, stau cu voi un an întreg, nu doar o noapte polară. Numai salvaţi-mă de la moarte, căci mă simt foarte rău şi nu am nici o putere."
Au început să plângă, şi mi-au vorbit aşa:
"Dragul nostru, dacă nu te vindecăm, murim şi noi lângă tine."

Au început să mă sărute plângând, de mi-au scăldat toată faţa în lacrimi. De atunci au stat numai lângă mine, căci Kiit alţi bolnavi nu avea, iar Leros nu avea destulă lumină ca să poată învăţa copiii. La rugămintea lor, le-am povestit multe întâmplări din viaţa mea. Le-am povestit mai ales că am o logodnică, Lena, pe care o lăsasem gravidă când am plecat, la care am să mă întorc, la ea şi la copil. Ele s-au bucurat mult, căci, dacă logodnica mea a rămas gravidă, înseamnă că şi ele vor fi gravide neapărat. Curând, ceea ce le povestisem lor ştia întreaga tabără.

Timpul trecea, dar nu mergeam spre bine cu sănătatea. M-am simţit mai în putere cât am mai avut fiole de glucoză. Degeaba mă obligau să beau sângele cald de ren, pe care nu-l puteam suferi. Ele mă rugau plângând să-l beau, căci altfel mor. Au încercat să-I toarne forţat sticla pe gât - fraţii lor m-au ţinut de mâini şi de picioare, iar ele mi-au băgat sticla în gură şi am înghiţit silit, după care am leşinat. S-au speriat şi au început să plângă. La bocetele lor au sărit tatăl şi câţiva bătrâni, tocmai când îmi veneam în simţiri, chinuit de o durere groaznică, aşa cum suferi când îşi revine mâna sau piciorul amorţit. Am început să gem din greu. Kiit s-a uitat la mine speriată şi s-a întors către tatăl ei, vorbindu-i în limba rusă, fapt care se întâmpla rareori.
“Tată, dă-mi o sanie, să duc bolnavul la spitalul din Hatanga. Aici moare, şi nu vreau să moară, e băiat tânăr şi e bun, ne-a ajutat cu mulţi bani şi nu trebuie să moară.”
“Fata mea, e prea departe, vă rătăciţi în noapte!”
“Murim mai bine împreună cu el, decât să mai trăim, gândindu-ne că băiatul pe care îl iubim a murit cu zile”, a spus Leros.
“Cum, şi tu vrei să te duci cu el?”
“Da. Stăm lângă el până se vindecă, avem bani, găsim o gazdă şi stăm împreună până în mai, când se face ziuă.”
“Mergem şi noi cu ele, tată. Doar am mai fost şi nimerim drumul, doar nu e prima oară”, a spus unul dintre fraţi.
Un bărbat mai în vârstă dintre cei veniţi a zis şi el: “Plecăm şi noi cu ei, nu e prima dată când mergem noaptea spre Hatanga”.
“Bine, înhămaţi renii cei mai puternici la patru sănii, şi plecaţi.”
“Tată, să-mi dai livretul, că tot ne ducem la oraş, ca să cumpărăm lucrurile de care avem nevoie cu toţii: un butoi de gaz, pentru lămpi, chibrituri, pâine, făină, crupe, fructe uscate, zarzavaturi, morcovi, varză, cartofi, şi vreo câteva zeci de sticlă de vodcă, pentru sărbători.”
“Aşa e, fata mea. Dar n-ai şi tu livretul tău?”
“E livretul meu personal, şi-mi cumpăr ce am eu nevoie - medicamente, mai cu seamă.”
“Ai dreptate”, i-a răspuns tatăl ei, şi i-a dat cecul.
Am îmbrăcat cu greu costumul scafandru şi, sprijinit de amândouă fetele, am fost dus în sanie şi aşezat între ele. Erau îmbrăcate în şube albe şi frumoase de urs alb. Unul dintre fraţii lor mâna renii. Pe drum ele mă rugau:
“Rabdă, dragul nostru. Ajungem curând în Hatanga, spitalul e mare şi sunt doctori mulţi. Te vindeci repede, noi stăm lângă tine şi, cum te vindeci, găsim o gazdă, în casele cele mari, cu multe etaje, cu lumină electrică, cu baie şi cu tot ce vrei. Într-un an rămânem gravide, după cum ne-ai promis, şi plecăm atunci la ai noştri, iar tu te duci la Lena şi la copilul vostru, care te aşteaptă în Habarovsk.”

Nu mai ştiu nimic din ce a mai urmat, cât am mers, unde m-au dus, ce au făcut cu mine, şi nu ştiu până în ziua de astăzi, căci mi-am pierdut cunoştinţa. Când mi-am revenit, simţeam o durere cumplită în tot corpul, de parcă nişte furnici mişunau peste tot.

Înainte de a-mi veni în simţiri, parcă trăisem într-un vis nefiresc. Mi-era mereu sete, dar nu de apă, ci de fructe - parcă le storceam în gură şi beam sucul lor, al unor fructe mari ca perele, dar semănau cu cireşele, şi nu mă mai săturam de sucul lor.

Mi-am revenit cu o durere groaznică, am început să gem şi să răcnesc. Am auzit glasul unei femei care striga:
“Nikolai Alexeievici!! Nikolai Alexeievici!! A înviat! A înviat din morţi!”

Am fost înconjurat imediat de o grămadă de oameni în halate albe, pe când eu răcneam de durere, neputând mişca nici un deget. Un bătrân cu ochelari a început să mă consulte cu un aparat, dar a lăsat repede aparatul din mână şi a spus ceva celor din jur. Doi dintre ei mi-au apucat mâna stângă şi piciorul drept şi, când mi le-au clintit din loc, am urlat de o durere îngrozitoare şi mi-am pierdut cunoştinţa, dar pentru scurt timp, căci simţeam că cineva mă pălmuieşte peste faţă. Când mi-am revenit, cei doi îmi mişcau mâna şi piciorul repede şi ritmic, iar cel cu ochelari mă pălmuia fără milă. Când a văzut că deschid ochii, el a tresărit, a încetat să-mi dea palme şi m-a întrebat dacă mă doare când mă loveşte. I-am răspuns că mă doare toată faţa. El m-a sărutat pe frunte lăcrimând.
“Slavă Domnului, fiule, că te-am adus la viaţă”. Le-a spus altora doi în halate albe să-mi mişte mâna dreaptă şi piciorul stâng, căci erau reci. Când mi le-au mişcat am urlat iarăşi, leşinând. Când mi-am revenit, bătrânul cu ochelari mă lovea cu plamele peste mâini, peste picioare, pe unde se nimerea. Când am deschis ochii el a încetat, m-a consultat cu aparatul acela, apoi a zis:
“Opriţi-vă, tensiunea este normală. Voi, fetelor, începeţi să-l masaţi peste tot, până se înroşeşte pielea , căci este prea cianotic.”

Două femei în halate albe, care stăteau lângă mine, au început să-mi facă frecţii, dar, când mi-au atins pieptul, am răcnit din nou. Ele se uitau la mine cu ochii înlăcrimaţi, şi una a spus:
“Nu putem să-l atingem, Nicolai Alexeievici, că moare de durere.”
“Continuaţi, rapid şi amănunţit. Va fi bine, căci tensiunea I-a revenit la normal. Întoarceţi-l pe urmă pe spate, că spinarea e vânătă toată.”
Au ieşit cu toţii, şi au rămas numai acele două femei. Când m-au întors pe burtă, iarăşi am avut dureri mari, dar am încercat să nu urlu. Ele, văzându-mă că gem. Îmi spuneau:
“Rabdă, tinere, rabdă, pielea capătă culoare de la masaj.”

Mi-au dezmorţit încetul cu încetul tot trupul, mă durea peste tot de atâte frecţii şi masaje. Le-am rugat să înceteze, căci mă doare. Simţeam o sete cumplită şi le-am rugat să-mi dea ceva de băut. Ele s-au uitat una la alta, apoi mi-au spus:
“Nu ştim dacă se poate, trebuie să-l întrebăm pe Nicolai Alexeievici.”
“Cine este Nicolai Alexeievici?”
“E medicul-şef.”
“Unde mă aflu?”
“Cum unde? La spital!”
“La spitalul din Hatanga?”
“Ce Hatanga? N-am auzit de un asemenea oraş. Dumneata, tinere, te afli la spitalul din Habarovsk.”
“Nu, e imposibil. Pe mine m-au dus la spitallul din Hatanga, dar pe drum am leşinat şi nu ştiu unde sunt.”
“Poate că te-au dus şi acolo, dar acum te afli la Habarovsk.”
“Atunci, cum de am ajuns leşinat, din Taimâr tocmai la Habarovsk?”
“Nu ştim, dar uite că vine Nicolai Alexeievici, el o să-ţi spună.”
“Ce e, tinere?”
“Nicolai Alexeievici, mor de sete!”
“De-acum nu mai mori, tinere, că abia te-am înviat. Mai rabdă, am trimis în oraş după limonadă, sau altă băutură cu vitamine. Apa curată îţî agravează boala.”
“Nicolai Alexeievici, cum am ajuns eu din Taimâr, leşinat, aici în spitalul dumneavoastră?”
“Din Taimâr? Ce-ai căutat, băiete, în Taimâr?”

“Sunt ultimul supravieţuitor al expediţiei geologice polare.”
“Înţeleg. De asta cred că s-au dat atâţia bani unei unităţi de aviaţie militară, care te-a adus cu un avion militar de urgenţă. Dar de ce tocmai aici, la Habarovsk, nu înţeleg.”
“Nicolai Alexeievici, pe mine m-au găsit nişte neneţi, un fel de eschimoşi nomazi, în cortul expediţiei. Numai eu rămăsesem viu, între morţi. M-au pus într-o sanie trasă de reni, m-au dus în tabăra lor, unde mi-au dat sânge cald de ren. Cât timp am fost tratat nu ştiu, căci era noapte polară, şi pierdusem orientarea zilelor. Am fost îngrijit de o doctoriţă nenetă, împreună cu o soră de-a ei, care era învăţătoare. Când au văzut că-mi pierd cunoştinţa, m-au dus în spitalul din Hatanga. Ce s-a întâmplat cu mine mai departe, nu ştiu. Mi-am revenit aici, cu ajutorul dumneavoastră.”

Mă temeam să spun adevărul, ştiind că peste tot mişună agenţii NKVD. Adevărul nu i l-am spus nimănui, niciodată, până acum, când le scriu pe aceste foi de hârtie. M-am hotărât să divulg acum această crimă, citind în ziarul “Ţara” calvarul domnului Crihan, luptătorul pentru Unire. Din cauza acestei expediţii secrete am suferit toată viaţa, până la destrămarea imperiului răului şi al minciunii.
“Fiule”, mi-a spus doctorul, “cineva a plătit totuşi cincizeci de mii de ruble unităţii militare de aviaţie din regiunea Krasnoiarsk, care te-a adus la Habarovsk.”

Şi eu am înţeles că fetele acestea cuminţi, Kiita şi Leros, care au fost gata să-şi dea şi viaţa pentru mine, care m-au iubit şi au vrut să aibă câte un copil de la mine, au renunţat la banii pe care îi dădusem, numai ca să mă poată salva de la moarte, şi m-au trimis cu avionul la Habarovsk, la logodnica mea.

Între timp, sora medicală care strigase că am înviat din morţi a adus o sacoşă plină cu sticle de limonadă. Voia să-mi toarne în pahar. I-am luat sticla din mână şi am golit-o pe nerăsuflate, tremurând din tot corpul. O rugam să-mi mai dea una, dar Nicolai Alexeievici mi-a interzis:
“Fiule, n-ai mai mâncat de mai bine de treizeci de zile. Uite fişa clinică pe care am găsit-o în buzunarul halatului tău, în acest carnet, scris într-o limbă străină, în care am găsit şi două fotografii.”

Mi-a arătat carnetul meu de însemnări zilnice, în care erau fotografiile Isolinei şi ale lui Peter Cleme. Am tresărit văzându-l, şi I-am spus:
“Acesta este carnetul meu de însemnări. Vă rog să mi-l daţi, e scris în limba moldovenească.”
“Cum, tu eşti moldovean?”
“Da, sunt moldovean.”
“Şi în poze sunt rude de-ale tale?”
“Nu, sunt membri ai expediţiei, care acum nu mai sunt în viaţă.”
“Fata asta tinerică şi frumoasă, a fost şi ea cu voi?”
“Da, a fost medicul expediţiei.”
“Şi dacă eşti moldovean, de ce te-au adus aici, şi nu în Moldova?”
“Pentru că aici a fost formată expediţia, în data de 25 noiembrie 1948, şi tot aici trăieşte logodnica mea, care mă aşteaptă.”
“Cum, ai logodnică aici în oraş?”
“Da, pe fata generalului Hodjaev.”
“Cine, Lena?!”
“Da, îmi este logodnică.”
“Din păcate, fiule, ea nu te mai aşteaptă. S-a împlinit, acum în mai, un an de când s-a măritat cu Iuri Muhapad, fostul aghiotant al tatălui ei. E colonel acum, şi trăiesc la Moscova, ea a plecat astă toamnă şi mama ei este cu dânşii. Dar tu să nu fii trist, dacă nu te-a aşteptat înseamnă cu nu te-a iubit, şi nu era pentru tine.”

Această ştire îngrozitoare mi-a zdrobit puţinele puteri pe care le aveam. Două zile nu m-am sculat din pat, şi am fost hrănit cu lingura, morcovi pasaţi, pâine cu unt şi ceai cu suc tare de lămâie. Când am mai prins putere şi am început să vorbesc, Nicolai Alexeievici a venit iarăşi lângă mine şi şi-a cerut scuze.

"Iartă-mă, dragul meu, că te-am făcut fără să vreau să suferi, nu mi-am dat seama. Tu ai o maladie puţin cunoscută, suferi de ceva necunoscut de mine. Am auzit că în China asta se numeşte boala orezului, se îmbolnăvesc mai ales oameni săraci, în timpul iernii, dacă nu mănâncă nimic, în afară de orez, care e lipsit de vitamine. În fişa clinică, cum ţi-am mai spus, e trecut diagnosticul de beri-beri sau boala chineză. Foaia e scrisă la data de 14 martie, iar la noi a ajuns pe 20 martie. Înseamnă că şase zile ai stat în spitalul acela şi în avion. Într-adevăr, pe tine te-au adus două fete de origine polară, destul de frumoase, erau îmbrăcate în nişte şube de urs alb, foarte scumpe. Ne-au spsus că foile tale medicale sunt în buzunarul halatului, că eşti bolnav de beri-beri, că principalul tratament sunt vitaminele din morcovi, din toate legumele şi fructele cu vitamine. Ne-au rugat cu lacrimi să facem tot ce putem ca să te salvăm. Plătiseră pe avionul militar cincizeci de mii de ruble. Apoi te-au sărutat plângând şi s-au întors înapoi la avion. Una din doctoriţele noastre a rugat-o pe aceea care ştia mai bine termenii latineşti, de care ne folosim noi în medicină, să-I vândă şuba. Fata I-a spus că ele pot să-I vândă amândouă şubele, dar costă cincizeci de mii de ruble una. Dacă nu are acum atâţia bani, să vină în tundră, la cercul polar, şi se va întoarce peste un an cu mai multe asemenea şube. M-am mirat de cele spuse de fată, dar nu m-am amestecat în discuţie. Iar aici în spital, dragul meu, ai stat în stare de moarte clinică treizeci şi două de zile, adică mai mult de o lună. Am încercat să te aducem în simţiri cu tot felul de injecţii, contând pe tinereţea ta şi pe inima ta puternică, care îţi dădea o licărire de viaţă, deşi tensiunea era slabă. Acum îmi dau seama că sângele de ren ţi-a complicat boala, deşi te-a ţinut o lună întreagă fără alt aliment. Nu ştiam ce să mai facem, organismul tău era lipsit complet de vitamine. Nu puteam să te ajutăm cu nimic, în afară de injecţiile cu glucoză, pe care ţi le administram în fiecare zi. Aşteptam din ceas în ceas să te prăpădeşti, tensiunea îţi scădea încet-încet, şi am pus surorile medicale să te supravegheze. Când Vasilisa a început să strige că ai înviat, să ţii minte, fiule, că era data de 12 aprilie. Acum încearcă să te faci bine. Spui că le cunoşti pe fetele acelea frumoase de la pol, care te-au adus cu avionul. Să ştii că lor le datorezi viaţa. Iar în privinţa Lenei, fata generalului Hodjaev, Dumnezeu cu dânsa. Mai găseşti tu fete, decare ţi-o fi dat să o ai de soţie nu scapi, aşa cum nu scap nici eu de a mea, că e bună, dar e şi geloasă. Mai ales de când s-a sfârşit războiul se teme că mă însor la bătrâneţe cu vreuna mai tânără."

"Nicolai Alexeievici, când am plecat eu în expediţie Lena era gravidă în luna a patra, iar cu mama ei m-am înţeles să mă întorc cu bani, ca să facem nunta şi botezul odată. Aş vrea să ştiu ce-au făcut ele cu copilul, acum în mai împlineşte doi ani de zile, mă frământ când mă gândesc la el."
"Te înţelg, şi cu atât mai mult o poţi dispreţui pe fost ta logodnică, căci şi-a lepădat copilul, ca să se mărite cu Iuri Muhapad. Ea a stat aici, în spital, după un avort greu, făcut pe ascuns. Uită totul, şi bucură-te că ai scăpat de o aşa femeie."
"Nicolai Alexeievici, eu o cunosc pe Lena prea bine, o ştiu şi pe mama ei, îl ştiu şi pe criminalul Iuri Muhapad, colonel NKVD, mâna dreaptă a lui Lavrenti Beria. El se înţelegea cu Ana Ivanovna, mama Lenei. Datorită lui a murit generalul Hodjaev. Ca să se însoare cu Lena, fata generalului pe care l-a ucis în vremea războiului, la Stalingrad, criminalul, care împlinise 50 de ani, de-o seamă cu mama Lenei, a trimis-o pe nevasta lui de-a doua, cu fata lui, în lagăr la Vorkuta, sau, cum spunea Lena, la urşii albi. Dacă spuneţi că Lena a stat aici la spital, de ce nu-mi spuneţi adevărul? Vedeţi că ştiu totul, Lena ar fi în stare să se omoare de zece ori, decât să se mărite cu ucigaşul tatălui ei. Aşa i-a şi spus mamei ei, de faţă cu mine, când vorbeam ca să ne

încuviinţeze logodna. Tot ea mi-a spus să o las gravidă mai repede, ca să ne fie acceptată căsătoria şi să scape de Iuri Muhapad, care I-a omorât tatăl şi era prieten cu mama ei. Dacă ea a stat la spital, înseamnă că ştiţi totul, şi, vă rog, nu vă temeţi de mine. Spuneţi-mi, ce s-a făcut cu ei?"
"Ce mi-ai spus tu, copile, e cumplit. N-am crezut că ştii atâtea despre acest colonel NKVD. Iartă-mă, n-am voit să ştii adevărul, şi o învinuiam pe biata Lena în zadar, căci mă luam după vorbele mamei ei, care mi-a răspuns la o întrebare, cu vreo câteva săptămâni înainte să plece şi ea la Moscova. O întrebasem dacă Lena e bine, dacă e fericită, şi ea mi-a răspuns veselă, că Lena e bine şi e fericită ca soţie a lui Iuri Muhapad, şi că va pleca la ei. Iar tu să ştii adevărul, că Lena a fost bătută crunt, a fost adusă la spital în stare de leşin. Era vânătă peste tot, iar pântecele îi era aproape negru. A pierdut copilul, de şapte luni, în aceeaşi zi. L-a născut mort, mai bine zis omorât. Peste câteva zile, când şi-a mai revenit, mi-a povestit că a bătută cu picioarele de Iuri Muhapad, pe care l-a chemat mama ei, şi care îl îndemna să o lovească cât de tare în burtă, ca să scape de bastard. Asta e tot, copile, Lena şi-a revenit, dar era foarte slăbită. A venit Iuri Muhapad după ea, spunând că trebuie să se grăbească, fiindcă îl aşteaptă avionul. A luat-o din spital fără voia ei. Când a dat să spună ceva, I-a astupat gura şi I-a zis că de va tăcea mai mult, va fi cu atât mai bine. Iată că acum ştii totul."

"Nicolai Alexeievici, am bănuit eu că are să se întâmple ceva groaznic cu Lena. Nu degeaba m-a trimis criminala de maică-sa în expediţie, împotriva dorinţei noastre. A vrut cu orice preţ să ne despartă. Am o presimţire, că Lena nu mai este în viaţă. Mama ei şi colonelul se temeau amândoi, căci ştia cine sunt ucigaşii tatălui ei."
"Dacă e aşa, atunci cu siguranţă că nu mai e în viaţă. Dar tu linişteşte-te, căci cu timpul le uiţi pe toate. Eşti tânăr, fete găseşti, uită-te bine la Vasilisa, e fată cuminte, şi-I tot aşa de frumoasă ca şi Lena ta, sărmana. Învaţă la medicină, iar în spital lucrează ca soră medicală."
"Se teme de mine, zice că am înviat din morţi. Când e singură cu mine, nu se apropie nici măcar să-mi dea un pahar de limonadă. Nu cred că voi mai întâlni pe cineva ca Lena Hodjaeva."

Când a plecat doctorul, am rămas cu gândul la ea şi la mama ei criminală. Dacă mai trăia, atunci vai de ea, trebuie să ducă o luptă disperată cu ucigaşii, cine ştie ce s-ar fi întâmplat şi cu mine, dacă aş fi rămas cu ea, şi ce curse ne-ar fi întins mama ei, îndemnată de colonel. M-am resemnat, căci, să fi rămas împreună, aş fi avut şi eu acelaşi destin, ba poate mai rău.

Am stat în spital trei săptămâni, m-am refăcut şi mă simţeam în putere. Fiindcă Lena dispăruse din viaţa mea cu tot cu copil am hotărât să mă întorc acasă, fie ce-o fi, căci nimic nu mă mai oprea. Isolina rămăsese îngheţată în tundra Taimârului, Lena ajunsese victima mamei sale criminale, iar pe Tonia o măritasem cu Iura Bajenov.

Cu câteva zile înainte de a mă externa, am intrat în cabinetul lui Nicolai Alexeievici, ca să-mi dea hainele şi valiza cu documentaţia expediţiei, căci voiam să mă duc la bancă, să ridic câteva mii de ruble de pe livretul meu. Mă gândeam să am de drum până acasă, şi să cumpăr cadouri pentru cei de la spital, care mă salvaseră. Nicolai Alexeievici s-a uitat speriat la mine.
"Copile, pe tine te-au adus la spital în hainele astea. În buzunarul halatului am găsit carnetul, foaia medicală şi cele două poze, nimic mai mult!"
Am căzut pe un scaun plângând în hohote. Doctorul a încercat să mă liniştească, dar când I-am spus că în valiză era livretul meu de economii, cu o sută unsprezece mii de ruble, precum şi celelalte livrete, pe care trebuia să le trimit familiilor, şi-a luat capul în mâini şi mi-a spus, după câteva minute:
"Copile, copile, grea soartă te-a lovit! Ai îndurat grozăvia nopţii polare, gerurile cumplite, foamea, ai fost mort şi ai înviat, dar asta le întrece pe toate. Nu ai măcar cu ce să ieşi din spital.

Dar ce să-I faci, bucură-te că ai scăpat cu viaţă. Eşti tânăr şi te refaci, vei vedea că viaţa e mai scumpă decât banul."
"Nicolai Alexeievici, înainte să plec în expediţie, am lucrat contabil la fabrica de pâine, unde lucra şi mama Lenei, şi ea îmi spunea că salariul meu va merge înainte."
"Bine, dragul meu. Cer chiar acum legătura cu fabrica, şi ne lămurim."

Şi, după cum vorbea la telefon, am înţeles că e bine.
"Ei, copile, tot mai ai un pic de noroc. În fabrică ţi s-a păstrat salariul, şi ai o sumă frumuşică, zece mii două sute de ruble. Slavă Domnului că te-ai ales măcar cu salariul."
Am ieşit din spital la 3 mai 1950. Cu banii primiţi am putut să-mi cumpăr haine şi să plătesc drumul până în Moldova. Acasă am ajuns cu o mie două sute de ruble. Sosit acasă, la Cuhneşti, pe atunci în raionul Bolotina, mi-am găsit surorile măritate. Pe Liuba în satul Bolotina, grav bolnavă de tuberculoză, încât peste trei ani a şi murit. Pe Eugenia, măritată în satul Năvârneţ. Mama rămăsese acasă singură, şi mă aştepta. Dar nu mi s-a permis să stau în st, fiindcă era pe graniţă. În România nu mai aveam ce căuta, fiindcă ajunsese o ţară satelit a blestematului Imperiu bolşevic. Am fost nevoit să-mi caut de lucru în raionul Făleşti, unde m-am angajat contabil la staţia de maşini şi tractoare din Albineţu Vechi.

Ajunsesem acasă sâmbătă, 27 mai 1950, şi n-au trecut trei luni de zile, că luni, 21 august, am fost arestat şi adus la sediul NKVD din Făleşti. Timp de trei zile şi nopţi, din patru în patru ore, am fost interogat de către un maior special trimis de la Moscova. Atunci am înţeles că valiza mea, cu toată documentaţia şi cu toate livretele de economii, au încăput pe mâinile criminale ale NKVD-ului. M-au întrebat despre toţi membrii expediţiei, şi mai cu seamă despre Alexandr Corniuşin. Am susţinut mereu că toţi au murit în pustiul de gheaţă din Taimâr, de beri-beri, o boală polară. Numai eu rămăsesem viu, când a dat peste noi o tabără de nomazi care m-au salvt, luându-mă cu ei, iar pe ceilalţi I-au îngropat în zăpadă, lângă cort, în apropierea aşezării Sândassko, pe malul golfului Hatanga. Echipamentul expediţiei a rămas în cort, în afară de cele două pistoale automate, pe care le-au luat eschimoşii. Valiza cu documentaţia şi cu livretele am luat-o cu mine, când m-au dus la corturile lor. M-au întrebat de ce livretele de economii al lui Corniuşin şi al Isolinei lipsesc, iar eu le-am spus că livretele sunt proprietate personală. Unii din ei mi le-au încredinţat mie, dar alţii le ţineau cu ei.

Văzând că nu mai pot afla altceva de la mine, mai întâi mi-au mulţumit că au aflat de soarta expediţiei. Apoi m-au obligat să semnez un document secret, prin care mă angajam să nu divulg vreme de 25 de ani ceva despre expediţie, să nu plec undeva fără autorizaţia lor şi, la începutul fiecărei luni, să mă trec la comitetul raional al securităţii, într-o fişă de evidenţă. I-am rugat, când m-au lăsat liber, să-mi restituie livretul meu de economii. S-au uitat la mine cu ură, şi mi-a spus, mustrându-mă, că totul a fost confiscat şi că nu e bine să pretind banii statului. Mi-au dat apoi o adeverinţă, că am fost, vreme de trei zile, anchetat cu privire la chestiuni secret de stat, ca s-o prezint la serviciu.

La staţia de maşini şi tractoare, ca şi în toate colhozurile ce-I aparţineau şi care abia se formau, era stăpân aşa - zisul "Polit-otdel", biroul organizaţiei de bază a partidului. În fruntea lui se afla un bolşevic feroce, Rodionov, om înalt şi solid, din care cauză tractorişti îi ziceau "Câinele cel mare". Nevasta lui Nina Maximovna Rodionova, era contabil-şef, iar eu eram ajutorul ei. Era o femeie mai tânără ca el, bună, cuminte, şi I-am câştigat încrederea destul de repede. Fata ei, Svetlana, zveltă ca şi mama ei, terminase de un an zece clase şi lucra ca normatoare la brigada de tractoare, tot la staţie. Abia învăţa să ţină socotelile, şi Nina Maximovna m-a rugat s-o ajut, ca să calculeze fişele tractoriştilor şi să-I arăt cum se face evidenţa lunară. Ghinionul meu a fost că ea s-a îndrăgostit de mine nebuneşte - tocmai faptul de care mă temeam, căci ştiam cine este tatăl ei. Mama ei ştia totul, şi o încuraja, fiindcă îmi cunoştea purtările. De multe ori se prefăcea că are

dureri de cap, pleca şi ne lăsa pe amândoi în biroul ei. Svetlana mă ruga să termin ce începuse ea, iar dacă rămâneam amândoi închidea uşa , îmi sărea de gţt, şi-mi reproşa că n-o iubesc, n-o sărut şi nu mă iubesc cu ea. Răspunsul meu era unul şi acelaşi:
"Svetlana, eşti frumoasă, mi-eşti dragă, dar mă tem că tatăl tău mă bagă la închisoare, aşa cum a băgat sute de oameni nevinovaţi, numai pentru că erau moldoveni."
Ea se îndepărta de mine şi plângea. Într-o zi, ea m-a cuprins cu un zâmbet fericit.
"Mişinca, diseară mama o să vorbească cu tata, ca să ne permită căsătoria. Dacă nu ne permite, eu fac o poznă, căci sunt în stare de orice."
Am rămas nedumerit, neştiind ce să mai spun. Mă iubea, mama ei mă plăcea, dar tatăl ei era un criminal, ca mulţi bolşevici. Mi-era şi frică de ea, că mi-o fac duşmancă, dacă o refuzam. M-am lăsat în voia destinului, am îmbrăţişat-o şi am sărutat-o, ea radia de fericire. Dar acest sărut a fost primul şi ultimul. I-am spus să aşteptăm ziua de mâine. A venit la mine a doua zi cam tristă.
"Mişinca, tata mi-a spus că se va gândi, şi îmi dă răspuns peste câteva zile."
Am înţeles că Rodionov are nevoie de timp, ca să afle cine sunt.
"Mă bucur, Svetlana. Să aşteptăm răspunsul tatălui tău."

Peste patru zile am fost chemat în biroul directorului, care mi-a spus:
"Tovarăşe Leancă, sunteţi concediat, din ordinul secretarului biroului de partid, tovarăşul Rodionov. V-a interzis să mai lucraţi, ca fiu al unui duşman al poporului, cred că ştiţi de ce. Eu sunt de altă părere, şi, dacă doriţi, vă fac transferul ca normator la brigada de tractoare de la colhozul "Boris Glavan", în satul Călugăr."

Neavând unde mă duce, am fost nevoit să accept, şi până seara am ajuns la Călugăr, cu o recomandare către preşedintele de colhoz, Vasile Tăbârţă. Era un om gospodar şi cuminte, din sat, care m-a trimis în gazdă tot la un bun gospodar. Când a aflat că sunt calificat în contabilitate, m-a rugat să-l ajut pe contabilul lor, care era începător, nu ştia aproape nimic.
Într-o seară, preşedintele a venit la mine în gazdă, cu o problemă a lui personală. Mi-a cerut sfatul, căci Sanda, fata lui, fusese găsită de un control cu 1.300 de ruble în minus, şi, cu toate că achitase datoria, fusese condamnată pe cinci ani şi se afla la canalul Volga-Don, la muncă silnică. L-am sfătuit să-mi aducă de la judecătorie copii după actul de acuzare şi după verdict, iar de la sovietul sătesc o caracterizare, ca să-I pot redacta o cerere de graţiere ("pomilovanie"). I-am promis că, peste câteva luni, va fi liberă şi se va întoarce acasă.

De atunci, am fost oaspetele cel mai drag în casa lui dedea Vasile Tăbârţă. Au început să vină la mine, plângând, femei şi copii cu rugămintea să le scriu şi lor cereri, că poate vor veni fiii şi soţii lor de la închisoare. Între câte cereri am scris, am avut norocul să fie eliberate din închisoare trei persoane. Prima, după patru luni, a venit Sanda lui Vasile Tăbârţă. Al doilea a venit Andrei Vorotneac, tată a şase copii, apoi Ion Antoseac, un biet băiat, care fusese prins cu un sac de spice de secară timpurie. Lumea din sat a început să mă stimeze, şi veneau la mine în fiecare zi, să le scriu cereri şi adeverinţe.

Am făcut cunoştinţă între timp cu Vera lui Maxim Baban, o fată care mi-a plăcut, a acceptat bucuroasă prietenia mea, declaraţia de dragoste, apoi logodna. Am avut mare ghinion cu oficiul de înregistrare a căsătoriilor, aşa-numitul "Zags". Ne-am înţeles să ne căsătorim împotriva voinţei mamei ei, căci Vera lucrase ca învăţătoare în satul Pietroasa, şi mama ei dorea să se mărite cu directorul şcolii din Măgura, mult mai bătrân, şi pe care ea nu-l putea suferi. Ne-am dus de două ori la Zags, degeaba. Prima dată ne-am luat de mână şi am mers pe jos trei kilometri, de la Călugăr la Făleşti, dar şeful oficiului era plecat la Chişinău. Secretara ne-a spus să venim joia următoare. Alături de oficiu era firma unui fotograf. Vera mi-a spus
"Mişa, azi e joi, 7 septembrie, zilele fără soţ nu sunt cu noroc în căsătorie. Joia viitoare e în 14 septembrie, cred că o să avem noroc. Mama a aflat că venim la zags, mi-a spus că se pregăteşte

să ne primească cu rudele. Tu rămâi la noi, nu mai vreau să stai în gazdă la Mitruţă Pohâlă, că nu se înţelege cu baba Anica, mama lui. Acum, ca să nu fie drumul degeaba, hai să facem o poză, să avem amintire pe toată viaţa."

Fotograful, un evreu foarte binevoitor, ne-a făcut mai multe poziţii, care cu adevărat că mi-au rămas, frumoasă şi tristă amintire. Sâmbătă, 9 septembrie, pe când eram cu Vera în odaia ei, a apărut fostul ei director, şi a început să facă scandal. Vera, enervată, l-a dat afară, dar mama ei I-a ţinut partea, şi a început cearta între ele. După scandal, m-am înţeles că, după ce venim de la oficiul de căsătorii, mergem la Cuhneşti câteva zile - mai mult nu mi se dădea voie, ne întoarcem şi stăm la gazda mea. Dar ghinionul se ţinea de noi, căci în joia următoare, când ne-am dus la "zags", şeful era la spital. Ni s-a spus să venim peste trei săptămâni, joi 5 octombrie, căci atunci vor fi mai mulţi, vreo zece oficieri. Ne-am întors cam indispuşi, dar ne ţineam de mână şi ne sărutam tot timpul.

În cele trei săptămâni, fostul ei director a mai venit o dată, şi au avut un scandal serios. Nu puteam pricepe învinuirile lui atât de grele, de prostituţie şi de criminală de avort. Vera a luat furca de tors dintr-un colţ, a aruncat caierul de lână şi a început să-l bată în cap cu ea. Directorul şi-a ferit capul, ea l-a nimerit peste nas şi pe loc l-a podidit sângele. Vera a aruncat furca, m-a luat de mână şi mi-a spus:
"Să plecăm, Mişa, din casa asta, unde mama dă voie să fiu batjocorită".
Ne-am dus împreună la gazda mea, unde a plâns până la ziuă. La îndemnul meu, să dormim într-un pat, ea mi-a spus să aştept până ne căsătorim.

Cu două zile înainte de 5 octombrie I-am spus Verei că mă duc acasă, să-mi anunţ surorile că vin cu mireasa, ca să pregătească o masă. După ce am aranjat totul acasă, am pornit spre satul Călugăr, miercuri seara. Mergeam pe jos, căci pe atunci maşinu nu erau, iar caii oamenilor fusesră luaţi la colhoz şi, fiind toamnă, erau la muncă din noapte în noapte. Am parcurs treizeci de kilometri în jumătate de noapte, o noapte înnourată şi foarte întunecată. Când am ajuns la Vera, m-am apropiat de fereastra de la capul ei, ca să nu-I trezec pe mama şi pe fraţii ei mai mici. Am ciocănit încet şi, în scurtă vreme, am auzit deschizându-se uşa încet. Am intrat în tindă pe întuneric, ea mă aştepta şi a început să mă certe, înainte să închid uşa:
"De ce ai venit, Serioja? Nu ţi-a fost de ajuns noaptea trecută, că m-ai muncit toată noaptea?"
Aceste cuvinte au fost mai rele decât un cuţit în inimă. Nu ştia cu cine vorbeşte, şi I-am răspuns în şoaptă:
"Dacă te superi, plec."
"Hai în pat, dacă tot ai intrat, dar să ştii că e ultima dată. Hai, dă mâna, să nu te împiedici de ceva şi să-I trezeşti pe ai mei. Să nu mă mai ţii aşa de mult ca astă-noapte. Nu în pat, că nu te mai scoli de pe mine, aici la margine fă ce-oi face şi du-te!"
Tremuram din tot trupul, mai mult de ură decât de poftă. Primul contact a fost indiferent, încât ea a exclamat:
"Ce-I cu tine, Serioja, ce s-a întâmplat?"
"Iartă-mă, Vera, eram prea dorit."
"Cum dorit, dacă astă-noapte m-ai dat gata de şase ori la rând?!"
"M-am gândit toată ziua la tine, că te măriţi şi între noi s-a terminat tot", I-am răspuns în şoaptă, îmbrăcându-mă.
"Ei, lasă, mai stai, că a doua oară o să fie bine."
M-am hotărât să am ultimul contact cu ea, aşa cum avusesem cu Lena când a devenit gravidă, să ţină minte toată viaţa. Cel mai important era să aflu cu care Serioja se întreţinea ea, şi am început să o întreb:
"Şi, după ce vă înscrieţi la Zags, unde staţi?"

“De acolo mergem la el acasă, ca să mă vadă mama şi surorile lui. Peste câteva zile ne întoarcem, rămânem un timp aici la mine. Cred că mama se va linişti, şi nu-I va mai ţine partea ticălosului acela care m-a violat şi cu care vrea să mă mărite.”
“Şi cum, noi am terminat-o pentru totdeauna?”
“Serioja, gândeşte-te că nu vreau să-mi pierd norocul din cauza ta. Mişa e băiat bun,cinstit, deştept, cuminte ca o fată mare, nu e beţiv şi nu fumează. E contabil, unchiul meu Vasile vrea să-l facă neapărat contabil şef la colhoz, şi îl corcoleşte pentru Sanda lui. I-a scris că vine în curând acasă, datorită cererii pe care i-a făcut-o el. Atâta mai trebuie, ca Mişa să afle de relaţia noastră, că-l scap în mâinile Sandei, ştii că e fată frumoasă. Tu să ai răbdare, ca să-l iau eu în primire, pe urmă, când va pleca pe vreo două zile la mama lui, că e singură, vin eu la tine, la sovietul sătesc, şi-ţi dau de ştire.”

Nu-mi venea să cred că Vera se întindea cu o stârpitură spurcată, un maimuţoi urât cum era secretarul sovietului sătesc, Serioja Vorotneac, om în vârstă, cu soţie şi patru copii ca vai de ei, un beţiv şi un destrăbălat, pe când ea era o fată tânără şi frumoasă ca o floare.

Al doilea raport sexual l-am avut aşa cum o învăţase pe Lena doctoriţa ei ginecolog, şi la sfârşit ea a exclamat:
“Serioja, aşa ca acum n-ai mai făcut niciodată. De ce n-ai vrut până acum să facem aşa?”
După ce m-am îmbrăcat, I-am răspuns cu glasul schimbat, ca să mă cunoască:
“Pentru că eu nu sunt Serioja Vorotneac, stârpitura cu care tu te tragi, ca oricare târfă sovietică!”
Ea s-a agăţat de gâtul meu şi a început să mă roage plângând:
“Iartă-mă, Mişa, pedepseşte-mă, numai nu mă părăsi!”
I-am descleştat mâinile pe după gâtul meu şi I-am răspuns:
“Şi mai îndrăzneşti să-mi ceri iertare? Curvele nu se iartă! Izvorul desfrâului, gunoiul omenirii, încă mă rogi să nu te părăsesc! Dar cui trebuieşti tu, târfă spurcată? Te-am iubit şi te-am preţuit, căci nu ştiam cine mi-eşti, iar acum mi-e greaţă şi de numele tău.”

Am ieşit din casă, şi ea a alergat după mine până în drum, rugându-mă să n-o părăsesc, că îmi va fi cea mai cinstită şi mai credincioasă soţie. Când am ajuns în drum, m-am oprit şi am lămurit-o:
“Vera, mi-ai povestit adineaori, când m-ai luat drept Serioja Vorotneac, cât de credincioasă ai să-mi fii, după ce intru pe mâinile tale.”

A pus capul în jos şi a rămas acolo plângând. Când am ajuns la gazdă era apropae ziuă. Mătuşa Anica m-a văzut plângând, a intrat la mine în odaie şi m-a întebat ce am. I-am spus tot, şi ea a început să mă liniştească.
“Măi băiete! Mulţumeşte lui Dumnezeu sfântul, că te-a scăpat de o curvă spurcată. Eu, măi băiete, m-am certat din cauza ei cu bade-tău Mitruţă. El nu m-a lăsat să-ţi spun cine e ea, şi cu cine vreai să-ţi legi viaţa. Mitruţă îmi spunea că-I din oameni gospodari, că e harnică, curată, ţine la tine, şi că, dacă se mărită, se astâmpără, şi nu-I va mai trebui nimic. Dar dacă ea şi mireasă te schimba pe unul ca alde Serioja lui Vorotneac, atunci mai rea muiere ca dânsa nu se află. Şi află, dragul meu, că ea a fost învăţătoare pe la Măgura, şi a trăit cu directorul şcolii, un om ţicnit, care şi acum vine pe la dânsa. A lăsat-o gravidă, ea a venit pe ascuns acasă şi a stat în casă până a născut, iar pe copil l-a luat sora mamei ei, l-a înecat în iaz şi l-a îngropat la râpa satului. Ţicnitul vine şi-i cere măcar să-i dea copilul, dacă ea nu mai vrea să trăiască cu dânsul.
Iar în sat, măi băiete, după ce a născut şi s-a făcut bine, a început să se culce cu primul preşedinte al colhozului, un rus venit de la Făleşti, apoi cu un evreu, care a fost preşedintele sovietului sătesc, iar după el cu Serioja Vorotneac, feciorul mai mare al lui Andrei Vorotneac, căruia tui I-ai scris cerere, şi a trimis scrisoare că vine acasă. Aşa că, băiete, mulţumeşte lui Dumnezeu că ai scăpat de aşa stervă.”

Duminică, 8 octombrie, mă pomenesc cu Vera în casă. Înainte de a intra, a oprit-o în tindă mătuşa Anica.
“Cum de mai îndrăzneşti, fată hăi, să mai vii la băiatul ăsta, după ce ţi-ai bătut joc de el în aşa hal?”
“Mătuşică Anică, sunt vinovată şi vreau să-mi cer iertare. Dacă nu mă iartă, îmi pun capăt zilelor, că mi-e totuna.”

Eu stăteam întins în pat, cu cartea lui Ion Ursu “Viaţa lui Ştefan cel Mare”, când ea a intrat şi s-a aruncat în genunchi la patul meu, m-a cuprins cu amândouă mâinile de mijloc şi m-a rugat plângând:
“Iartă-mă, Mişa, te rog iartă-mă şi nu mă părăsi. Crede-mă că n-am iubit încă pe nimeni în viaţa mea, tu, Mişa, eşti prima mea iubire. Te iubesc şi sunt în stare de orice pentru tine. Dacă mă părăseşti şi nu ţi-e milă de m ine, eu îmi pun capăt zilelor, şi moartea mea o să fie păcatul tău.”
Mă uitam la dânsa, I-am citit gândurile, că venise să mă cucerească cu orice preţ, şi am început să-I pun întrebări la care nu se aştepta:
“Vera, de ce nu ţi-ai pus capăt zilelor când te-a părăsit Ivan Stepanovici, primul preşedinte de la colhoz, şi de ce nu ţi-ai pus capăt zilelor a doua oară, când te-a părăsit Isac Davidovici, fostul preşedinte al Sovietului sătesc?”

Auzind ce spun, ea a tresărit şi se uita cu groază la mine. Atunci I-am mai pus o întrebare, care a pus capăt încercărilor de a se împăca cu mine.
“Şi spune-mi, Vera, pe a cui conştiinţă e moartea copilaşului tău, pe care l-ai înecat în iaz şi l-ai îngropat în râpă, în loc să-l dai fostului tău director, aşa ţicnit cum este el, care şi acum vine să-şi vadă copilul, neştiind că tu I l-ai omorât, înecându-l.”
Ea s-a sculat cu groază de lângă patul meu şi, fără să-mi mai spună măcar un cuvânt, a plecat din casă plângând. Mătuşa Anica a auzit totul din tindă, şi, după ce Vera a plecat, mi-a spus:
“Măi băiete, că bine ai mai pus-o la punct, aşa cum se cade unei sterve. Cred că şi-a luat grija de la tine, şi te lasă în pace.”

După a treia cerere adresată Sovietului suprem al Moldovei de către mama mea, mi s-a permis să mă întorc acasă, şi, în ziua de joi 5 aprilie 1951, mi s-a permis să mă stabilesc acasă cu drepturi depline. Căci până atunci veneam acasă pe furiş, şi lucram în jurul casei numai noaptea, curăţam livada şi via tot noaptea, pe lumina slabă a lunii, iar ziua stăteam ascuns în podul casei.

După ce m-am stabilit în sat, m-am adresat şefului NKVD de la raion, Snidcov, un individ respingător, care a trimis la închisoare, la moarte, şi a deportat în Siberia mii de familii, din toate satele raionului. Prin 1991 l-am ascultat la postul de radio al Moldovei, cum îşi lăuda crimele asupra miilor de familii nevinovate, pe care el le numea culaci şi duşmani ai poporului. S-a stabilit la Chişinău în vremea lui Brejnev, iar pentru aceste groaznice crime Republica Moldova îi plăteşte pensie regulată, fără întârzieri, lui ca şi tuturor celorlaţi bolşevici venetici, oploşiţi de prin toate regiunile Rusiei în Chişinău şi Bălţi. Atunci, în neagră mizerie, m-am adresat către acest criminal ca să mă lase să mă angajez, ca şef de moară în satul Chetriş, dar mi-a respins cererea. Atunci m-am adrest primului secretar de partid de la raion, tovarăşul Kiverin, alt tip respingător, dar ceva mai uman, care mi-a permis să mă angajez ca şef de moară la Chetriş, unde am lucrat numai trei ani, căci mai mult nu aveam voie să lucrezîn unul şi acelaşi loc, ca şi în una şi aceeaşi organizaţie. Astfel am lucrat o viaţă întreagă în diferite organizaţii, fiind nevoit să-mi caut de lucru toată viaţa.

În contabilitate nu mai puteam lucra, căci nu aveam certificat de contabil. Îmi rămăsese, împreună cu livretul de economii, în valiza cu documentaţia expediţiei. Am încercat să merg la studii, dar, dacă reuşeam să fiu admis, după un timp eram exmatriculat. Am fost mai întâi admis

la o şcoală tehnică de panificaţie, dar mi s-a permis să urmez numai un curs de calificare, brigadier sau şef de secţie. Am fost angajat la fabrica din oraşul Bălţi, dar după trei luni am fost dat afară, sub motiv că fac prea mare economnie, pe când celelalte schimburi aveau mari neajunsuri. Adevărul amar era că nu permiteam la sumedenia de şefi, mai mulţi decât lucrătorii, să fure tot ce voiau. Neajunsurile erau cronice din cauza furturilor, iar lucrătorii aveau un salariu mizer, şi de aceea întreaga brigadă a început să protesteze că, în loc de primă pentru economie, le-a concediat brigadierul. Eu am fost învinuit că am organizat protestele.

Am fost admis la Şcoala agrotehnică din satul Ţauli, raionul Donduşeni, dar peste trei luni am fost exmatriculat. Ultima oară am fost admis la Şcoala agrotehnică pentru vii şi livezi din Camenca, în Transnistria, cursuri prin corespondenţă, dar peste un an am fost exmatriculat şi de această dată. Şi astfel, din primele zile de când m-am întors în Basarabia şi până la destrămarea Imperiului răului, minciunii, hoţiei şi crimei bolşevice, am fost persecutat întâi de NKVD, apoi de KGB.

Aceleaşi piedici I s-au pus şi fiicei mele, Isolina - i-am dat numele medicluui care mi-a salvat viaţa, care mai este poate şi astăzi îngheţată şi atârnată în vârful unui bolovan piramidal, în aceeaşi prăpastie de la gurile râului Popigai. Fiica mea a scăpat de urmărirea KGB-iştilor după ce s-a stabilit la Chişinău şi s-a căsătorit, schimbându-şi numele de familie.

Iar când s-a destrămat uniunea crimei şi minciunii bolşevice, m-am dus intenţionat la fostul meu birou, să semnez foaia de evidenţă. Canalia KGB-istă s-a prefăcut că nu mă ştie, şi cu o privire duşmănoasă mi-a zis că, dacă mă interesează activitatea KGB-ului, pot să mă adresez la Ministerul securităţii Republicii Moldova.

6 ianuarie 1997
Mihai Maxim Leancă